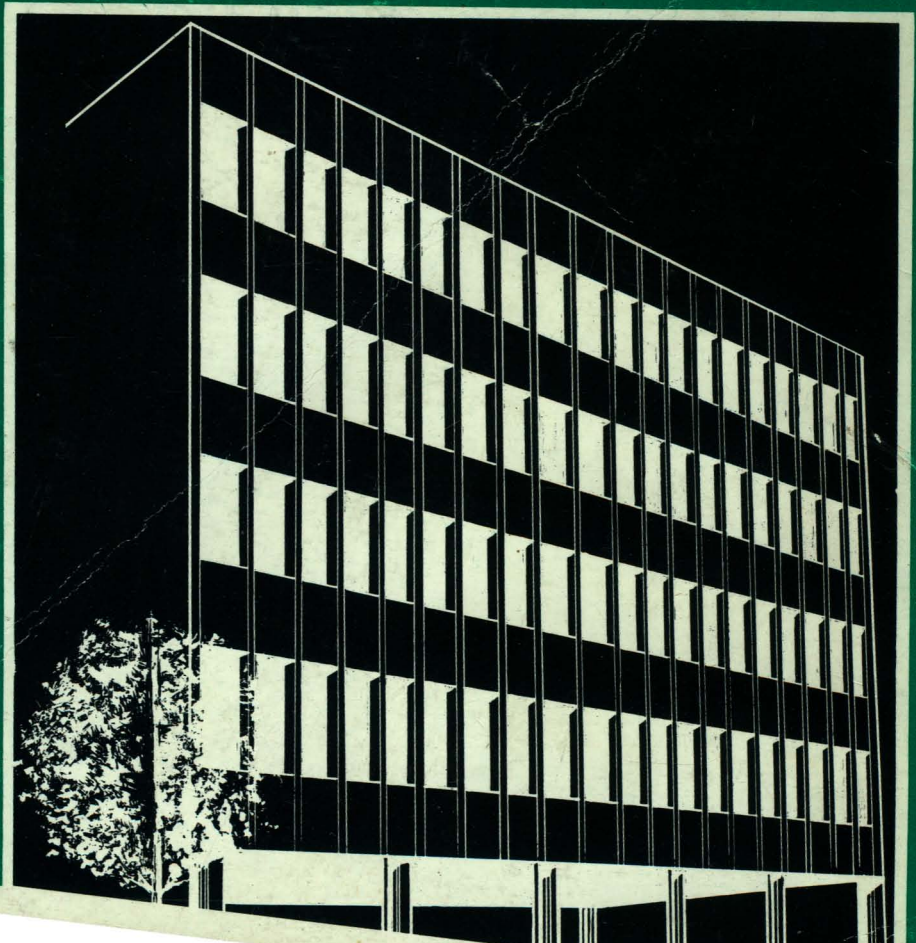

100

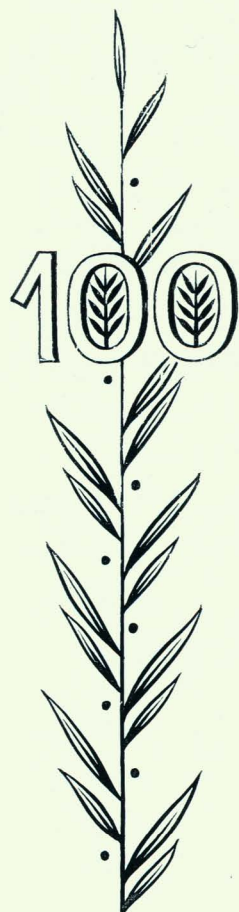
ST.-JOZEFSCOLLEGE
Jubileert

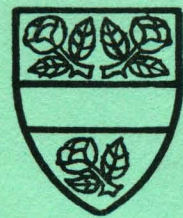

1867
1967

ST.-JOZEFSCOLLEGE

Jubileert

INLEIDINGSWOORD

Deze openingsbladzijde wil ik wijden aan één gevoel: dankbaarheid tegenover het beheer en de redactieraad van „Ten Mandere”.

Maanden geleden, nog voor het jubelfeest van het honderdjarig bestaan van het College begon vorm aan te nemen, deed Inspecteur R. Verholle, zelf oud-leraar van het College, een voorstel: „Ten Mandere” zou het op zich nemen een bijzonder nummer te laten verschijnen, dat de geschiedenis zou schetsen van het St.-Jozefscollege gedurende de eerste eeuw van zijn bestaan; dit zou dan terzelfdertijd als jubileumnummer van „De Brug”, het orgaan van de oud-leerlingenbond, aan alle abonnees worden bezorgd. Dergelijk voorstel moest geen ogenblik in beraad gehouden worden; het werd onmiddellijk met geestdrift aanvaard.

De geschiedenis schrijven van het Izegemse College ligt in de lijn van de werkzaamheid van de Izegemse Heemkundige Kring, die door zijn vroegere publicaties bewezen heeft „ter zake” bevoegd te zijn.

Het lijdt dan ook geen twijfel dat het gepresteerde werk een waardevolle bijdrage is om het verleden van de stad beter te doen kennen, het in het heden te doen herleven en voor de toekomst veilig te stellen. Zonder „Ten Mandere” zou dit wellicht, voor wat het College aangaat, niet gebeurd zijn.

De dankbaarheid, waarvan wij verlangen hier uiting te geven, gaat dan ook uit van gans de gemeenschap van het St.-Jozefscollege, uit het verleden en uit het heden. Het bestaan van deze gemeenschap wordt in dit jubileumjaar meer dan anders aangevoeld en de historiek van deze gemeenschap, die door bevoegde, toegewijde en plannenrijke mensen werd geschreven, heeft aan de eeuwviëring van ons jubilerend College, bijzondere luister bijgezet.

Wij hopen dat deze brok geschiedenis aan iedere lezer en vooral aan de oud-leerlingen, menige genoeglijke stonden zal bezorgen.

De Directeur

VOORWOORD

Dit historisch overzicht kwam tot stand door een werkgroep, gevormd door het bestuur van « Ten Mandere » en enkele gelegenheidsmedewerkers. Als basistekst werd genomen « Vijfzeventig Jaar Geschiedenis » door de heer J. Behaeghe en E.H. R. Bourgeois, en enkele andere losse bijdragen, alle verschenen in « De Brug ». Om reden van redactionele aard werden deze teksten ingekort, herwerkt of aangevuld aan de hand van nieuwe bronnen uit het archief van het Bisdome, van de Stad Izegem en van het College. Aan allen die aan de voltooiing van deze honderd jaar geschiedenis hebben meegewerkt onze oprechte dank.

TEKST :

R. Bekaert
R. Verholle
L. Billiow
R. Leroy
Jos. Bourgeois

BIJLAGEN :

J. Bevernage
Adr. Vanderheeren
M. Vandommele

VERLUCHTING EN KAARTEN :

A. Vandromme

REDACTIE :

L. Billiow
A. Vandromme

I. DE STICHTING

In de eerste helft van de 19e eeuw was het te Izegem met het onderwijs voor de volksjongens eerder treurig gesteld. Wel bestonden er enkele private scholen, waar een heer of een dame, in het centrum of op een buitenwijk van de stad gevestigd, tegen een wekelijks of een maandelijks schoolgeld onderwijs gaf aan de jongens, ook wel aan de meisjes. Dit gebeurde meestal in de eigen woning van de « schoolvrouw » of de « schoolmeester », die erbij soms ook nog een klein internaat in stand hield. Tevens bestond er ook nog een bloeiende gemeenteschool voor jongens, « Pollets' schole », maar ook hier was het onderwijs vrij algemeen betalend. Slechts een honderdtal jongens genoten kosteloos onderwijs in een tweetal jongensklassen, die ingericht waren in de school der Zusters van Maria in de Gentsestraat, in de volksmond meestal « d'arme schole » geheten en sedert 1839 bestuurd door de Zeereerwaarde Heer Joseph de Pélichy.

Deze vrijgevege priester, die begreep dat de kinderen van de minder gegoede bevolking van de stad geen voldoende gelegenheid hadden om kosteloos onderwijs te genieten, vatte daarom het plan op een kosteloze lagere jongensschool op te richten en hierin ook een weeshuis onder te brengen. Met dit doel kocht hij een kleine hoeve, die gelegen was aan het einde van de Meensestraat, op de westkant, en die bewoond was door landbouwer Holvoet, grootvader van de heer Robert Holvoet.

De bestaande gebouwen werden gesloopt en de goede leemgrond uitgedolven; meteen beschikte

men over de grondstof voor de stenen, die nodig waren voor het optrekken van de voorziene gebouwen en die dan ook ter plaatse werden gevormd en gebakken. In 1867 was het gebouwencomplex bijna voltooid. De nieuwe inrichting met de aanpalende terreinen strekte zich uit over een oppervlakte van bijna twee hectaren : ongeveer de helft diende voor de gebouwen en de speelplaatsen, het overige was bestemd voor moestuin en bouwland. Het eigendom, geheel met een hoge muur omringd, had aan de voorzijde langs de Meensestraat een lengte van circa 135 m, aan de achterzijde (thans Vandenbogaerdelaan) een lengte van ongeveer 150 m en een gemiddelde breedte van ongeveer 100 m.

Na de voltooiing omvatte het gebouwencomplex :

- een middengebouw met verdieping van 90 m lang, gelegen op 35 m van de Meensestraat;
- twee zijvleugels zonder verdieping, die rechts en links op de uiteinden van het centrale gebouw 35 m vooruitsprongen tot aan de Meensestraat;
- langs de Meensestraat en palend aan de rechter zijvleugel, een 30 m lange zaal, bestemd als vergaderzaal voor de kleine Congregatie, en in de verlenging hiervan langs de noordkant, nog twee woonhuizen;
- in de verlenging van de rechtervleugel van het middengebouw, een gebouw van 40 m, ingedeeld in bergplaatsen en stallingen, nuttig bij het bebouwen van de ruim één hectare grote tuinen en bouwland, genaamd de hofstede.

In de hoge muur langs de Meensestraat waren vier brede poorten aangebracht, die toegang verleenden tot de verschillende delen van het complex. In het midden tussen de twee zijvleugels stond een overdekte ingangspoort, « de bellepoorte » zoals de mensen die noemden, die rechtstreeks toegang verleende tot het middengebouw.

Uit deze beschrijving van het oorspronkelijke Sint-Jozefsinstituut blijkt dat de Zeereerwaarde Heer de Pélichy de dingen werkelijk groots gezien had en alvast de materiële mogelijkheid geschapen had voor de oprichting van een grote en degelijke school, waar de Izegemse volksjongens kosteloos onderwijs zouden kunnen genieten.

ONDER HET BESTUUR VAN DE BROEDERS VAN LIEFDE 1867-1879

Het materiële werk was af, het geestelijke kon beginnen. Reeds geruime tijd vóór de voltooiing van de gebouwen had de Zeereerwaarde Heer de Pélichy onderhandelingen aangeknoopt met de Congregatie der **Broeders van Liefde**, aan wie hij het onderwijs in de nieuwe school wilde toevertrouwen. In 1867 werden zijn inspanningen met succes bekroond.

Over het tot stand komen van het akkoord tussen de Z.E.H. de Pélichy en de Congregatie, alsmede over het twaalfjarig verblijf van de Broeders van Liefde te Izegem, schreef de Eerwaarde Vader Koenraad, generale Overste van de Congregatie, een reeks bijdragen in « Deus Caritas est », het tweemaandelijks tijdschrift van deze orde, jaargang 1951. Hierin lezen wij het volgende over de onderhandelingen en over de aankomst van de Broeders te Izegem : « Voor het verkrijgen van het nodige personeel voor zijn instituut stelde E.H. de Pélichy zich in verbinding met het bestuur van onze Congregatie : de Zeereerwaarde Heer Th. De Groote, bisschoppelijk directeur van de instelling, en de Generale Overste, Vader Aloysius Bourgeois. En... hij bofte, de brave Baron de Pélichy! Juist in die tijd dachten beide Oversten er sterk aan onze stichting te Oostende, school en weeshuis, maar op te geven : de omstandigheden, waarin de Broeders daar werkten, waren te ongunstig. Het voorstel uit Izegem viel dus in goede aarde en na rijp overleg besloot de Generale Raad van de Congregatie in zitting van 10 juni 1867 « het huis van Oostende te vernietigen, ingezien het groot gebrek aan Broeders, en dat binnen enige tijd het nieuwe Huis te Izegem moet beginnen. »

« Acht dagen later reisden de Eerwaarde Vader, zoals de bisschoppelijke Bestuurder genoemd werd, met Vader Aloysius over Brugge, waar de plaatselijke Overste, Vader Florentinus Uytterschaut, zich bij hen aansloot, naar Izegem om er de situatie op te nemen. Opgetogen toonde Baron de Pélichy hun zijn onderneming : een terrein van 2 ha was voor de helft bezet met een statig oprijzend, imponerend gebouwengeheel, waar én school én communautiteit behoorlijk de ruimte zouden hebben.

6 Wat 'n verschil met Oostende, waar de Broeders

' in een zeer bekrompen woning veel te eng behuïsd zaten ' in het gemeenste en vuilste kwartier der gehele stad. »

« Bij de besprekingen lieten de Oversten wel uitschijnen, dat E.H. de Pélichy niet op zo heel veel Broeders rekenen moest, maar de Stichter verklaarde aan vijf man genoeg te hebben : drie onderwijzers, een Overste tevens hoofd van de school en iemand voor keuken en huishouding. Het geplande weeshuis kon dan voorlopig nog wachten, meende hij. Daar viel over te praten, maar een definitief besluit kon niet genomen worden, daar de uiteindelijke beslissing in handen lag van de Bisschop van Gent, van wie de Congregatie afhankelijk was. Het duurde nog tot 10 september eer Mgr. Bracq op herhaald aandringen van ons hoofdbestuur toestemming gaf om Oostende te verlaten en Izegem over te nemen. »

DE NIEUWE COMMUNAUTEIT

« Het had vanzelfsprekend nog heel wat in, eer men de kuststad vaarwel kon zeggen, maar eindelijk was de liquidatie aldaar en de inrichting te Izegem zo ver gevorderd, dat de installatie van de nieuwe communautiteit op 4 november kon bepaald worden. Hoofd hiervan zou Vader Matthias worden, die sinds 1855 oversteschap en bestuur der school te Oostende waarnam. Met hem zouden meegaan Broeder Casimir Callebaut, Broeder Pancratius Huysecom en Broeder Adalbertus Roosen, evenals hij gediplomeerde onderwijzers... Voor keuken en huishouden werd Broeder Jan Verleyen uit Zelzate aangewezen. »

« Met de Eerwaarde Vader en de Generale Overste kwamen de pioniers rond 10 uur in de voormiddag van 4 november te Izegem aan. De E.H. de Pélichy, die hen hartelijk ontving, leidde hen ' in de ziekenkamer, die tijdelijk voor bidplaats moest dienen, dewijl de eigenlijke kapel of bidplaats nog niet voltrokken was '. Met het gebruikelijke ceremonieel werd Vader Matthias tot Overste van de St.-Jozefs-communautiteit aangesteld. 's Middags waren Overheden en Broeders bij baron de Pélichy ' tot een deftig noenmaal uitgenodigd '. Terwijl 's avonds de Eerwaarde Vader over Kortrijk naar Gent

terugkeerde, reisde Vader Matthias weer naar Oostende, waar hij nog een paar weken nodig was voor de volledige afwikkeling van de zaken. In zijn plaats bleef Vader Aloysius zolang te Izegem achter. »

Inmiddels was de Z.E.H. J. de Pélichy, bij schrijven van de Vicaris-generaal J. Scherpereel dd. 2.11.1867, door het Bisdom aangesteld als Directeur van de nieuwe inrichting, eveneens belast met de zorg voor de uitrusting, de conferenties voor de Broeders en de onderrichtingen aan de kinderen. Hij kreeg daarbij toelating kapel en klok te wijden. In de kapel mochten elke dag een onbepaald aantal missen gelezen worden en het H. Sacrament mocht er berusten. Leerlingen en personeel konden er voldoen aan hun zondagsplicht. Tenslotte werd aan de Z.E.H. de Pélichy ook nog de toelating gegeven in te wonen. (Acta 1867, p. 306). Een paar maanden later zou Henricus Waffelaert, pastoor te Oekene, aangesteld worden als confessor extraordinaris van de Broeders. (Acta 1867, p. 342, 11.12.1867).

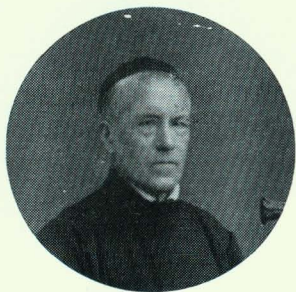
DE NIEUWE SCHOOL

Samen met zijn Broeders stak Vader-generaal de handen uit de mouwen tot het gereedmaken van de klassen. Broeder Casimirus kreeg de laagste klas, Broeder Adalbertus de middenklas en Broeder Pancratius kreeg de hoogste klas toegewezen. Op 13 november had de plechtige opening van de school plaats : de 140 « knechtjes » die tot nog toe kosteloos onderwijs genoten hadden in de twee jongensklassen, toegevoegd aan de inrichting Ave Maria, kwamen in groep en begeleid door een stedelijk muziekkorps, de Harmonie der Jonge-

lingencongregatie, naar de nieuwe school waar zij van de Z.E.H. Directeur « eene hartelijke en aanmoedigende vermaning » kregen, waarna ze « elk met een tarwebrood van 30 centiemen » huiswaarts werden gestuurd tot vrijdag 15 november.

Waarschijnlijk naar de patroonheilige van haar stichter Joseph de Pélichy werd de school het « Sint-Jozefsgesticht » genoemd, doch in de volksmond werd ze algemeen, ook nu nog bij oudere mensen, de « Broedersschole » geheten, omdat het onderwijs er door Broeders gegeven werd. Over de gehele breedte van het fronton van de hoofdingang was op een hardstenen band de volgende spreuk ingekapt : « Laissez venir les petits enfants à Moi - Laet de kleine kinderen tot Mij komen ». En het werd waarheid! Vanaf het begin werden in het gebouw van de linkervleugel drie klassen ingericht, ieder met twee afdelingen, waar de lessen gegeven werden aan 148 leerlingen. Gezien het groeiend aantal - in 1871 waren er reeds 209 leerlingen ingeschreven - werd een vierde klas opgericht. Hiertoe werd begin 1872 langs de Meensestraat een gebouw opgetrokken, de huidige sacristie, links van de hoofdingang of bellepoorte. Het is niet onmogelijk dat ook in ditzelfde jaar een tweede gebouw, symmetrisch aan laatstgenoemde, rechts van de hoofdingang werd gebouwd, doch hieropens bestaat geen zekerheid. Het middengebouw werd als woonhuis voor de Broeders ingericht, terwijl de gebouwen van de rechtervleugel voorlopig ongebruikt bleven.

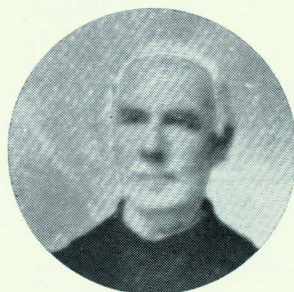
Op 23 december 1867 werd de klok in de toren gehangen en « op Kerstavond heeft men voor de eerste maal de klok geluid des avonds ten 6 ure gedurende 1/4 uurs ». De kapel was ingericht aan

E. BR. MATTHIAS PAUWELS

E. BR. EPHREM TERMONIA

E. BR. XAVERIUS DE VLIÉGER

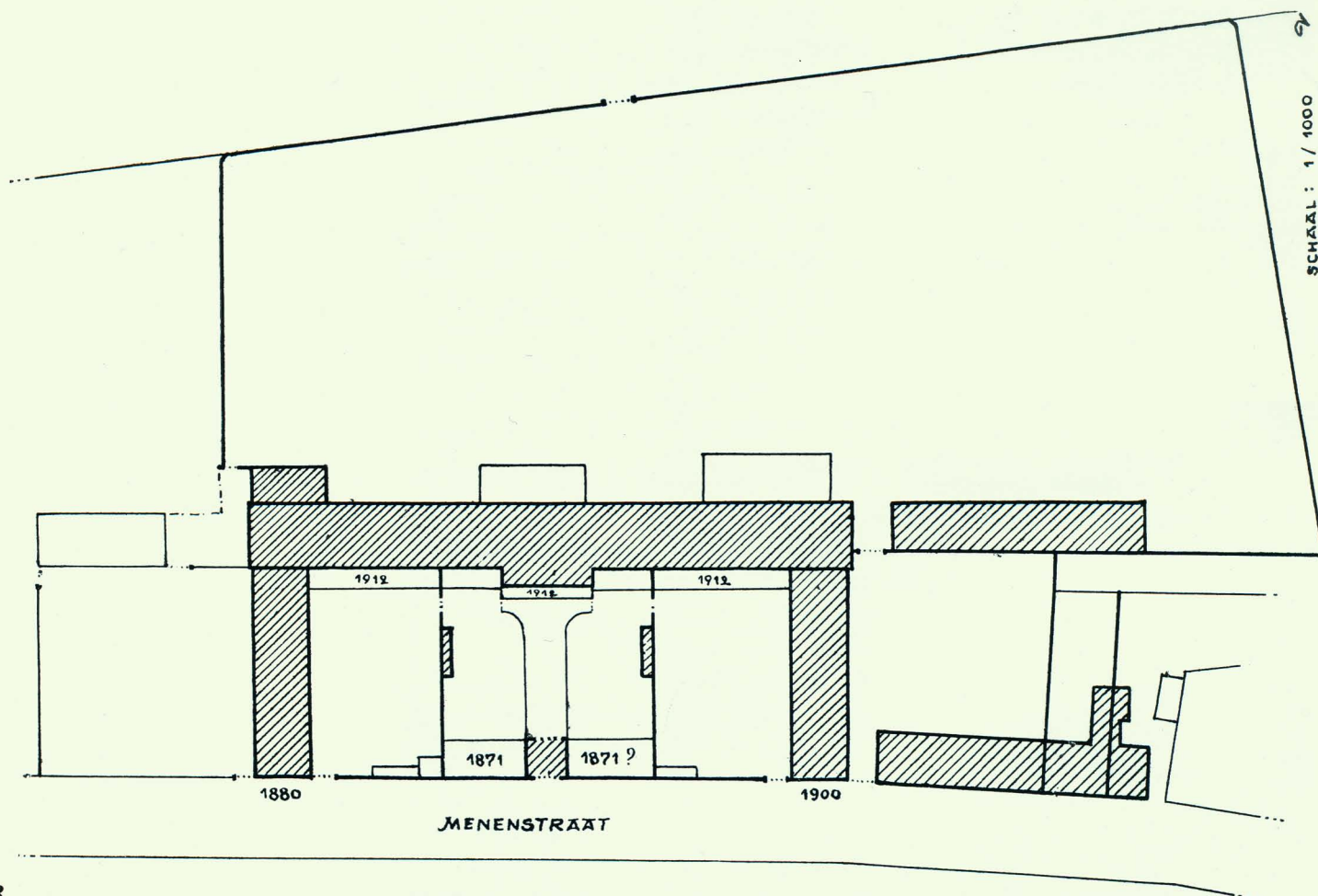

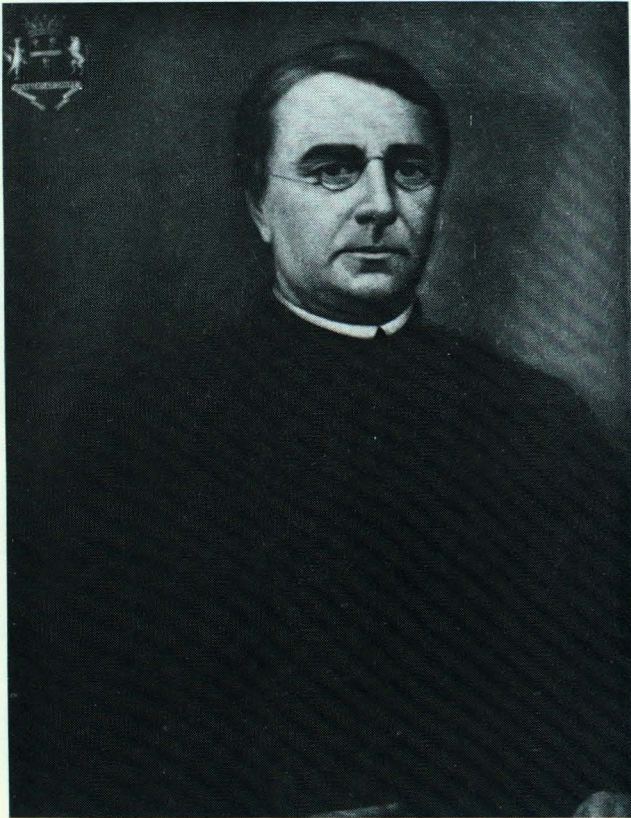
E. BR. PHILIPPUS MICHEL

het linkeruiteinde van het middengebouw en werd op 15 januari 1868 ingewijd door de Z.E.H. Directeur Joseph de Pélichy. Het altaar was aangebracht tegen de achterwand zodat, door het openschuiven van de dubbele opendraaiende houten schutsels, waarmee de drie klassen van de linkervleugel onderling van elkaar gescheiden waren, de leerlingen van op hun plaats in de klas alle godsdienst-oefeningen konden bijwonen. Dit gebruik bleef bestaan tot aan de eerste wereldoorlog.

Dagelijks werd de H. Mis opgedragen door de Z.E.H. Cool, die als pastoor van Kachtem ontslag had genomen op 23 september 1870. Na diens overlijden op 1 april 1872 werd de Z.E.H. Bruno

Bossuyt tot « pastoor van het Gesticht » aangesteld op 26 augustus 1873. Hij overleed op 23 september 1878 en in zijn testament bedacht hij mild zowel de Broeders als de schoolgaande jeugd. Vanaf 1 mei 1879 woonde een ander rustend pastoor, de Z.E.H. Hullebosch uit Zwevezele, in het huis dat in de Meensestraat aan het instituut was aangebouwd en dat bestemd was voor de dienstdoende geestelijke. Het tweede huis werd betrokken door de knecht belast met het onderhoud van de tuin en de hofstede. De eerste knecht die in dienst werd genomen was Henri Werbrouck, grootvader van de E.P. Tillo Werbrouck, Kapucijn.

EEN EDELMOEDIG WELDOENER.

De Zeereerwaarde Heer Joseph de Pélichy had de school laten bouwen, hij had de leerkrachten aangeworven, had de leerlingen erheen geleid, maar bleef verder ook nog de edelmoedige en milddadige weldoener.

« De eerste jaren, zo schrijft Vader Matthias, zou volgens overeenkomst tusschen beide partijen alles gaan als proefneming voor rekening van mijnheer de Pélichy. Hij voorzag in alles en wij kregen zonder moeite al wat eenigszins noodig of voordeelig kon zijn. » Zo betaalde hij voor het onderhoud van de communautiteit voor de eerste vier jaren respectievelijk 5.300 fr., 5.395 fr., 5.063,80 fr. en 4.700 fr. Op het eerste gezicht schijnt dat een ideale toestand voor de Broeders, die geen materiële zorgen hadden en zich volledig aan hun onderwijs- en opvoedingstaak konden wijden. Maar hoelang

zou dit duren? En wat zou er gebeuren, indien deze weldoener ooit wegviel? Alles berustte immers op een mondelinge afspraak. Bovendien hadden de Broeders wel enkele bezwaren tegen deze schijnbaar ideale regeling, omdat een behoorlijk loon hun toch ook moest toelaten een duitje te sparen voor de oude dag en omdat elke filiale moest bijdragen in de algemene lasten van de Congregatie, hetgeen door deze van Izegem niet gedaan werd.

Daarom wilden de Broeders, na vier jaar proefneming, tot een geregeld akkoord overgaan en in het najaar van 1871 werd de Z.E.H. de Pélichy verzocht te willen bepalen « wat hij jaarlijks aan de Broeders zou betalen om zo voor eigen rekening te kunnen huishouden ». Dat deze edele priester door een dergelijke vraag wel enigszins gegriefd werd, valt gemakkelijk te begrijpen. Ook Vader Matthias merkt dit op en schrijft : « dit pijnigde hem grootelijks; hij beeldde zich in dat de Broeders over zijn handelwijze niet tevreden waren. » Anderzijds kon hij toch ook de overheden van de Congregatie geen volledig ongelijk geven en, ofschoon niet van harte, stemde hij toe in het contract, dat op 12 februari 1872 tot stand kwam en waarin o.m. bepaald werd dat hij voor elke Broeder 800 fr. per jaar zou betalen, mits hij van de overige lasten ontslagen werd, uitgezonderd het onderhoud van de gebouwen, de prijsuitdeling, de brooddeling aan de leerlingen alsmede de onkosten voor schoolgerief, die alle te zijnen laste bleven. Al viel dit contract financieel gezien voor de Z.E.H. de Pélichy waarschijnlijk niet nadelig uit, toch zal het hem pijn gedaan hebben, omdat hij, die steeds zo mild « gegeven » had, thans gedwongen werd te « betalen ». Vader Matthias constateert het uitdrukkelijk : « Hoewel zeer ongaarne, hij stond het toe, maar van die tijd af was die innige vriendschap en genegenheid wat verkoeld; dat ondervonden wij zeer duidelijk. » Van een vriendschappelijke verhouding was het nu een zakelijke geworden.

In de herfst van 1872 zou de Z.E.H. de Pélichy dit nogmaals op een pijnlijke wijze ervaren : Vader Matthias werd op 8 oktober benoemd tot Overste van het Koninklijk Doofstommeninstituut te Gent

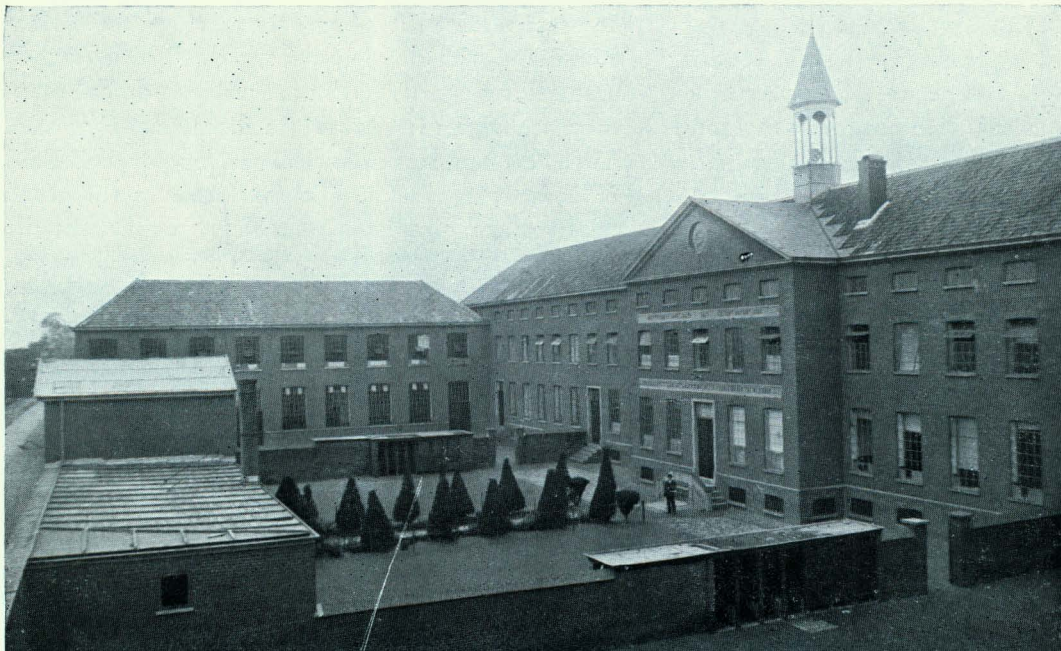
en te Izegem vervangen door Vader Xaverius De Vliegheer, die voordien vier jaar overste geweest was te Leuven. « Dit was een tweede zeer gevoelige slag op het hart van Mr. de Pélichy, zo schrijft Vader Matthias, waar hij zich geenszins aan verwacht had; ook was hij er zeer misnoegd om. Hij kon niet begrijpen en ook niet verdragen dat zulks gedaan werd zonder hem vooraf erover te spreken of kennis van te geven ». Deze mutatie, zo kort na het ontstemmend februari-contract, moest bijna als een uitdaging aandoen : de Broeders van Liefde wilden zich blijkbaar niet aan hem binden!

ZO GING HET ER AAN TOE IN DE SCHOOL

Over de groei van de school en de gang van het schoolleven vallen nog heel wat belangrijke bijzonderheden te putten uit de aantekeningen van Vader Matthias en zijn opvolger.

Tijdens het twaalfjarig verblijf van de Broeders bleef het bij vier klassen, hoewel het aantal leerlingen voortdurend steeg en er in 1879 niet minder dan 257 ingeschrevenen waren. Bij een overzicht

stellen wij vast, dat 724 jongens hun verstandelijke vorming aan deze Broeders te danken hadden. Het leerplan was ruim opgevat : « De stoffen welke deel van het onderwijs zullen maken zijn : Godsdienst en zedeleer, catechismus en gewijde geschiedenis met uitbreiding en toepassingen. Het lezen, schrijven, de Vlaamsche en Fransche taal; het rekenen, wettig stelsel van maten en gewichten, de aardrijkskunde en vaderlandsche geschiedenis; de lijntekening en de zang. » Deze leerstof kon stelselmatig en langdurig ingeoeffend worden, want voor vrijaf en vakantie waren alleen de volgende dagen voorzien : « - 7ber van de 1ste tot 3e zondag (lees wel : 14 dagen voor de grote vakantie!); « - Paschen : van Wittendonderdag tot den donderdag opvolgende (niet medebegrepen); « - 1 dag voor en 1 dag na de prijsdeeling; « - de dag der 1ste Communie, de 3e Sinxendag; « - de 2 dagen der peerdenfeest; « - de dag der prijsdeeling der zondagschool, namiddag alleen; « - de feestdag van den H. Vincentius a Paulo, en feestdag van den Overste des Gestichts, des namiddags alleen.

« Op de Zon- en feestdagen komen de kinderen des morgens altijd naar de school;

« - Feestdag van den H. Joseph : des namiddags alleen geen school. »

Aan een kerstvakantie werd niet gedacht.

Even nauwkeurig als de vakantiedagen waren de gelegenheden vastgelegd van de « Gewonelijke giften van brood aan de kinderen ».

Brood- en klerenbedeling waren toen in alle armenscholen gebruikelijk. Voor Izegem met zijn toenmalige ongeveer 500 hulpbehoevende gezinnen - op de ruim 8.000 inwoners - waren ze een welgekomen hulp. Voor het St.-Jozefsinstituut gold het volgende lijstje :

« 18 maart aan elk kind een brood van 30 centiemmen;
« in 7ber prijsdeeling : aan elk kind een brood van 30 centiemmen;

« in 7ber prijsdeeling : ryspap twee dagen daarna;
« 1ste Communie : aan elken Communicant een brood van 50 centiemmen; 's morgens het ontbijt in 't klooster met eenen koek van 12 ct.;

« 6 Xber elk een brood van 30 centiemmen;

« 24 Xber elk een brood van 30 centiemmen;

« 20 Juni elk een koek van 12 centiemmen. »

Maar behalve op deze reglementair vastgestelde dagen werd de schooljeugd ook nog in andere omstandigheden met spijzen bedacht. Waren de jongens bij de opening van de school met een tarwebrood van 30 centiemmen verblijd, veertien dagen later had de « eerste uitdeeling van brood en aardappels plaats aan de schoolkinderen », waarbij opgemerkt werd dat « dit geschiedt volgens de noodwendigheid twee of driemaal ter week ». Zo vinden wij ook genoteerd : « Op den 4den Februarij 1873 heeft Mijnheer Ameye (Borge-meester te Iseghem) de kinderen onzer school, bestaande 190 in getal, eene hartelijke maaltijd geschonken, die bestond uit : 30 bekers melk, 20 kg rijst, 4 kg suiker, 2½ kilog. boter, 18 brooden à 1,40 (koekebrooden), safraan en caneel te zamen beloopende tot de som van 61,32 fr. ». Zo kregen de knapen « op 5 Januari 1878 elk een tarwebrood van 50 centiemmen vanwege den Baron Alexander Gillès-de-Pélichy ter gelegenheid zijner aankomst op het kasteel te Iseghem ».

KOMEN EN GAAN

De school groeide en bloeide terwijl er Broeders kwamen en gingen. In de twaalf jaar van hun verblijf te Izegem fungeerden er de volgende leden van hun communiteit :

1. Vader Matthias Pauwels van 1867 tot 1872
van 1877 tot 1879
2. Br. Casimirus Callebaut van 1867 tot 1879
3. Br. Adalbertus Roosen van 1867 tot 1876
4. Br. Pancratius Huysecom van 1867 tot 1871
5. Br. Joannes Verleyen van 1867 tot 1876
6. Br. Mansuetus Goossens van 1871 tot 1876
7. Br. Silverius Janssens jan. 1872 - dec. 1872
8. Vader Xaverius De Vliegheer
van 1872 tot 1877
9. Br. Ephrem Termonia van 1872 tot 1879
10. Br. Mauritius Termonia juni 1876 - aug. 1876
11. Br. Emilianus Van Claverweyde
sept. 1876 - okt. 1876
12. Br. Theodulus Banckaerts van 1876 tot 1879
13. Br. Cyprianus Engels van 1876 tot 1877
14. Br. Marcellus Danneels van 1876 tot 1877
15. Br. Philippus Michel van 1877 tot 1878
16. Br. Maurus Van de Sande van 1877 tot 1878
17. Br. Gabriël Zeghers van 1878 tot 1879
18. Br. Germanus Carrière van 1878 tot 1879

Waar in normale omstandigheden de « Broeders-scholen » waarschijnlijk nog voor vele decennia een school van de Broeders zou gebleven zijn, kwam de schoolstrijd van 1879 hieraan plots een einde stellen.

Ten allen kante werden tengevolge van de nieuwe schoolwet vrije scholen opgericht tegenover de gemeentescholen, die voortaan neutraal moesten worden. Dit was ook het geval te Oostende, waar men hiervoor o.m. beroep deed op de Broeders van Liefde, die er nog niet vergeten waren. De Congregatie, die overstelpt was met dergelijke vragen, zag slechts één middel om Oostende te helpen : er de broeders van Izegem heensturen. Voor deze oplossing was de Z.E.H. de Pélichy echter aanvankelijk niet te vinden. Hij wilde de Broeders in zijn school houden, doch hij zou zwichten voor allerhande invloeden.

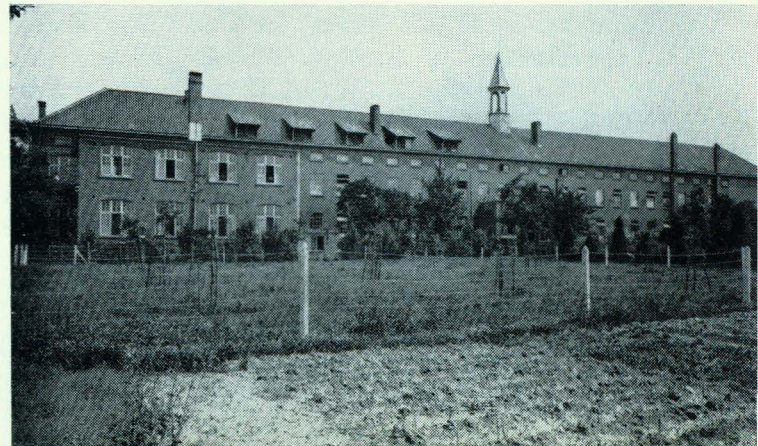

Hierover schrijft vader Matthias : « Met de tusschenkomst van den Eerw. Heer De Costere, pastoor-deken van Oostende, die met veel hartzeer de Broeders van daar had zien vertrekken; - van den Eerw. Heer Lonneville, pastoor te Iseghem, die niet zeer Broedersgezind scheen te zijn; - en zelfs van Z.H. den Bisschop van Brugge, werd de zaak zoodanig besproken en bewerkt, dat Mr. de Pélichy eindelijk toestond, de Broeders uit zijn gesticht te laten gaan. »

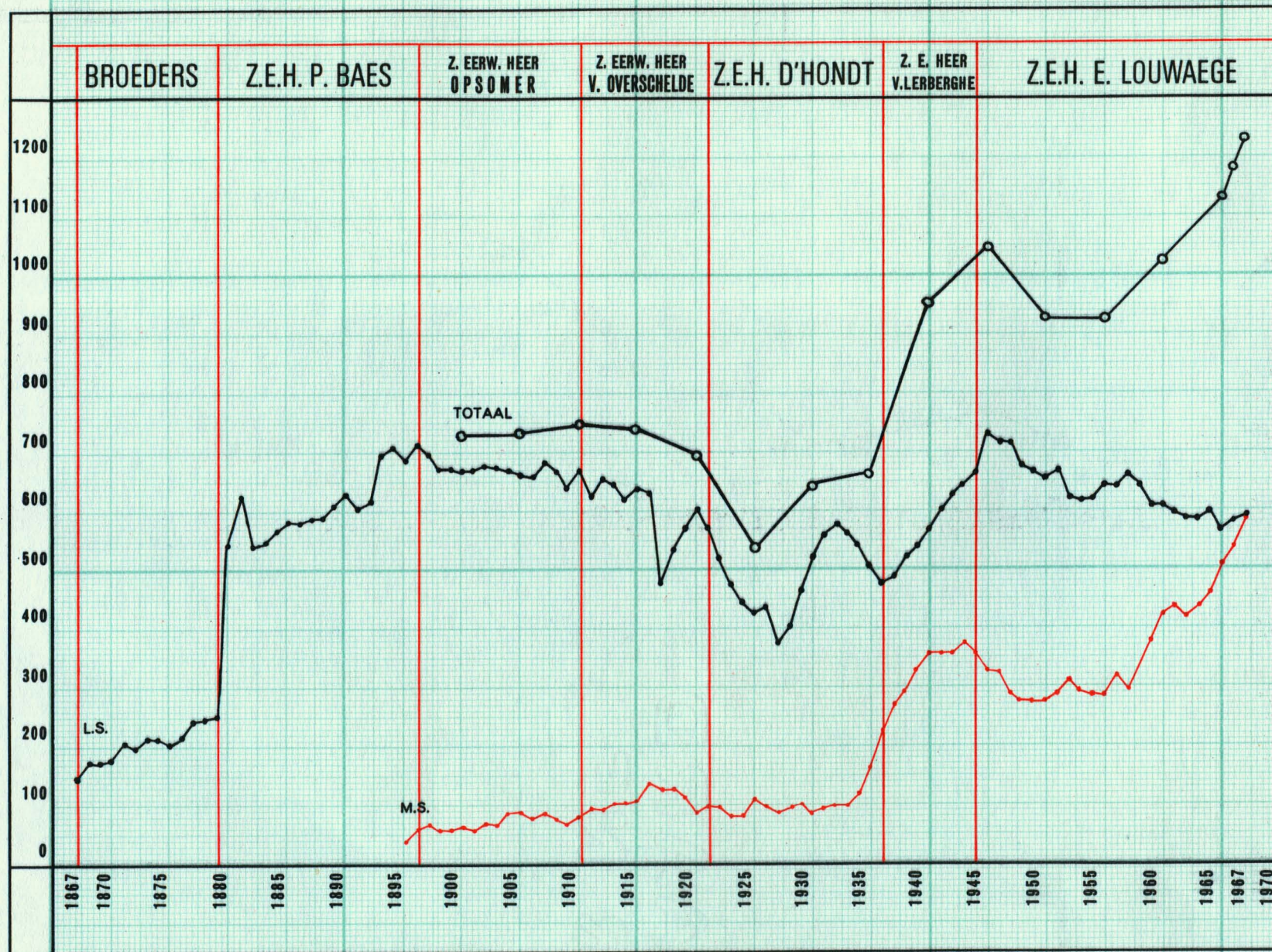
Inderdaad, op 10 juli 1879 schrijft de Z.E.H. de Pélichy aan de Bisschop van Brugge : « J'ai dit à Monsieur le Curé que je remettais à Sa Grandeur le soin de la décision des mesures à prendre dans la circonstance lamentable et épineuse dans laquelle nous nous trouvons, exprimant toutefois le désir et l'espoir que la décision ne fut en rien nuisible **aux enfants de nos pauvres**. Veuillez donc, Monseigneur, prescrire ce qu'il y aurait à faire à l'Institut de St-Joseph, établissement que j'ai fait construire

en faveur des enfants de nos pauvres. » Verder legt hij er de nadruk op, dat Monseigneur zelf moet onderhandelen met de Broeders om te voorkomen dat hun vertrek verkeerd zou geïnterpreteerd worden. (Archief van het Bisdom Brugge).

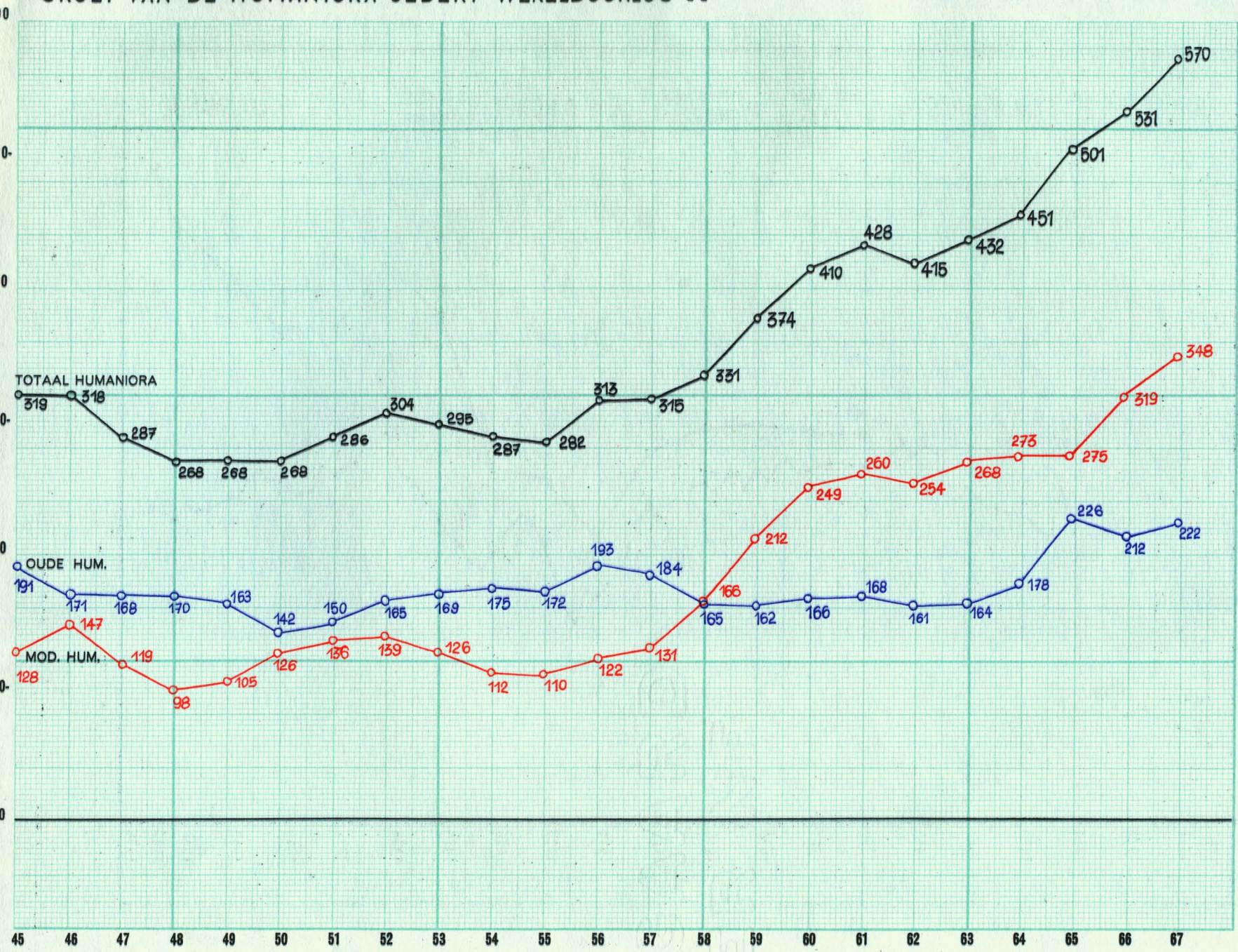
Uit deze brief spreekt een dubbele bekommernis van de Z.E.H. de Pélichy, enerzijds de vrees dat het instituut, door hem gebouwd « pour les enfants des pauvres », nu een betalende school gaat worden voor kinderen uit de gegoede klasse, want de parochiale geestelijkheid stuurde er op aan de kinderen uit de gemeenteschool te laten overkomen naar het St.-Jozefsgesticht, en anderzijds de vrees dat de Broeders gaan veronderstellen dat het ook zijn verlangen was dat zij zouden vertrekken. Dit vinden wij bevestigd in een schrijven van Pastoor Lonneville dd. 4 juli 1879, waarin hij aan de Bisschop over Mr. de Pélichy ondermeer schrijft : « Il craint bien de renvoyer les frères qui ont rendu des services... Il ne voudra pas non plus prendre sur lui de payer la pension des professeurs des classes payantes... » (Archief van het Bisdom Brugge). Wanneer de definitieve beslissing over het vertrek van de Broeders gevallen is, kon niet achterhaald worden. Feit is dat de Broeders, « nadat alles zoo goed mogelijk was geschikt, zo schrijft Vader Matthias, den 23 der maand September 1879 het Gesticht Sint-Jozef te Iseghem met spijt verlaten om tot hunne nieuwe bestemming over te gaan... ». De herinnering aan hun verblijf alhier en aan de diensten die zij er de volksjeugd bewezen hebben zou blijven voortleven in de naam « Broedersschole » die meer dan tachtig jaar na hun vertrek nog niet helemaal uit de volksmond is verdwenen.

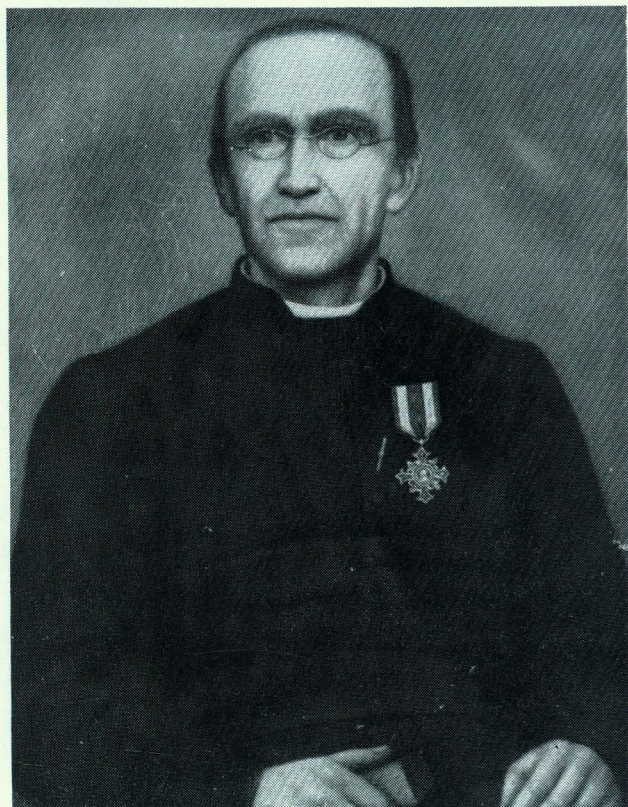

100 JAAR SCHOOLBEVOLKING.

GROEI VAN DE HUMANIORA SEDERT WERELDOORLOG II

VRIJE LAGERE SCHOOL

Reeds op 17 september had Mgr. Faict, toenmalig bisschop van Brugge, de Z.E.H. Pieter Baes benoemd tot directeur van de vrije lagere school van het « St.-Jozefsgesticht te Izegem ».

De Z.E.H. Pieter Baes had de functie van godsdienstleraar uitgeoefend aan de Staatsnormaalschool te Brugge, sedert 23 april 1879.

Ondertussen hadden te Izegem de onderwijzers van de betalende gemeenteschool hun ontslag genomen. Het waren de heren August Vermeire, hoofdonderwijzer, Henri Vandenbussche en Louis Barbier. Ze werden allen benoemd aan de nieuwe vrije lagere school.

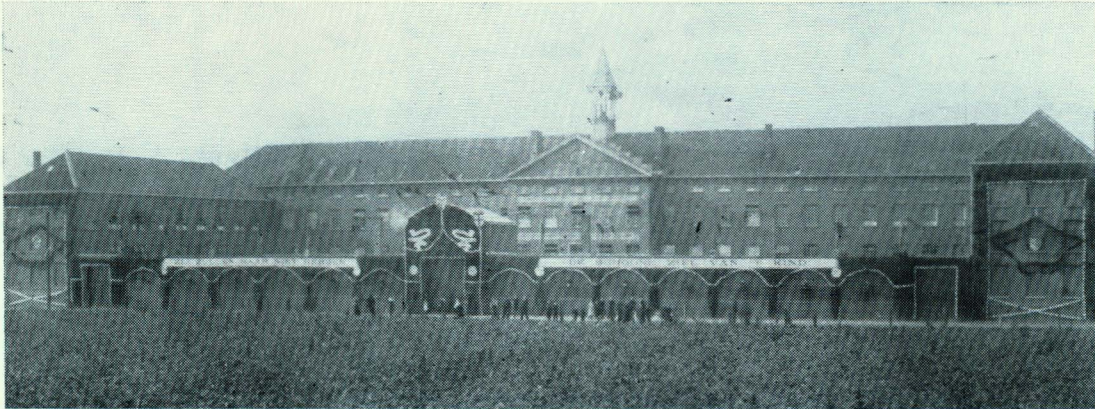
De uitnodiging van de Z.E.H. Lonneville, pastoor van Sint-Hilonius en van de Z.E.H. Pieter Baes, directeur, gericht tot de ouders om hun kinderen

te laten inschrijven in de vrije school, overtrof de stoutste verwachtingen. Bijna alle leerlingen van de gemeenteschool kwamen over naar de nieuwe inrichting. Intussen had de school « Ave Maria » afgezien van de aanneming door de stad. De gouverneur schreef herhaaldelijk dringende brieven naar het gemeentebestuur. Hij wilde dat er een officieel onderwijs ingericht werd voor meisjes, aangezien er geen meer bestond. De raad besloot : « Er is voldoende onderwijsgelegenheid voor meisjes in « Ave Maria ». Op 8.11.1879 kwam in de gemeenteraad een voorstel van Lahousse : « De gemeenteschool voor knechtjes wordt nog slechts door een twintigtal leerlingen bezocht. De officiële meisjesschool zal zeker niet de helft bedragen. Er is in de bestaande gebouwen plaats genoeg voor 200 leerlingen. Dus als er zich meisjes aanbieden, kan er plaats gevonden worden in de huidige gebouwen. » Dit voorstel werd goedgekeurd door de tien leden van de raad. De burgemeester onthield zich. Het is tekenend voor die tijd, hoe in vele steden met alle middelen gestreden werd tegen de ongelukswet.

Op 3 oktober 1879 opende de nieuwe vrije school haar poorten voor 528 leerlingen, verdeeld over 7 klassen. Er waren ongeveer 330 leerlingen voor kosteloos onderwijs, verdeeld over vier klassen en ongeveer 190 leerlingen voor het betalend onderwijs, verdeeld over drie klassen. De betalende afdeling werd ondergebracht in de rechtervleugel van het gebouw die tot hiertoe ongebruikt was gebleven. In het archief Slosse, bundel 2 vonden wij de omzendbrief van 27 september 1879, uitgaande van de Z.E.H. Lonneville, pastoor, en de Z.E.H. Baes, bestuurder, waarin de opening van het Sint-Jozefsgesticht aangekondigd wordt.

« Met genoegen laten wij U lieden weten dat de Vrije Katholieke School voor Knechtjes Donderdag aanstaande, 2n October, opengaat.

Dank aan de milddadigheid van de Eerweerden en WelEdelen Heer Joseph de Pélichy, zullen al de kinders der stad het onderwijs kunnen ontvangen in het prachtige gebouw, dat vroeger door de verdienstelijke Broeders van Liefde bewoond was en de naam zal dragen van Sint-Jozefsgesticht.

De kosteloze school voor de arme kinders zal in hetzelfde deel van het gebouw gehouden worden, gelijk te vooren.

Het andere, tot nu toe ongebruikte deel wordt ten dienste gesteld van de betalende leerlingen. Opdat alles met de noodigeregelmatigheid moge geschieden, worden de ouders vriendelijk verzocht, hunne kinderen naar Sint-Jozefsgesticht te zenden, Woensdag In October, 's namiddags ten twee'n. De namen zullen alsdan opgenomen worden en de leerlingen volgens hun klassen verdeeld.

Om de zegen van den Hemel over de leerlingen, hunne ouders, Weldoeners en Leermeesters af te smeeken, zal Donderdag aanstaande, ten negenen 's morgens, een plechtige Mis ter eere van God den H. Geest gezongen worden, in de parochiale kerke van Iseghem.

De leerlingen zullen ten achten en half in het lokaal der Congregatie (bij de Kerk) tegenwoordig zijn, om dan stoetsgewijze naar de Kerk te gaan, het heilig Sacrificie bij te wonen en dan naar het Sint-Jozefsgesticht geleid te worden.

Volgens de begeerte van Zijne Hoogweerdigheid den Bisschop, zal er reeds, te beginnen met dit schooljaar, eene eerste uitbreiding van het onderwijs van deze stad gegeven worden.

Benevens den achtbaren Heer Vermeire, die met zijne twee hulponderwijzers tot onze Vrije Katholieke School overgaat, zijn nog vier nieuwe meesters benoemd. »

De vrije scholen waren echter niet leefbaar zonder de hulp van de bevolking.

Zo werd de Katholieke Schoolpenning ingericht te Izegem. Hier volgt het verslag van 1881-1882. « Het bestier der spaarkas, overjaar, den 11 juni, zijnen feestdag vierende, werd hen het inrichten en het bestier van den katholieken schoolpenning toevertrouwd. Hier geven we een kort verslag over onze werkzaamheden.

1881

- juni - Ontvangen aan tafel bij Mr. Vermeersch	12,65
- juni - Bolling Xaverianen	2,35
- augustus - Prijsuitdeeling St.-Jozefsgesticht	44,40
- september - Kaartspel	1,64
- Oktober - Vergadering van de katholieke kringen in de Xaverianen	50,45

DE BUS bracht op :

* Groote Congregatie	55,64
* Xaverianen	111,23
* Klein Meenen	11,90
* Peer	8,60
* Café Royal	15,90
* Damberd	4,60
* Paradijs	26,00
* Zwartten Leeuw	25,58
* Zalm	5,25

Gewonnen intrest aan 3 % 's jaars 0,47

373,66 373,66

Behandigd aan Mr. Vercruysse schuldenbetaler van den katholieken kring	44,40	
Gegeven aan den katholieken kring	50,45	94,85
Blijft ter beschikking van de schoolraad		278,81 fr.
De verslaggever Emiel Dierick		De voorzitter Vercruysse-Rosseeel

Onder het katholiek ministerie in 1884 werd in toepassing van de Wet Jacobs de school op 24 oktober 1884 door het gemeentebestuur aangenomen. Dit bracht geldelijke voordelen mede en maakte het mogelijk de collectes van de schoolpenningen af te schaffen. Nog immer groeide het leerlingenaantal aan. In 1887 kwam een 11de klas bij en in 1893 een 12de klas. In 1894 steeg het leerlingenaantal tot 702. De vaste toelage van de stad bedroeg in 1885, 6.000 fr. voor een leerlingenaantal van 521 en steeg tot 10.000 fr. in 1893. In de zitting van 29.11.93 besloot het gemeentebestuur een toelage te verlenen voor een school voor volwassenen (avondschool). Mijnheer Vermeire werd benoemd als onderwijzer met een jaarwedde van 560 fr. Reeds in de zitting van 29.09.1894 werd echter die avondschool afgeschaft, omdat de Z.E.H. Pieter Baes voornemens was een vrije school voor volwassen mannen op te richten. Verder werd de oprichting van een landbouwschool gepland. In 1890 (Slosse, bundel 7) werd volgende omzendbrief verspreid :

AANGENOMEN KNECHTENSCHOOL
TE
IZEGEM

Aan de Heeren landbouwers van Iseghem
en van 't omliggende,

M.

Ten voordeele der landbouwende bevolking van Iseghem en van 't omliggende werd er sedert 13 mei laatstleden in de aangenomene knechtschool alhier een bijzondere leergang in de landbouwkunde ingericht.

Hij wierd gegeven door Mijnheer Gustaf Charle, gediplomeerden landbouwkundige en gevolgd door 17 leerlingen der hoogste klassen.

Bij dezen heb ik de eer UE. te verzoeken, dat gij die nieuwe inrichting zoudt willen bekend maken en zooveel mogelijk aanbevelen of benuttigen.

Hierachter komen de bijzondere schikkingen nopens de landbouwklasse alsook de verschillende vakken die er zullen geleerd worden.

Aanvaard, M.
mijn eerbiedvolle groetenissen.

De Bestierder,
P. Baes, priester

Iseghem, 6den September 1890.

Er waren een aantal schikkingen voorzien en men moest aan bepaalde voorwaarden voldoen om aangenomen te worden. Het was volledig dagonderwijs, waar naast algemene ook landbouwkundige vakken onderwezen werden. Het schoolgeld bedroeg 2,60 fr. te maande, benevens 1 frank per winter voor « licht en vier ».

EEN MIDDELBARE AFDELING

Reeds in 1877 werd erop aangedrongen om een afdeling middelbaar onderwijs te openen. Dit blijkt uit volgend dokument uit het archief Slosse, bundel 2 : Omzendbrief van 10 november 1877, uitgaande van het letterkundig Gezelschap « Voor taal vereenigd ».

« Aan de Vaders des huisgezins en aan alle vrienden van het onderwijs.

Reeds meenigmaal werd in Iseghem de wensch uitgedrukt, hier voor de jongelingen een uitgebreider onderwijs te bekomen dan het lager onderwijs...

Iseghem is wellicht de eenige stad van gansch het land die geene school van middelbaar onderwijs bezit...

Nu, gelooven wij, is het voordeeligste oogenblik gekomen om krachtdadig de hand aan dit belangrijk werk te slaan.

Daarom worden alle « welmeenende burgers van 15

Iseghem » uitgenoodigd op eene Algemeene vergadering of Meeting, die zal plaats hebben op Zondag 18 november 1877, om 5 ure des namiddags, op de bovenzaal van den Hert. »

De middelbare school kwam er uiteindelijk in 1894. Er bestond namelijk een zogenaamde « HOOGSTE KLASSE » voor leerlingen die het volledig lager onderwijs hadden doorgemaakt. Mgr. Petrus Debrabandere, bisschop van Brugge, veranderde die hoogste klasse in een middelbare school. Op de prijsuitdeling van augustus telde zij 19 leerlingen in het eerste jaar en 17 in het tweede waaronder 4 van de omliggende gemeenten. Met oktober zou dan een derde jaar erbij gevoegd worden. Alles samen waren er 14 klassen met 11 onderwijzers en 4 priester-leraren.

In een omzendbrief van 1 september 1895, verantwoordde de Z.E.H. P. Baes de beslissing : « In deze streke die door haren handel en nijverheid met franschsprekende gewesten in gestadig gemeens is, zijn er veel jongelingen die, t' einde hunne lagere klassen gekomen zijnde, voort ter schole gaan om zich in de fransche taal te oefenen.

In de Middelbare School wordt er bijzonder gezorgd om de leerlingen in 't gebruik dier tale te vervoorderen, hetzij door een grooter getal lessen en opstelwerken, hetzij door het fransch spreken in klasse, binst den speeltijd en op wandel.

Even als een of twee jaar studie in de Middelbare school de jongelingen bekwaam maakt tot de latijnsche en normale leergangen, zoo is het volledig Middelbaar Onderwijs eene noodige en voldoende bereiding voor hoogere scholen van koophandel en landbouw, voor de bedieningen in het bestier van post en ijzerweg, en voor meenigvuldige ambten en beroepen in de samenleving. »

Voegen wij hieraan toe dat reeds in 1894 een actie gevoerd werd om een Latijnse klasse in te richten. De Z.E.H. P. Baes schrijft hierover : « Zijne Hoogwaardigheid de Bisschop heeft gezeid dat hij eenige dagen ging peizen op de vrage die hem vrijdag is gedaan geweest aangaande eene 6de latijnsche klasse te Iseghem. Hij wil de noodzakelijkheid doen uitkomen met volgende punten :

16 1. Ingezien de bevolking (11.000 zielen) en de

aangroeiende welstand van Iseghem, zijn er hier geene latijnleerende studenten genoeg.

Van October 1879 tot October 1893 (dus in 14 jaar) zijn er maar 45 die latijnsche studiën hebben aangegaan, waaronder 13 die ten halven uitgescheiden zijn en 32 die ze voleind hebben of nog voortzetten.

Komt er een latijnsche klasse, dat getal zal vermeerderen : het zien van professors-priesters, het zien van leerlingen die in 't latijn zijn, zal op ouders en kinders invloed hebben en maken dat er sommige begeerte krijgen en beginnen.

2. Op die 32 die hunne studiën voleind hebben of nog voortzetten zijn er 2 in Philosophie te wege, 1 te Scheut, 1 diaken, 3 priester en 1 bij de Redemptoristen, te zamen 8, hetgeene veel te weinig is voor eene godsdienstige en welstellende stad gelijk Iseghem.

3. Dees jaar reeds zou de latijnsche klasse ten minste 6 à 7 leerlingen tellen hetgeene meer is dan in sommige andere steden : Tielt b.v. in de laatste prijsuitdeeling, telde maar 5 inboorlingen in Kleine figuur; Rousselare 9 en Kortrijk 13.

Dat getal (6 à 7) zou later vermeerderen aangezien er meenige zeer welstellende nieuwe huisgezinnen zijn die voor zeker hunne kinders later zullen doen latijn leren.

4. Het voordeel der ouders zou groot zijn; even als in andere steden, zullen zij voor kléin geld hunne kinders twee jaar aan 't werk zien en ze terzelfder tijde beproeven of zij bekwaam zijn en lust hebben om voort te leeren.

5. Het zal een middel zijn om sommige kinders van de Atheneums af te houden. Die met priesters begint zal gemeenlijk met priesters voortdoen.

6. Hetgene in den schijn tot nadeel van Rousselare zou strekken, zal voordeel bijbrengen. Die 2 jaar te Iseghem zal geleerd hebben en eenigszins peist op priesterlijken roep, zal voorzeker naar Rousselare gaan, vermits hij er voor Philosophie noodzakelijk naartoe moet, ten andere in plaats van twee studenten die b.v. te Rousselare 6 jaar leeren, zullen er vier zijn gedurende 4 jaar. En alzo zou Iseghem een kweekschool van Rousselare worden.

7. Door hulpgeld van stad aan de Middelbare

School ofwel door onderstand van welhebbende heeren in wier name Mr. Vandenbogaerde gesproken heeft, zal er voorzien worden in de onkosten die de latijnsche klasse kan bijbrengen. Nooit zal Iseghem aan Zijne Hoogwaardigheid den Bisschop den minsten geldelijken onderstand vragen. »

Op 30 september 1895 werd de Z.E.H. P. Baes benoemd tot diocesaan inspecteur. Wie was zijn opvolger? Uit de archieven van het bisdom blijkt, dat het in die tijd gebruikelijk was, dat na de benoeming van een gewezen directeur, het ambt gedurende maanden vacant bleef. Ondertussen werd de directie waargenomen door een leraar, die ad interim door het bisdom hiertoe werd aangesteld. Hoogst waarschijnlijk nam de Z.E.H. Opsomer het interim waar tot aan zijn benoeming op 8 januari 1896.

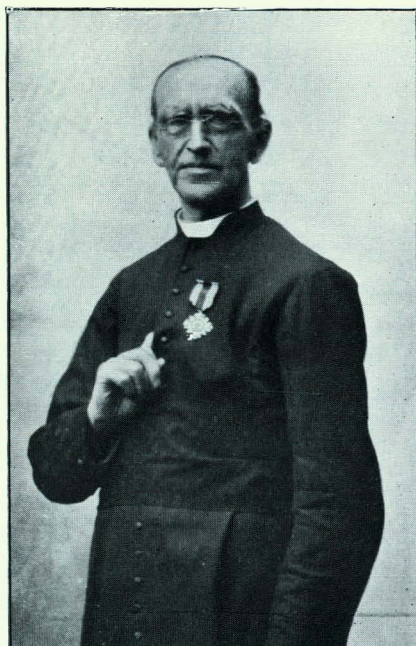
De Z.E.H. P. Baes overleed te Izegem op 21 juli 1907. Hij werd begraven op 25 juli.

De Z.E.H. Goethals, diocesaan inspecteur, hield er de kanselrede : « E.H. Baes, bij het eerste opzien scheen een stuur en streng en afkeerig man te zijn, en... voorzeker, bij zijn intrede in de school boezemde hij meenige schoolbengel zalige vrees in en deed hij de schuchtere bewaarkinders beven en

weenen; maar... dat duurde niet lang... Van onder zijn dichtbehaarde, lange, breede wenkbrauwen straalde er uit zijn diepe goedaardige oogen een vloed van hertelijke genegenheid en... op zijn monkelplooiende lippen en in de vriendelijke klank zijner eerste begroeting, lag zijn vaderlijk gulden hert ten toon gespreid. Hij roofde seffens aller herten! »

Het stadsbestuur van Izegem vereeuwigde zijn aandenken door zijn naam te schenken aan de straat vlak tegenover de huidige hoofdingang van het college : de Pieter Baesstraat.

De bevolking van de stad koesterde een warm gevoel van dankbaarheid voor de twee grote opvoeders : de Z.E.H. P. Baes en de heer August Vermeire. Zij hadden het grootste deel van hun leven aan de opvoeding van de Izegemse jeugd gewijd. Dit blijkt duidelijk uit de grootse huldeviering op 21 oktober 1906. De Heer Henri D'Artois legde in een rede de nadruk op de offers van mijnheer Vermeire en dankte hem samen met directeur Baes, omdat zij de middelen gevonden hadden om aan de leerlingen van de kosteloze school de mogelijkheid te verschaffen hun studiën voort te zetten in de hoogste klasse van de betalende school.

Z.E.H. P. BAES

HR. A. VERMEIRE

De nieuwe directeur was sinds 1894 leraar aan de middelbare school en directeur ad interim tot 8.01.1896. Hij was dan ook de geschikte persoon om de traditie die hij kende hoog te houden. Tijdens zijn rustige leiding bleef de school het volle vertrouwen van de bevolking genieten. Het leerlingenaantal schommelde tussen 650 en 680, waarvan ongeveer altijd 1/3 betalenden en 2/3 kostelozen. Op 19 maart 1897 richtte de Z.E.H. Opsomer een schrijven aan het schepencollege. Hij trok de aandacht van het gemeentebestuur op het feit, dat door het aangroeien van het aantal leerlingen

de kosten steeds groter werden en dat een zware nieuwe uitgave, namelijk het optrekken van de rechtervleugel hem voor grote moeilijkheden plaatste. De school ontving wel twee frank per leerling, maar het bedrag van de betalende afdeling moest naar de stadskas (zitting gemeenteraad van 9.05.1896). Naar aanleiding van een ministeriële brief en de brief van de Z.E.H. Opsomer werd een nieuw contract afgesloten voor de duur van zeven jaar, dat aanvang nam op 1 januari 1898.

Het voornaamste punt was artikel 8, waarin wij lezen : « De opbrengst der schoolgelden van de betalende leerlingen zal door de zorg van de bestuurder der aangenomen school ontvangen worden, van welker bedrag hij jaarlijks eene som van twee duizend frank in de stadskas zal moeten storten, blijvende het overige ten zijnen voordeele voor onderhoud van gebouwen, enz. »

Om de aangroei van de middelbare school tegemoet te komen werd dan in 1900 de rechtervleugel opgetrokken.

Tijdens deze periode werden in Izegem twee grote feestvieringen gehouden. De school had een flink aandeel in het samenstellen van groepen voor de luisterrijke optochten. In 1901, naar aanleiding van de feestelijke inhuldiging van de nieuwe elektriciteitscentrale, bezocht Prins Albert de stad en werd luisterrijk ontvangen. Op 21 oktober 1906 werd door de stad een openbare hulde gebracht aan het katholiek onderwijs en tevens werden de twee verdienstelijke pioniers van de vrije lagere school gehuldigd : de Z.E.H. P. Baes en de heer August Vermeire (laatste had op 30 september 1894 eervol ontslag genomen). Bij deze gelegenheid werden zij door Zijne Heiligheid Paus Pius X vereerd met het kruis « Pro ecclesia et pontifice ». In de plechtige namiddagviering, gehouden in de gildezaal, trad de E.H. Pater Devos op als feestredenaar en beklemtoonde het offer van meester Vermeire in 1879. Ook de heer Vermeire hield een toespraak waarin hij de geschiedenis van het college schetste en een dankwoord uitsprak. Ook deed hij een oproep tot de Izegemse bevolking om steeds hun vertrouwen te schenken aan hunne school (Integrale tekst in « DE BRUG », november 1962 blz. 12).

**HULDIGING VAN Z.E.H. P. BAES EN VAN MEESTER A. VERMEIRE.
21 OKTOBER 1906**

- 1e RIJ : J. THIBAU, GUST. ROSSEEL, HENRI PARRET, Z.E.H. C. VANCOILLIE, FR. DECLERCQ, Z.E.H. PIETER BAES,
AUG. VERMEIRE, BARON CHARLES GILLÈS DE PÉLICHY, — , ADOLF PARRET,
Z.E.H. AL. OPSOMER.
- 2e RIJ : JOS VERHAMME, NOTARIS LE CORBESIER, BARON JAN GILLÈS DE PÉLICHY, E.H. A. VANDERHEYDE,
E. H. O. PLANCKAERT, — , H. VANDOMMELE, — , JEAN REBRY, FL. BEHAEGHE,
C. VANDEKERCKHOVE, E.H. DELPUTTE, LOD. VANGHELUWE, H. LOONTJENS, J. SUPPLY, HENRI D'ARTOIS,
E.H. JACOB, — , ALB. ROSSEEL.
- 3e RIJ : A. CARPENTIER, H. VERKEMPINCK, V. VANDERHAEGHE, ED. STAELENS, J. GRILLET, — ,
F. BEKAERT, CH. DECLERCQ, EV. DEVRIEZE, E.H. ACH. FOULON, — ,
- 4e RIJ : E.P. EVARIST BRUNIN, E.H. O. DESMEDT, J. VANDEKERCKHOVE, JOZEF MISSIAEN, EUG. CARPENTIER,
E.H. FOUVÉ, J. VANHAVERBEKE, E.P. RENAAT DEVOS, E. ALLEWAERT, R. VANDEPUTTE, — ,
A. WERBROUCK, SECR., Z.E.H. VANOVERSCHELDE, E.P. BENEDICTUS.

DE Z. E. H. ALBERT VANOVERSCHELDE

10-11-1910 - 20-5-1921

Toen de Z.E.H. Alberic Opsomer op 1 november 1910 tot diocesaan inspecteur was benoemd, werd hij op 10 november van hetzelfde jaar als directeur opgevolgd door de Z.E.H. Albert Vanoverschelde, die aan het instituut sinds 24 september 1895 in functie was als leraar in de hoogste klas van de middelbare afdeling en die ook leraar was aan de Stedelijke Nijverheidsschool.

Net als zijn voorganger was de nieuwe directeur bekend met de gebruiken en het leven in het St.-Jozefsinstituut. Hij was de man van de tucht en in het geestelijk testament, dat hij als pastoor te Zwevegem op 12 februari 1949, zes dagen vóór zijn dood, aan zijn parochianen naliet, schreef hij het volgende : « Ik offer mijn leven voor mijn bevolking! Dat zij mogen leven in christelijke tucht, want tucht geeft vrede en vrede geeft vreugde! » Die gedachte moet jarenlang bij hem gerijpt hebben en ongetwijfeld reeds in de jaren van zijn leraarsambt een eerste kiem gevonden hebben. Immers op

de eerste bladzijde van het Liber Memorialis, waarmee hij een jaar na zijn benoeming tot directeur begonnen is, schrijft hij het volgende :

« Gezorgd voor regeltucht tegen het latekomen voor de wekemis; niet komen voor de zondagsmis; niet of te late komen voor de studie; rangen... Mr. Grillet neemt nota binst de week van de latekomers, zendt briefje rond naar iedere klas, dan in de brievenbus voor mij. Straf : niet spelen in de speeltijd, zelfs blijven tot 12 ure. Ik ga zelf na of de straffen uitgevoerd worden, en blijf bij de blijvers van 11.45 (Mr. Vander Haeghe van 11.25 tot 11.45) tot 12 ure ».

NIEUWE KLASSEN

Bij de aanvang van 1911 werd het aannemingscontract van de Lagere School, dat door de nieuwe directeur werd aangevraagd, door de gemeenteraad vernieuwd en door de Minister van Onderwijs goedgekeurd, op voorwaarde dat er twee nieuwe klassen werden opgericht. Dit bracht het aantal lagere klassen op 13. Om het plaatsgebrek op de lagere en de middelbare school op te lossen, liet de directeur in september 1911 een gebouw met verdieping optrekken aan de kant van de boerderij, namelijk aan de achterzijde van de rechtervleugel van het middengebouw, zodat vier nieuwe klassen beschikbaar waren.

In 1912 werd over de hele lengte van het middengebouw een glazen afdak aangebracht, dat dienen zou als overdekte speelplaats. Tenslotte werden in september 1913 lage muurtjes gebouwd aan beide zijden van de weg, die een toegang verleende uit de Bellepoort, aan de Meensestraat, naar de voordeur van het hoofdgebouw. Dit metselwerk was bovenaan versierd met een smeedwerk, dat een ontwerp was van de heer J. Vercoutere, architect, en dat later, - na het bouwen van de nieuwe kapel onder het bestuur van de Z.E.H. E. D'Hondt, zou gebruikt worden als afsluiting van het koor en van het oksaal.

Aangezien er vóór 1914 geen schoolplicht bestond, verlieten zeer veel leerlingen de school onmiddellijk na hun plechtige communie, op twaalfjarige leeftijd, dit vooral in de kosteloze afdeling. Hierom had de

overgang naar een hogere klas en de prijsuitdeling voor deze afdeling dan ook plaats met Pasen. Doch nadat de wet van 19 mei 1914 het lager onderwijs voor alle kinderen verplicht had gemaakt tot de leeftijd van 14 jaar, werd de prijsuitdeling voor de niet betalende afdeling verplaatst naar augustus, datum waarop gewoonlijk ook dezelfde plechtigheid voor de betalende afdeling plaats had.

MOEILIJKE JAREN

Het moorddadig schot te Serajevo op 28 mei 1914 kende fatale gevolgen, de internationale atmosfeer was geladen en tenslotte volgden de oorlogsverklaringen elkaar op in een kettingreactie. De prijsuitdeling voor de middelbare afdeling op 3 augustus 1914 kende heel wat beroering en de Z.E.H. Van Overschelde noteerde hierover : « Prijsuitdeeling van de middelbare school te 3.30 u. Slecht nieuws uit de Gazette van Brugge als zouden de Duitschers te Tongeren zijn. Binst de prijsdeeling zendt E.H. Pastor de « Patrie » halen. Algemeene verstrooidheid. De Heeren doorsnuisterden de gazet onder het prijzen deelen en ik weet bijna niet wat ik aflees. 's Avonds wordt in de stad het slechte nieuws tegengesproken, waarop de gemoederen stillen. »

's Anderendaags was het toch oorlog, doch ondanks de krijgsgesbeurtenissen konden de lessen op 24 september hernomen worden. De nabijheid van het front moest echter heel wat verwarring brengen en weldra zouden de omstandigheden leiden tot het schorsen van de lessen.

« 5.10.14. Te 3 ure komen Belgische vrijwilligers hier in velo voorbijgereden tegen vermoedelijk vluchtende Uhlanen. De ouders beangstigd komen haastig hunne kinders afhalen. Het volk is benauwd. Ik zend heel de school weg en ga met de leerlingen van de Middelbare School tot halfwege de Rousse-larestraat.

7.10.14. Te 5.30 uur 's morgens geschut door Belgische soldaten op Duitschers in de Rousse-larestraat. Te 6.30 u. zijn 35 jongens der Middelbare school tegenwoordig. Mis. Van de Lagere School, te 7 ure, een 30-tal. Vermaan vanwege den Heer

Burgemeester nopens gevaar. Nieuw geschut. Ik laat de jongens stillekens weggaan. Herhaald geschut. Heel den nuchtend vliegmachienen. » Hiermede waren de lessen voorlopig geschorst.

In de volgende dagen werden de ruime zalen ingericht als slaapgelegenheid voor vluchtelingen uit Mechelen, Dendermonde, Rotselaar, enz. ...en in de volgende maanden opgeëist voor het inkwartieren van Duitse soldaten. De lessen bleven gedurende twee maanden onderbroken en konden pas op 21 december 1914 hervat worden. Voor de leerlingen, die ondertussen van een onverwachte vakantie genoten hadden, kwam boontje echter om zijn loontje : de achterstand moest ingehaald worden met de nieuwjaarsvakantie, want enkel de zaterdagmorgen kon er af en reeds de maandag daarop moesten zij opnieuw aan 't werk gaan. De klassen werden tijdelijk samengevoegd, daar de leerkrachten ofwel gemobiliseerd ofwel niet ter plaatse waren; ook werden lessen gegeven in enkele vertrekken van het middengebouw en zelfs in de kleine kapel, daar een vijftal klassen bezet waren door de troepen of gebruikt als paardestallen. Tijdens de oorlogsjaren '15 en '16 bleef op zijn minst steeds een deel van het instituut bezet. Nu eens werden enkele klassen opgeëist, dan weer de studiezalen. De Z.E.H. Directeur trachtte alles naar best vermogen te schikken, opdat de lessen toch zouden doorlopen en studiegelegenheid zou worden gegeven. Ieder lokaal dat door de bezetter werd prijsgegeven, werd onmiddellijk in gebruik genomen tot een nieuw uitwijzingsbevel volgde. Op 16 augustus '15 dreigde gevaar voor een volledige inbeslagneming ten dienste van een Lazarett en de inrichting ervan was zelfs reeds volledig uitgestippeld. Hierop bevestigde de Z.E.H. Directeur, op voorstel van Dr. Colbe, de Lazarett-director, dat door een dergelijke maatregel 731 leerlingen, met een vermoedelijke aangroei van 50 leerlingen na de grote vakantie, op straat zouden worden gezet. De genomen beslissing werd een maand later ingetrokken.

Op 27 oktober '15 is er weer hoog bezoek van de gezondheidsdienst uit Gent : « Een dier heeren zegt mij bij het weggaan dat ik het weer goedkoop

EERSTE MIDDELBARE 1914-1915
KLAS VAN E.H. R. VANDE WEGHE

TWEEDE MIDDELBARE 1914-1915
KLAS VAN E.H. ALF. GRUWIER

DERDE MIDDELBARE 1914-1915
KLAS VAN E.H. J. GOVAERT

afgestoofd heb en verklaart, op mijne vraag, dat zij voorlopig het Gesticht vrij laten!»

Nochtans kwamen in '16 nieuwe onweersbuien over : op 9 februari en op 18 april werd geheel het instituut opgeëist voor het legeren van soldaten, maar gelukkig trok telkens de storm voorbij. In augustus kwam plotseling het bericht tot onmiddellijke ontruiming van de school voor twee compagnies die in aantocht waren. Na een paar weken, alweer even onverwacht, vertrokken ze « om reden, zegt men, van den hier inderdaad eenigszins heerschenden typhus. »

OVER DE STAD VERSPREID

Vanaf februari 1917 werd het een hopeloze toestand. Er werd heen en weer verhuisd van het washuis (alias 't Kattekot) naar de eetzaal van de leerlingen of naar die van de leraars, van salon naar veranda,

van kelder naar zolder, en voor een deel naar de Nijverheidsschool. Tenslotte werden klassen ondergebracht in noodlokalen, die over de stad verspreid lagen, zo o.m. in de herberg « De Halve Maan » op de hoek van de Melkmarkt en de Melkmarktstraat in het ijzermagazijn van Meester Grillet in de Roeselaarsestraat, in de borstelfabriek van de heer Jules Vandekerckhove in de Kruisstraat (thans Muziekacademie) en in de herberg « De Hert » op de hoek van de Gentsestraat en de Marktstraat. Men hoort de Z.E.H. Vanoverschelde een zucht van opluchting slaken als hij op 26.02.17 in het Liber Memorialis neerschrijft : « De twee compagnies vertrekken. Enkele lokalen zijn vrij. Er is dus wederom studie. » Voor niet lang echter want op 16 april, na de paasvakantie, moet de studie overgebracht worden naar de zolder boven de onderschraagde studiezaal en wanneer op 17 mei ook de

GANS DE MIDDELBARE KLAS IN 1910-1911

zolder opgeëist wordt, moeten de banken geschikt in de twee klassen van 't Kattekot : « we stoppen heel de Middelbare Sectie tot studie daarin : 129 jongens. » Zo is het gebleven tot 12 januari 1919, wanneer de feestzaal opnieuw ter beschikking van het instituut werd gesteld.

Na de grote vakantie van 1917 werden de klassen ondergebracht in de volgende noodlokalen :

Kosteloze Sectie I, II en III : in een bovenzaal van de fabriek der gebroeders Jules en Oktaaf Sintobin in de Krekelstraat;

Betalende Sectie I en III : in de bovenplaatsen van de fabriek van Henri Vercamert in de Krekelstraat;

Betalende Sectie V : eerst in de bovenzaal van de Nieuwe Sinte-Pieter in de Meensestraat, daarna op de hooizolder boven de paardestal, waarvan de verlichting « verbeterd » werd door het steken van glazen pannen in het dak, en tenslotte in de Meiboom, een thans verdwenen herberg op de hoek van de Meensestraat en de later aangelegde Meiboomstraat.

Betalende Sectie VI : eerst in de bovenzaal van de Nieuwe Sinte-Pieter en daarna in de aardappelkelder van het instituut.

Middelbare Sectie : 1ste en 2e jaar in de twee klassen op de boerderij ('t Kattekot), het 3e jaar op een kelderkamer van de coöperatieve bakkerij in de Meensestraat, onder de meelzolder, zodat er soms onder de lessen een muizenshow plaats had op de balken, en het 4e jaar in de herberg De Meiboom.

Af en toe, wanneer de nood nog steeg en iedere oplossing uitgesloten was, werden de leerlingen naar huis gestuurd. Ondertussen was gans het instituut bezet door de Duitsers. De Z.E.H. Directeur mocht er blijven wonen, samen met zijn moeder die ineengegroeid was van rheuma en zichzelf niet meer kon verhelpen, alsook met een oude tante en een meid. Hij mocht er beschikken over zijn studeerkamer, de eetkamer met de veranda, de keuken en de voorkamers van het middengebouw. De priesters-leraars woonden in het huis dat paalde aan de zaal van de kleine Congregatie (door de bezetter gebruikt als kolenmagazijn) en verhuurd was aan de Juffrouwen Eugenie en Virginie Ollivier.

BEVRIJDING EN VOORLOPIGE HERNEMING

Einde september 1918 kwam het bevrijdingsoffensief los, waarvan de gebeurtenissen als volgt worden samengevat in het Liber Memorialis : 30.09.18. Bevel aan de bevolking zich aan te bieden bij de steenovens van M. Remi Vandeputte, Krekelstraat, ten einde de stad te ontruimen. Niemand verschijnt er.

1.10.18. Nieuw bevel. Weerbare mannen worden hier en daar afgehaald en in de kerk gestopt om naar Roozebeke gevoerd te worden.

Een tiental weerbare mannen uit de gemeente verschuilen zich hier in den kelder onder de sakristij.

2.10.18. Wij beslissen te zullen blijven en het onweder over ons hoofd te laten gaan. Wij blijven : Bestuurder, E.H. Jos. Matthijs, Meester Vandommele, moeder, tante en meid.

15.10.18. Om 5.40 voormiddag aanval op Iseghem van uit de Boschmolens. Vanwege het bombardement durven wij (E.H. Matthys en Directeur) gene mis lezen. Wij gaan haastig ter H. Communie. Verblijven in de kelder. Het geweld vermindert wat 's middags en gebeurtevluchtelingen komen hier toe om in de kelder te schuilen. 's Avonds stil. 16.10.18. Belgen binnen de stad te 6.30 u. - 8.45 u. eerste bezoek hier van eenen Belgischen patrouilleur. Beschieting door de Duitschers. Een stuk van de muurrug in de hof (noord) wordt afgeschoten. Anders gespaard.

Reeds op 18 oktober '18 werd de school opnieuw geopend. De 4e middelbare die op 18 september '16 ten behoeve van 21 leerlingen was ingericht, met de medewerking ook van buitenstaande leraars, en gans de oorlogsperiode bleef bestaan, werd opnieuw afgeschaft.

Naar aanleiding van de wapenstilstand op 11 november werd een vakantie toegestaan van acht dagen doch zij werd wegens de koude en het gebrek aan brandstof noodgedwongen verlengd tot begin december. Inderdaad de 2.000 kg. kolen, die door de Burgemeester werden toegestaan om school te kunnen houden, waren op één nacht, tegelijk met de hele voorraad aan de vaart, verdwenen. Een

paar maanden later kon een voerman naar Brugge rijden om er 4.000 kg. cokes tegen 19 fr. het 100 kg te halen. « Daarmee kon de school voortdraaien. » Op zondagmorgen 19 januari 1919 trokken de laatste Franse troepen weg uit het instituut en de klassen werden opnieuw ondergebracht in de beschadigde gebouwen.

OPNIEUW BEGINNEN

Had de Z.E.H. Vanoverschelde zware jaren achter de rug, niet minder zware materiële en geestelijke zorgen stonden hem nog te wachten : het opnieuw inrichten van het onderwijs en het herstellen van de zwaar beschadigde gebouwen. Het aantal leerlingen groeide aan en ook uit de randgemeenten kwamen veel jongens naar Izegem, hetgeen alweer nieuwe problemen stelde. Meestal was het peil van hun ontwikkeling niet hoog genoeg om in de middelbare afdeling de lessen te volgen, die er toen nog uitsluitend in het Frans mochten gegeven worden. Met toestemming van de Z.E.H. Directeur werd een beetje geknoeid aan het lesrooster : het aantal lessen in de Franse taal werd opgedreven, terwijl de overige vakken, waarvan het aantal uren tot een minimum teruggebracht werd, in de moedertaal onderwezen werden. Gelukkig maar dat de Z.E.H. Matthys nog beschikte over het geestdriftig temperament van een jonge leraar! De meer dan 60 leerlingen in de 1ste Middelbare heeft hij volgens dit gewijzigd en aangepast programma, dank zij de directe methode en niet het minst ten koste van veel inspanning en uitputtende lessen, toch voldoende kunnen voorbereiden om in de 2e Middelbare, de klas van de E.H. Gruwier, de lessen in de opgelegde voertaal te kunnen volgen.

Tenslotte moet nog één aspect van het werk van Directeur Vanoverschelde belicht worden. Hij was sterk onderlegd in Engels en Duits en onderwees deze talen met buitengewoon talent in de Middelbare School, in de Stedelijke Nijverheidsschool en ook in de door hem gestichte en geleide English Club. Zelfs zorgde hij er voor dat velen tijdelijk in Engeland konden verblijven om er zich helemaal

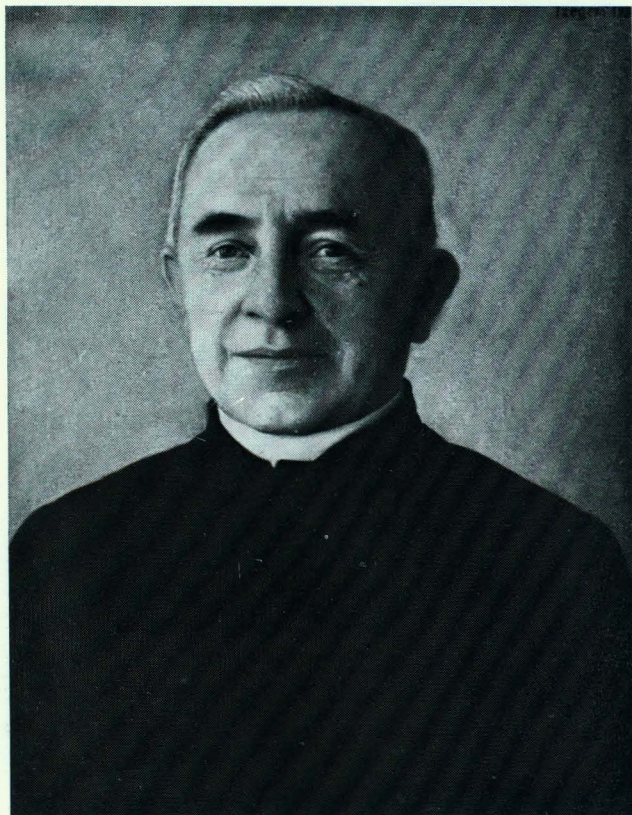
vertrouwd te maken met de taal en talrijke Izegemaren hebben het aan hem en aan de door hem bijgebrachte talenkennis te danken, dat zij het in de handels- en industriewereld zo ver gebracht hebben.

Op 3 augustus 1920 werd het zilveren jubileum gevierd van de Z.E.H. Vanoverschelde, die sinds 25 jaar in het onderwijs stond en hieraan werkelijk zijn beste krachten had gewijd. Bij deze gelegenheid werd hij vereerd met de Burgerlijke Medaille 1ste klas en het volgend jaar, op 30 april 1921 werd hij benoemd tot Ridder in de Leopoldsorde. Een maand later, op 27 mei 1921, werd hij benoemd tot pastoor te Waarmaarde.

PIËTEITSVOL HERDACHT

De geschiedenis van het Sint-Jozefsinstituut tijdens de oorlogsjaren mag niet afgesloten worden zonder een piëteitsvol herdenken van de leerlingen uit de Middelbare Afdeling die in dienst van het vaderland gesneuveld zijn.

Valère Bral uit Izegem,
oud-leerling van de 1ste Middelbare 1906-1907.
Gustave Debusschere uit Izegem,
oud-leerling van de 3e Middelbare 1906-1907.
Gustave Demeester uit Emelgem,
oud-leerling van de 1ste Middelbare, 1908-1909.
Henri Depoorter uit Emelgem,
oud-leerling van de 1ste Middelbare 1906-1907.
Camille Goeminne uit Ingelmunster,
oud-leerling van de 2e Middelbare 1906-1907.
Julien Maes uit Izegem,
oud-leerling van de 1ste Middelbare 1901-1902.
Maurice Vankeirsbilck uit Kachtem,
oud-leerling van de 1ste Middelbare 1896-1897.
Joseph Van Moortel uit Izegem,
oud-leerling van de 3e Middelbare 1904-1905.
Remi Vynckier uit Izegem,
oud-leerling van de 1ste Middelbare 1903-1904.
Aangezien hierover geen officiële documenten bestaan, mag gevreesd worden dat deze lijst niet volledig is.

Acht dagen na de benoeming van de Z.E.H. Vanoverschelde tot pastoor te Waarmaarde, volgde reeds deze van zijn opvolger. De Z.E.H. Ephrem D'Hondt, sinds 1909 surveillant van het externaat op het Klein Seminarie te Roeselare, werd op 28 mei 1921 tot directeur van het Sint-Jozefsgesticht aangesteld.

Hozeer de voorgaande directeur zich ook had ingespannen om in de eerste naoorlogse jaren de schade op stoffelijk gebied te herstellen, toch stelde het nagelaten erfdeel nog zware problemen aan zijn opvolger, vooral dan inzake aanpassing, uitbreiding en nieuwbouw van lokalen.

AANPASSING VAN DE KAPEL

De aanpassing van de kapel was een eerste belangrijke opgave. Deze was niet gelegen in het centrum van het hele gebouwencomplex, want sinds haar inwijding op 15 januari 1868 bleef ze ingericht aan het linkeruiteinde van het hoofdgebouw (richting Bosmolens) en bestond uit twee delen. Een eerste deel omvatte een veel te beperkte ruimte in het middengebouw zelf, zodat de leerlingen, die iedere zondag de hoogmis moesten bijwonen, daar onmogelijk plaats konden vinden. Om hieraan een oplossing te geven, was een tweede deel daaraan toegevoegd, nl. de twee eerste klassen uit de linkervleugel, die tussen het middengebouw en de Meensestraat lag; de houten afsluitingen werden geopend en hoewel deze klassen drie of vier treden lager gelegen waren, konden de leerlingen van in de schoolbanken de priester volgen aan het altaar, dat recht vóór hen aangebracht was tegen de westelijke wand van het middengebouw, terwijl de leerlingen in de open ruimte het altaar aan hun rechterzijde hadden.

Een voorstel werd overwogen om de zijwand aan de zuidkant tot op een hoogte van 5 m weg te nemen en daar een koor aan te bouwen. Er lag immers over de hele lengte, op de zuidkant van de klassen tussen de Meensestraat en het hoofdgebouw, een strook grond van 5 m breedte, die eigendom was van het instituut en, omwille van zijn zonnige en warme ligging, door het personeel « Spanje » werd genoemd. Maar de Z.E.H. D'Hondt weigerde hierop in te gaan. Hij gaf er de voorkeur aan de twee ongebruikte kamers naast de kapel in te palmen; daarna liet hij een muur bouwen tussen de kapel en de klassen, opdat deze definitief van elkaar gescheiden zouden zijn.

Twee nieuwe biechtstoelen werden achteraan in de wand ingewerkt, een nieuwe vloer werd gelegd en de oude banken vervangen door meer aangepaste, die nu nog steeds in gebruik zijn. Na al die veranderingen was het mogelijk het altaar tegen de zuidwand te plaatsen met het tabernakel gericht naar het schip van de kapel. De Z.E.H. Loosveldt, pastoor van de St.-Tillokerk, was zeer ingenomen

met deze verbetering en hielp de kosten dekken. De Heer Goethals, kunstschilder te Gent, heeft in 1926 de muren kleurrijk versierd en maakte eveneens de tekeningen van de gebrandschilderde ramen, die hetzelfde jaar door de firma Peene-Deloddere

uit Brugge werden uitgevoerd. Bij de bouw van de nieuwe kapel in 1932 werden deze ramen er opnieuw geplaatst, doch bij de modernisering ervan in 1961 werden alleen motieven ervan bewaard, terwijl de geschilderde omlijsting werd verwijderd.

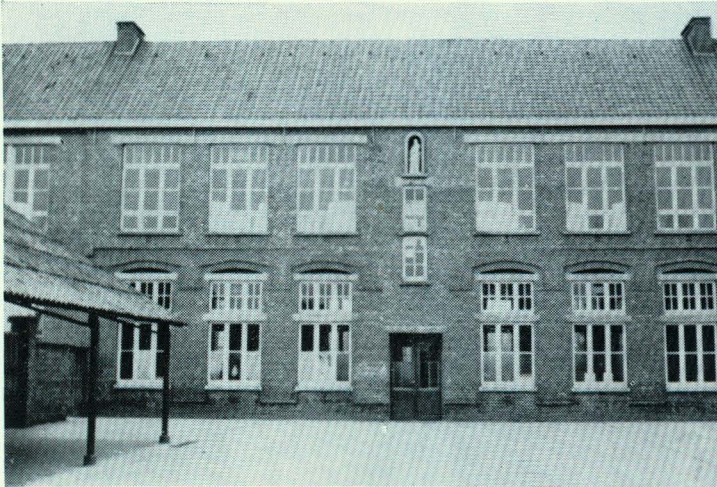

DE KAPEL DIE TOT 1932 GEBRUIKT WERD.

NIEUWE KLASSEN VOOR DE LAGERE SCHOOL

De vier klassen, in 1872 rechts en links van de hoofdingang langs de Meensestraat gebouwd, werden door de inspectie afgekeurd: ze waren niet ruim genoeg en beantwoordden niet langer aan de eisen van een klaslokaal. Architect Vercoutere uit Izegem maakte het plan op voor vier nieuwe klassen van 7 bij 8 m die, ter vervanging van de oude, langs weerszijden van de Bellepoort zouden opgetrokken worden. Dit project werd goedgekeurd door Mgr. Waffelaert, doch werd nooit uitgevoerd, waarschijnlijk omdat de Z.E.H. D'Hondt ondertussen de uitbreiding van zijn lagere school op een totaal andere wijze was gaan zien. Tegen een gunstprijns slaagde hij er in van de Barones d'Overschie de Neeryssche de grond te kopen, die aan de zuidkant van het instituut paalde en die bebouwd werd door Constant Jonckheere. Op deze grond, met een oppervlakte van 1 ha 14 a 32 ca, werden in 1923 twee klassen gebouwd. Een nieuwe speelplaats werd aangelegd met een toegangspoort in de Meensestraat

en het nieuwe complex werd ommuurd. Gelukkig stond Baron Alexander Gillès de Pélichy aan de zijde van de Z.E.H. Directeur om hem ruimschoots uit zijn financiële moeilijkheden te helpen. Tijdens de paasvakantie van 1925 werden de klassen in de linkervleugel, tussen de kapel en de Meensestraat, grondig gewijzigd. Tot dan toe waren de klassen op de benedenverdieping alleen toegankelijk van op de oude speelplaats, terwijl de drie klassen op de verdieping bereikt werden langs een houten trap, aangebracht tegen de binnenmuur aan de Meensestraat. Langs een smalle gang van ongeveer 1 m breedte, die links langs de eerste twee klassen liep, bereikte men de laatste. Nu werden de zijdeuren, die rechtstreeks uitgaven op de speelplaats, vervangen door vensters en de trapruimte vervangen door klassen. Een nieuwe gang met een trap werd aangebracht tussen het laatste en voorlaatste lokaal, zodat langs daar vier klassen konden bereikt worden. De smalle zijgang op de verdieping verdween en de klassen strekten zich nu uit over de volle breedte van het gebouw. Een tweede trap,

tussen het hoofdgebouw en de eerste klas en een deur in de zijwand beneden lieten toe ook deze klassen rechtstreeks te bereiken. Deze toestand is blijven bestaan tot in 1958; alleen de laatste trap was reeds verdwenen bij de verbouwingen na de brand van 1936.

OOK IN DE MIDDELBARE AFDELING

Ook aan de rechtervleugel van het gebouw (richting St.-Tillo) werden veranderingen aangebracht.

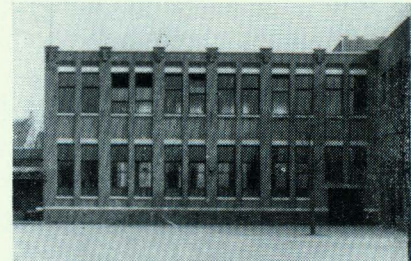
De zogenaamde patronaatszaal, thans verdwenen en vervangen door de turnzaal, die tijdens de bezetting dienst deed als kolenopslagplaats, werd in 1921-22 hersteld en als feestzaal ingericht. Nadat op 30 mei 1928 een regeling getroffen was met de Heer Jules Sintobin, waardoor de Middelbare afdeling een toegang kreeg langs de Meiboomstraat, toen nog een landweg, werd de feestzaal uitgebreid tot aan de rechtervleugel tussen hoofdgebouw en Meensestraat.

De levensgevaarlijke ijzeren trap, die van op de speelplaats van de hogere afdeling toegang verleende tot de klassen op de verdieping van de rechtervleugel (de hooizolder!) werd vervangen door een ingebouwde betonnen trap aan het noordeinde van het hoofdgebouw.

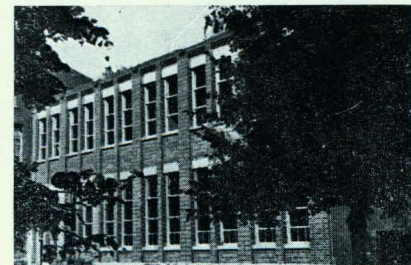
Al deze veranderingen op materieel gebied kunnen wellicht de indruk wekken, dat de Z.E.H. D'Hondt de dingen eerder klein zag en geen grootse plannen

1

2

3

1. NIEUWE KAPEL MET NIEUWE INGANG IN DE MEENSESTRAAT
2. NIEUWE STUDIE: ZICHT VANDENBOGAERDELAAN.
3. NIEUWE STUDIE: ZICHT MEENSESTRAAT.

DE FEESTZAAL, WAAR NU DE TURNZAAL
GELEGEN IS EN DIE VELE JAREN OOK
'S ZONDAGS ALS PATRONAATZAAL VOOR DE
KLEINE CONGREGATIE DIENST DEED.

aandurfde. Hierbij dient echter opgemerkt, dat hij voor alles op eigen krachten aangewezen was en steeds zelf moest zorgen dat de nodige fondsen voorhanden waren, wanneer hij werken wilde uitvoeren. Toch liet de aangroei van het instituut voorzien, dat het in de nabije toekomst niet meer zou volstaan met enkele verbeteringen aan te brengen aan de verouderde en vervallen lokalen. Weliswaar daalde in de eerste naoorlogse jaren het aantal leerlingen in de lagere afdeling in een zeer snel tempo : van 604 in 1920 tot 376 in 1927. Deze vermindering was echter toe te schrijven aan de daling van het geboortecijfer tijdens de oorlogsjaren en aan de uitbreiding van de H.-Hartparochie, waarvan de jeugd zich liet inschrijven in de H.-Hartschool. In de jaren 1927-31 steeg het aantal opnieuw tot 574. In de Middelbare afdeling groeide de bevolking echter voortdurend aan en reeds in 1922 werd een 7e voorbereidende klas opgericht met de E.H. A. Cuvelier, thans rustend pastoor te Poperinge, als eerste leraar.

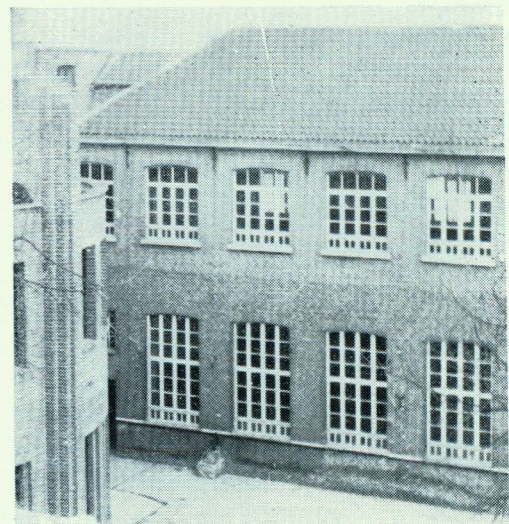
INTERNAAT EN OUDE HUMANIORA

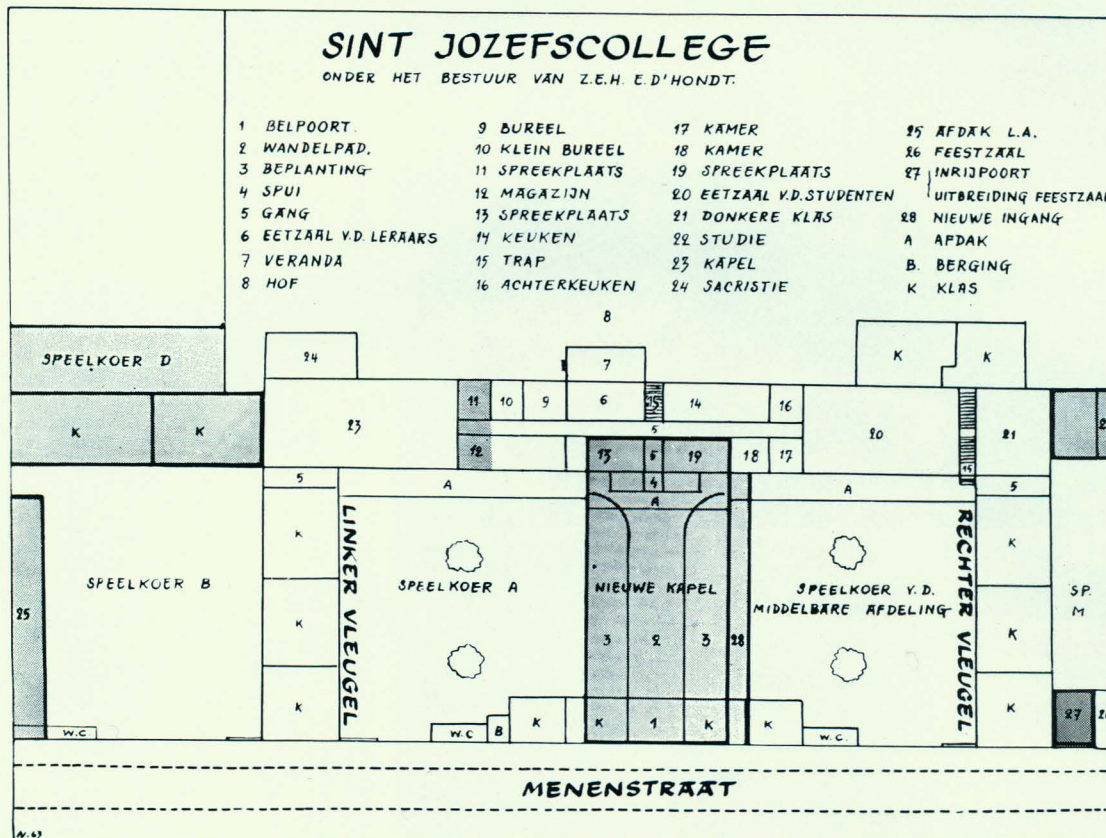
Voor wie de plaatselijke toestand kende, leed het geen twijfel dat de uitbreiding van het middelbaar onderwijs nog verder zou toenemen en dat met het oog op deze aangroei de nodige maatregelen dienden getroffen.

DE NIEUWE INGANG
LANGS DE MEENSE
STRAAT DIE NAAST
DE KAPEL KWAM
EN MET EEN BREDE
GANG TOEGANG GAF
TOT 'T COLLEGE.

ZICHT OP DE « HOOIZOLDER ».

Vooreerst moest een internaat ingericht worden. Dit werd gemakkelijk toegestaan door Mgr. Waffelaert, die op 30 augustus 1923 zijn toestemming hiervoor verleende en tevens de zomervakantie met acht dagen verlengde. De eerste week van oktober deden 26 internen hun intrede, terwijl de timmerlieden nog volop aan het werk waren om de slaapzaal in orde te brengen, die ingericht was in de oude tekenklas. Ondertussen werd op de zolder een tweede slaapzaal ingericht en het volgend jaar werden 45 internen ingeschreven.

De Z.E.H. Directeur koesterde echter nog een tweede plan; het oprichten van een Oude Humaniora. Reeds vroeger, vooral onder het bestuur van de Z.E.H. P. Baes, was hiervan sprake. Verder schreef « De Gazette van Iseghem » op 24 september 1904, dat Burgemeester en Schepenen van de stad door Mgr. Waffelaert ontvangen werden met het oog op de vernieuwing van de overeenkomst

betreffende de middelbare school, bij welke gelegenheid er ook gesproken werd over het inrichten van Latijnse klassen.

Op 4 november van hetzelfde jaar werd aan Directeur Opsomer vanwege het bisdom geschreven « de laisser de côté pour cette année-ci la sixième ». (Acta 1904 p. 424).

Twintig jaar later deed de Z.E.H. D'Hondt een nieuwe poging, aanvankelijk zonder succes. Op 14 april 1924 schreef hem de Z.E.H. Kan. Mahieu, die persoonlijk bij de bisschop ging aandringen : « Rev. Dne Director,

Frusta venies, cum omnino nolit Reverendissimus Episcopus.
Adprecor tibi ex corde sanctam Hebdomadam et gaudia paschalia amplissima.

Usque tuus in Corde Jesu
Jer. Mahieu
Can.-secr.

(Tevergeefs zult U aandringen, want Zijne Exc. de Bisschop wil het volstrekt niet. Van harte wens ik U een heilige Goede Week en de zalige Paasvregde.) De Z.E.H. D'Hondt liet zich echter niet ontmoedigen. Opnieuw drong hij aan en al kreeg hij geen volledige bevrediging, hij kon toch op eigen verantwoordelijkheid van wal steken na het ontvangen van volgende brief :

BISDOM BRUGGE Brugge, 28 Juni 1924.

Eerw. Heer Bestuurder,

Zijne Hoogwaardigheid kan U geen leeraar geven en wil niet dat de Latijnsche klassen officieel ingericht worden. Doch, ingezien de bijzondere omstandigheden in uw schrijven voorgesteld, laat Monseigneur U toe gedurende het jaar 1924-1925 de zesde Latijnsche klas voor die studenten in te richten. Gij zult binnen 't jaar een oog in 't zeil houden om deze studenten te richten naar een ander college.

Genegen in Corde Jesu
Jer. Mahieu
Kan.-Secr.

Dezelfde dag echter kwam de Bisschop naar Izegem om er het H. Vormsel toe te dienen en de Z.E.H. Loosveldt, pastoor van de St.-Tilloparochie, die zeer begaan was met de oprichting van een Oude Humaniora, wist Mgr. van de noodzakelijkheid ervan te overtuigen. Tot eenieders verwondering verklaarde Mgr. Waffelaert gedurende het middagmaal in de pastorie, dat hij instemde met de oprichting van een zesde en een vijfde Latijnse klas. De Latijnse afdeling zou beginnen met het schooljaar 1924-25. Het instituut werd nu college en de Directeur promoveerde tot Principaal.

Het eerste jaar telde de zesde Latijnse 11 leerlingen met als klasseleraar de E.H. Lionel De Boodt (overleden op 9 juli 1958 als pastoor te Emelgem). Het jaar daarop kwam er de vijfde Latijnse met de E.H. Jozef Herreman (overleden op 24 maart 1956 als pastoor te Kuurne, St.-Michielsparochie), die in 1927-28 de eerste leraar werd in de vierde Latijnse. Voorlopig bleef het hierbij en pas in 1933-34 werd de derde Latijnse opgericht met de Z.E.H. Albert Dupont (pastoor te Anzegem, St.-Jan-

1927. 1^e RIJ : V. VANDERHAEGHE, A. CARPENTIER, J. SUPPLY, Z.E.H. E. D'HONDT, H. VERKEMPINCK, F. BEKAERT, E.H. A. GRUWIER.

2^e RIJ : E.H. J. MATTHYS, J. MALISSE, E.H. L. DE BOODT, J. BEHAEGHE, G. VANDENBROUCKE, E.H. A. CUVELIER, E.H. M. CLAERHOUT, E.H. J. HERREMAN, E.H. H. DEVISSCHERE, P. TANGHE, A. DUBOIS, G. BEHAEGHE, C. BOURGEOIS, G. TANGHE.

DE NIEUWE KAPEL
ZOALS ZE ER IN 1932 UITZAG.

Baptistparochie). De leerlingen uit deze klas moesten het jaar daarop nog de Poësis volgen aan een ander college, doch met de aanvang van het schooljaar 1936-37 werd ook deze klas te Izegem opgericht. De Z.E.H. Valère Laridon, thans pastoor-deken van de O.-L.-Vrouwkerk te Brugge, onderwees er tijdens het eerste trimester en werd met nieuwjaar 1937 opgevolgd door de Z.E.H. Gabriël Vanherpe, thans pastoor te Kuurne op de Pius-X-parochie, die zijn leerlingen het volgend jaar ook veilig doorheen de eerste Retorica loodste. Zo werd tijdens het jaar 1937-38 de Latijnse afdeling voltooid.

EN STEEDS MAAR BOUWEN...

Inmiddels werden de gebouwen steeds maar verder uitgebreid. De lagere afdeling had een ruim lokaal nodig voor de avondstudie. Een nieuwe, centraal gelegen kapel, moest gemakkelijk bereikbaar worden én voor de hogere én voor de lagere afdeling. Beide problemen werden samen opgelost: de bestaande kapel zou studiezaal worden voor de lagere afdeling en een nieuwe ruime kapel zou gebouwd worden tussen de Bellepoort en de hoofdingang van het middengebouw met daarbij nog een paar kamers uit dit gebouw zelf.

32 Volgens de plannen, opgemaakt door architect

Louis Verstraete uit Izegem, werd de nieuwe kapel gebouwd op de plaats waar zij zich nu nog bevindt. De communiebank en de afsluiting van het oksaal werden vervaardigd uit het smeedwerk, dat voorheen de muurtjes sierde langs weerszijden van de weg tussen Bellepoort en hoofdingang. De glasramen uit de oude kapel werden in de nieuwe overgenomen terwijl de oude communiebank gebruikt werd als onderbouw voor de tafels in de eetzaal der leraars. Het altaar was een gift van Dr. Emiel Vandeputte. Aan de noordkant van de kapel werd een overdekte gang aangebouwd, die dan voortaan als hoofdingang diende vanuit de Meensestraat. Na de brand zou de voorzijde van het College uitzien op de Vandebogaerdelaan. Op 2e Kerstdag 1932 werd de nieuwe kapel alsmede het altaar ingewijd door Mgr. Lamiroy. Achteraan werd in de lage scheidingsmuur, rechts van de zes treden, een gedenkplaat aangebracht met het volgend chronogram als dankbare hulde aan de weldoeners van het instituut, de familie Gillès de Pélichy :

PIo PraenobILLiQue ConDitorI
NeCnon HUJUus SCholae
PraeCLarIs BenefaCtorIbUs
GILLès De PÉLICHy.

DE LAAGSTE KLASSEN VAN DE
MIDDELBARE AFDELING MET DAAR BOVEN
DE LATERE STUDIEZAAL.
LINKS BEMERKEN WE EEN DEEL
VAN DE FEESTZAAL.

DE OPEN RUIMTE TUSSEN DEZE TWEE
GEBOUWEN WERD LATER TOEGEROED.

Ondertussen was reeds een ander bouwwerk ondernomen. Op het terrein aan de zuidzijde van het instituut waren in 1923 reeds twee klassen gebouwd, zonder verdieping en met het hoofdgebouw verbonden door een blinde muur. Deze twee klassen groeiden in 1932-33 tot een volledige nieuwe vleugel, die aansloot aan het hoofdgebouw en zich uitstrekte tot aan de huidige Schoolstraat, met zes klassen op de benedenverdieping en vier klassen op de verdieping. Twee nieuwe speelplaatsen werden aangelegd, een eerste palend aan de zuidkant van de reeds bestaande en een tweede, thans niet meer gebruikt, op de westkant van de nieuwe vleugel. Een brede loods, gebouwd langs weerszijden van de scheidingsmuur van de twee speelplaatsen langs de Meensestraat, fungeerde als overdekte speelplaats.

In 1934-35 werd op de noordkant, in de verlenging van het middengebouw, een nieuwe studiezaal gebouwd voor de lagere afdeling, met daaraan palend een lokaaltje voor de schrijfmachines en op de verdieping vier ruime klassen. Bij een bezoek van Gouverneur Baels aan de stad en het college in 1935 werd hierin een gedenksteen ingemetseld met als chronogram :

ProVINcIae PraefeCtUs BaeLs
LapIDeM hIC EXstrUere AnnUIt.

EEN VLASSERSCHOOL

In de bloeitijd van de vlasnijverheid werd vanaf het schooljaar 1928-29 een « Bijzondere Afdeling voor Zonen van Vlassers » opgericht, die onder het toezicht stond van de Provincie en de Staat en, volgens het prospectus in die jaren uitgegeven, de beste voorbereiding was tot de Hogere Technische School voor Spinnerij en Weverij. Naast de algemene vakken van het middelbaar onderwijs, werden er « Bijzondere Leergangen voor Vlassers » ingericht, met de bedoeling de jongens uit de Mandel- en Leiestreek de gelegenheid te geven zich op te werken in het vlasbedrijf.

Op dit praktisch doel waren de cursussen dan ook afgestemd. De heer Georges Daenens, directeur van het Stedelijk Elektriciteitsbedrijf, gaf er een cursus in de « Werktuigkunde » : de beginselen van mechaniek en elektriciteit met de toepassingen ervan in het vlasbedrijf; de heer Jozef Behaeghe gaf een cursus in de « Technologie » : de vlasteelt, de vlasbewerking en de vlasnijverheid; de heer Gerard Behaeghe leerde de « handel en de boekhouding » aan en de Z.E.H. Devisschere gaf het onderwijs in de talen : « Vlaams, Frans, Engels » alsmede de « Handelsbriefwisseling » in deze talen. Toen in 1931 zich plotseling een crisis in de vlasnijverheid voordeed, bleven de leerlingen thuis,

wat meteen het einde van deze vlassersschool betekende.

Ondertussen had de Z.E.H. D'Hondt zijn derde lustrum bijna beëindigd, was hij de vijftig reeds voorbij en was het ogenblik aangebroken om het onderwijs te verlaten. Op 12 februari 1936 kwam zijn benoeming tot pastoor-deken te Avelgem. De jaren in het college waren zwaar geweest: hij had er voor alles alleen gestaan, zonder hulp van een econoom, noch van een geestelijk directeur of van een schoolhoofd voor de lagere afdeling. En spijs zijn vele materiële beslommingen bezocht hij toch elke zaterdagmorgen alle klassen

in de lagere afdeling om er de wekelijkse schoolrapporten af te roepen; 's maandags stond hij er weer om het bijwonen van de zondagsmis na te gaan en regelmatig verscheen hij er ook om godsdienstles te geven.

Op materieel gebied moest hij steeds in nieuwe behoeften voorzien en werd hij jammer genoeg in zijn oplossingen voor de gestelde problemen steeds beperkt door de harde wet van de geldnood, die hem meer dan eens belette de dingen aan te pakken zoals hij het werkelijk had gewenst.

Cfr. In Memoriam door L. Lefebvre p.d. Avelgem « De Brug », 4e jrg. nr. 2, dec. 1964, blz. 17-21.

De Z.E.H. Joris Van Lerberghe werd op 14 februari 1936 de nieuwe directeur. Sinds 1928 was hij klasseleraar van de vierde en derde Latijnse aan het St.-Bernarduscollege te Nieuwpoort. Op 17 februari werd hij in zijn nieuw milieu onthaald. Het college telde toen 724 leerlingen : een lagere afdeling met 509 leerlingen over 16 klassen en een hogere met 215 leerlingen (45 leerlingen in de voorbereidende, 81 leerlingen in de 3 klassen van de moderne humaniora en 89 in de 4 klassen (tot 3e Latijnse) van de oude humaniora). In één van zijn vele uitspraken treft ons vooral het « Non scholae sed vitae discimus », de studieijver maar ook de karaktervorming als hoogste waarden in het opvoedingsbeleid!

BRAND!

Pas een maand in dienst echter of het noodlot sloeg zwaar toe. Op vrijdag 13 maart 1936 brak een reusachtige brand uit. Oud-leerling Gabriël Eeckhout brengt een pittig en vlot ooggetuigenverslag van de gebeurtenissen in jaargang I, nr 2 van « De Brug » :

« ... Het was in de oude centrale vleugel dat de brand van 13 maart zijn lusten botvierde. Hij was ontstaan (vermoedelijk ingevolge kortsluiting) op de hoogste slaapzaal niet ver van de slaapkamers van de E.H. P. Vercruyse en van de sympathieke en trouwe collegeknechten, de gebroeders Farasyn (Gaston en Gusten).

Het was op een vrijdag, even voor de middag, dat de leerlingen uit de zesde moderne (klas van de E.H. Antoon Vanderpoorten zaliger) plotseling rook zagen opstijgen uit het dak, niet ver van het kleine torentje. Nadat ze hun leraar, niet zonder moeite, deze werkelijkheid hadden doen slikken, stormden zij al de andere klassen binnen, om, natuurlijk met de traditionele studentikoze delicatessen en gereserveerdheid, hun makkers te alerteren. Teneinde U niet verder te vervelen met dit proza dat afwisselend zweemt naar een jongensopstelletje en een banaal krantenbericht, stel ik voor even te luisteren naar de volkszanger die de aanhef van de « potpourri » verklankt :

(gezongen op de wijs van « Die mooie molen »)
't Was op een vrijdag rond den noen

Wij zaten in de klas

Daar moesten wij niet veel meer doen
omdat 't ombest af was.

Maar bij « Antoon » daar was 't rumoer
Iets wat niet veel geschiedt (ironisch)

Wat was mij dat nu weer 'nen toer?

Misschien entwat van niet?

Maar... de zolder brandde

't college brandde

en niemand wi-ist hoe het gekomen was.

De zolder brandde, 't college brandde.

De jongens gierden : « 't is uit nu met de klas. »

Vanzelfsprekend moest dat laaiende vuurtje in de nok van dat oude vermolmd gebouw zich niet forceren om in enkele minuten tijds een reusachtige

vuurhaard te doen ontstaan. Hoewel er geen onmiddellijk gevaar was voor de andere vleugels begonnen de externen toch alvast maar te redden wat er te redden viel en sleurden zij boeken en banken naar buiten op de speelplaatsen.

De internen van hun kant stoven de vol rook staande slaapzalen binnen teneinde er inderhaast nog enig « roerend bezit » te kunnen meeslepen. Dat hierbij menigvuldige bravourstukjes werden uitgehaald hoeft natuurlijk geen betoog.

De internen die hun alkoof dicht bij het centrum van de vuurhaard hadden, bijzonder op de hoogste slaapzaal, moesten met lede ogen hun matrassen, dekens, vers en vuil ondergoed alsmede het snoepgoed dat nog overbleef sedert het laatste bezoek van vader of moeder, aan de vlammen ten prooi laten.

Dit was ook het geval met de collegeknechten, de gebroeders Farasyn, die zoals boven gezegd, « onder het torentje » sliepen. Met alle moeite van de wereld waren zij erin geslaagd hun spaarkous of het koffertje met de zuurgewonnen duiten uit de klauwen van Prometheus te redden.

Dit exploit moest natuurlijk in de annalen geboekstaafd blijven en ziehier hoe de potpourri het verhaalt.

(op de wijs van « Trink, Trink, Brüderlein Trink »)

Gusten die was neerstig aan 't werken

Gaston die was weer inspecteur

Doch zie wat ze daar nu bemerken

hun geld was er bijna vandeur...

't Brandt, 't brandt, 't staat al in brand

Mijnheer, wat gaan w'eten van d'noen?

Niets, niets, trekt uwen plan

'k en kan er ik ook niets aan doen.

Ten deed toch maar aardig gelijk als dat gaat.

We zaten gelijk op droog zaad

Ten deed... (bis).

De laatste vijf regels van dit fragment vereeuwigen de korte dialoog die een paar materialistische internen voerden met de bewaker, die er op dergelijk moment natuurlijk niet aan dacht « verzamelen » te fluiten om de internen naar de eetzaal te loodsen voor « het diner ».

Wanneer de brandweer eindelijk ter plaatse was, stond de centrale vleugel reeds in lichterlaaie en kon er alleen nog maar gedacht worden aan het beveiligen van de aanpalende gebouwen. Verscheidene studenten hielpen de brandweperlui een handje bij het blussen. Zij waren hierbij niet aan hun proefstuk, want in die tijd telden wij onder onze beste vrienden een paar specimens, die,

HET BRANDENDE GEBOUW
GEZIEN VANAF DE MEENSESTRAAT.
LINKS BEMERKEN WE DE KAPEL.

zonder bij het korps aangesloten te zijn, nog « vrijwilliger » waren dan de reeds zo vrijwillige brandweermannen; en die bij elke brand die ontstond of ontstoken werd buiten de college-uren, steeds de allereersten ter plaatse waren...

Naast de spuitgasten en studenten, kwamen ook veel gewone burgers helpen bij het blussen, echter niet altijd met even nobele bedoelingen.

Onze stevige « gardeviles » hielden echter een oogje in het zeil, vooral toen een in gans de stad bekende « brandabonnee » ten tonele verscheen en overal haantje de voorste was. Het optreden van dit personage alsmede de eet- en waakesbattemen van de rondborstige politieagent Cools stoffeerden natuurlijk de inspiratie van de dichter en gaven aanleiding tot volgend fragment :

(op de wijs van « De zwarte leeuw »)

Ziet gij P... Sl... niet rijzen

Zo fier op 't half-verbrande dak?

Ziet gij zijn bruine pater-klau-auw

die met een slag ne pispo-ot brak?

Dan trok hij we-e-e-der naar de keuken

en at er eene goede vette brok,

Maar als hij Cool daar zag zitten

hij zee-ee-re een kruiske-e trok.

Maar als... (bis) ».

Omstreeks vier uur in de namiddag was het vuur overmeesterd. Groot was de aangerichte schade : de eerste en de tweede verdieping van het centrale gebouw met de studie- en slaapkamers van het lerarenkorps en met de twee slaapzalen van de leerlingen, waren volledig uitgebrand; slechts de eetzaal van de leraars en een deel van de keuken, hoewel door het water erg beschadigd, gingen niet in de vlammen op. De beide vleugels, aan weerskanten van de verlenging van het centraal gebouw door de Z.E.H. D'Hondt in 1932-1935 aangebouwd, waren onaangetaast gebleven; ook de nieuwe kapel, in 1932 ingewijd, bleef gespaard, behalve het doksaal.

De rechter- en de linkervleugel, die tussen het centraal gebouw en de Meensestraat waren gebouwd en nog behoorden tot het oudste gedeelte, bleven eveneens behouden.

De EE. HH. leraren vonden onmiddellijk een nieuw onderkomen. Sommige bij de burens, anderen bij Z.E.H. Van Cappel, pastoor van de St.-Tilloparochie.

De Heer Cyriel Staes, burgemeester, stelde een leegstaand huis ter beschikking, dat hem toebehoorde en gelegen was in de Vandenbogaerdelaan 24. Dit werd voorlopig het nieuw collegehuis.

De lessen werden onverwacht vlug hervat; reeds de volgende maandag voor de lagere afdeling. De externen van de middelbare startten de donderdag, terwijl de internen reeds de zaterdag 21 maart werden verwacht. De twee gelijkvloerse klassen, in 1911 door de Z.E.H. Vanoverschelde gebouwd, werden als eetzaal gebruikt. De feestzaal langs de Meensestraat en de « hooizolder » werden ingericht als slaapzalen.

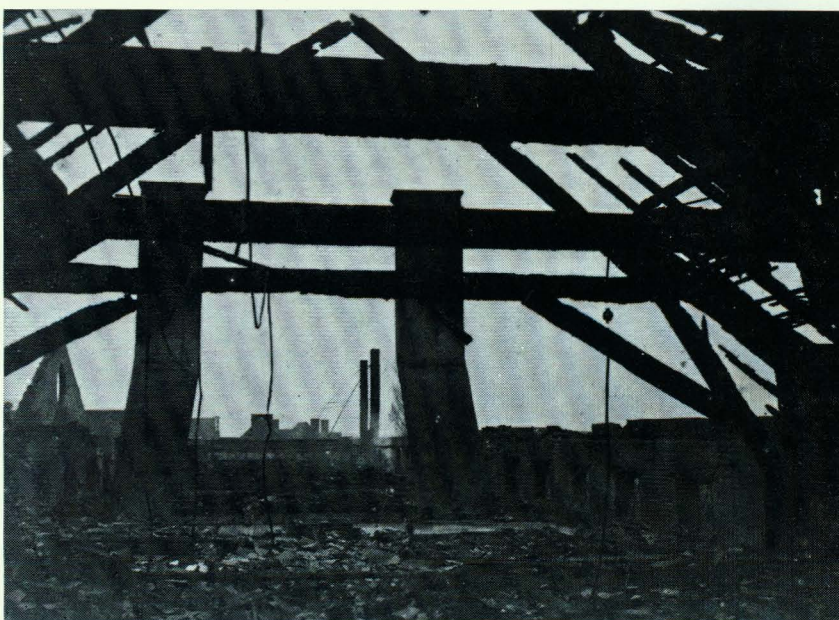
INTERNEN KONDEN, MET VEEL MOEITE,
IETS UIT DE ALKOVEN REDDEN.
ZO WERD DE STUDIE EEN BERGPLAATS
VAN 'T GEREDDE GOED.

ZICHT OP HET UITGEBRANDE
MIDDEGEBOUW,
GEZIEN VAN UIT DE HOF.

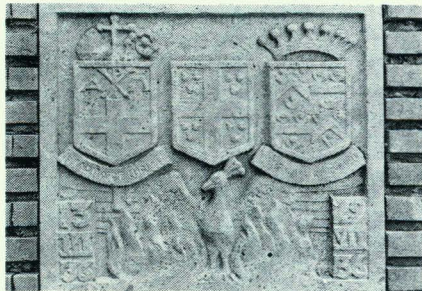
WAT OVERBLEEF VAN DE SLAAPZAAL
VAN DE INTERNEN.

WEDEROPBOUW

Reeds onmiddellijk werd aan de wederopbouw gedacht.

Architect Carlos Beyaert maakte de plannen, de gebroeders Monteyne zorgden voor de uitvoering. Reeds op 29 juli, onmiddellijk na de prijsuitdeling, werd de eerste steen gewijd door Z. Exc. Mgr. Lamiroy en daarna ingemetseld door Baron Raphaël Gillès de Pélichy. De Z.E.H. Directeur lichtte de betekenis van de gedenksteen toe: « Zoals de feniks uit de Egyptische sage, door de vlammen verteerd, opnieuw verjongd uit de as opstaat, zo zal andermaal het college, door de brand vernield, modern en fris uit het puin oprijzen! » En zo zou het ook gebeuren.

Tijdens de zomervakantie begon de volledige afbraak van het centraal gebouw. Met het nieuwe schooljaar werden de keuken en eetzaal voorlopig in de nieuwe kelders ingericht. Langs de Vandenbogaerdelaan, naast de ingangspoort van de afsluitingsmuur, werd een houten barak opgetimmerd waar de directeur tijdelijk zijn kantoor had. Met nieuwjaar deden de deelnemers aan het Provinciaal Congres van de Katholieke Werkgevers als eerste gasten hun intrede in de eetzaal der leerlingen. Tijdens het derde trimester, op 27 juni 1937, werden de nieuwe gebouwen ingewijd door Mgr. Lamiroy die tevens de plechtige Eucharistieviering bijwoonde. In de nieuwe feestzaal had een academische zitting plaats. Nadat de leerlingen in lied en dicht hun dankbaarheid hadden vertolkt, hield Directeur Van Lerberghe de feestrede.

Het « Vulnerat et sanat », leuze van de Eerwaarde Stichter, Baron Joseph Gillès de Pélichy vormde het passende hoofdthema van zijn rede. Vervolgens sprak de heer Robert Holvoet in naam van de oud-leerlingen.

Zijne Excellentie hield het slotwoord waarin hij het thema « Eerder een school dan een kerk » ontwikkelde. Daarop werd een feestmaal aangeboden. Tenslotte werd deze feestelijke dag besloten met een grootse opvoering door de leerlingen van Vondels « Lucifer ». Antoon Vander Plaetse en Marcel Ameye, leden van het toenmalige Vlaamse Volkstoneel, vertolkten de hoofdrollen, respectievelijk Lucifer en Belial. Eerstgenoemde voerde de regie, terwijl de Z.E.H. Louis Vanheule zorgde voor een passend decor. De E.H. Cyriel Verschaeve leidde de opvoering in.

1STE RETORIKA IN 1938

1^e RIJ : E.H. DE CHIÈVRE, R. BUYSE, Z.E.H. J. VANLERBERGHE, M. STAELENS, E.H. P. VERCROYSE, J. VANOUTRYVE, JAN PAUWELS, J. VANHOUTTE.

2^e RIJ : E. CROCHON, E.H. A. CAMERLYNCK, A. VANHAVERBEKE, R. BAES - H. VANDERHAEGHE, H. VERHAMME.

3^e RIJ : L. FORMESYN, A. COUSSEMENT, M. BAES, D. NOYEZ, FL. VAN STEENKISTE, G. EECKHOUT, E.H. G. VANHERPE.

DE HEER J. BEHAEGHE, DIRECTEUR VAN DE LAGERE AFDELING

In datzelfde beruchte jaar 1936 werd de Heer Jozef Behaeghe, onderwijzer in het 8e leerjaar, van klas vrijgesteld en benoemd tot directeur belast met het toezicht over 15 klassen.

Sinds jaren reeds was de Heer J. Behaeghe met de lagere afdeling ten zeerste vertrouwd. Op 20 februari 1918 werd hij met de waarneming belast in de vierde A, ter vervanging van de Heer Evarist Devriese, die wegens ziekte eerst voorlopig van school was weggebleven, maar achteraf volledig ontslag nam. Hierop volgde dan de definitieve benoeming van de heer J. Behaeghe op 16 september 1918.

Dat hij wegens zijn bekwaamheid als degelijk onderwijzer door zijn overheid werd opgemerkt blijkt alleen reeds uit het feit dat hij het volgende schooljaar voor het zevende leerjaar werd aangewezen en sinds 1920 ononderbroken in het achtste leerjaar onderwees. Meer nog, bij de oprichting van een Bijzondere Afdeling voor zonen van vlassers (1928-1931), werd hem gevraagd om een cursus te verzorgen in « Technologie » : de vlasteelt, de vlasbewerking en de vlasnijverheid.

Doch ook buiten de muren van het college stond hij hoog aangeschreven; het is dan ook niet te verwonderen dat hij in 1933 tot voorzitter van het Christelijk Onderwijzersverbond, kring Roeselare-Izegem, werd verkozen. In die kring trad hij toen reeds op als voorstander van de vernieuwing in het lager onderwijs.

Eenmaal tot schoolhoofd benoemd, kreeg hij tenvolle de kans om zijn plannen uit te werken. Het schoolprogramma dat werd voorgeschreven vanaf 1936-1937, bracht een totale vernieuwing in het lager onderwijs, maar was ook zeer moeilijk om in de praktijk toe te passen. Wat de heer J. Behaeghe toen voor ieder leerjaar heeft uitgewerkt aan voorbereiding van de lessen in de studie van het milieu, de natuurkennis, de levensgemeenschappen en de concentratiepunten, kan alleen naar waarde geschat worden door de onderwijzers die dit « gesneden brood » in handen kregen.

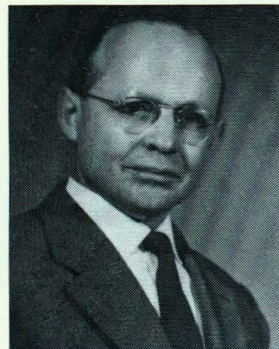
Voor zijn jonge onderwijzers sprong hij steeds in de bres om ze te helpen bij de aanpassing aan de nieuwe methode en de vernieuwde geest van het onderwijs. Belesen als hij was, kon hij hun steeds in een uitgebreide documentatie de nodige bronnen aanwijzen. Eveneens legde hij een bibliotheek aan, rijkelijk voorzien van degelijke pedagogische werken. Nog op veel andere gebieden heeft hij zijn stempel nagelaten. Hij zorgde voor de eenvormigheid in het taalonderwijs en in het schrift. Hij verbeterde het klasmaterieel, o.a. ruime borden, nieuwe boeken, uitgebreider leermiddelen.

Ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de Lagere Afdeling 1867-1942, heeft hij met veel geduld en toewijding de nodige opzoekingen gedaan vanaf het ontstaan van de Broedersschool tot aan

de bloei van het St.-Jozefscollege. Mede dank zij zijn opsporingen is dit geschiedkundig overzicht mogelijk geworden.

Het aantal leerlingen in de lagere afdeling groeide verder aan. In 1938 werd een 16e klas toegevoegd; in 1941, toen het aantal leerlingen tot 600 was gestegen, werden weer twee nieuwe klassen opgericht en in 1942 waren er 19 klassen met 625 leerlingen. Veertig jaar lang stond de heer Jozef Behaeghe in dienst van het Katholiek onderwijs. Met onverpoosde toewijding en zelfverloochening heeft hij zich helemaal gegeven aan de opvoeding van de jeugd uit deze stad. Steeds was het zijn grote bekommernis de faam van de school hoog te houden, het onderwijzend personeel bij te staan, de studiejijver aan te wakkeren en de leermethodes voor vernieuwing en verjonging ontvankelijk te maken. Nadat hij op 1 september 1958 op pensioen was gesteld, werd hij op de ouderavond van 30 november om al zijn verdiensten gehuldigd. Terecht werd hij door de Z.E.H. Kan. J. Sobry, pastoor-deken van Izegem, als afgevaardigde van Zijne Excellentie Mgr. De Smedt, vereerd met het Kruis van Sint-Donatianus. Bij die gelegenheid ontving hij ook de Gouden Palm der Kroonorde.

De heer Maurice Vandommele, onderwijzer aan het college, zou zijn taak overnemen.

DE HEER JOZEF BEHAEGHE DIRECTEUR LAGERE AFDELING 1936-1958
DE HEER MAURICE VANDOMMELE DIRECTEUR LAGERE AFDELING 1958 -

HET COLLEGE IN OORLOGSTIJD

ONTREDDERING

Pas waren de grootste zorgen na de brand voorbij of nieuw onheil dreigde. Wereldoorlog II brak uit. Voorlopig bleef de onrust beperkt tot een gedeeltelijke en tijdelijke mobilisatie in september 1938 en in maart 1939: de storm dreef voorbij en de herwonnen rust normaliseerde het leven. Maar op vrijdag, 1 september 1939 werd Polen aangevallen en twee dagen later verklaarden Engeland en Frankrijk de oorlog aan Duitsland. Meteen werd in ons land de algemene mobilisatie afgekondigd. Vele leerkrachten moesten vervangen worden. Volgende leerkrachten werden gemobiliseerd tijdens de zomervakantie 1939 en tijdelijk vervangen: In de lagere afdeling:

De Heren Maurice Vandommele, Rafaël Verholle, Gaspar Vanbesien en Albert Decock. Ze werden vervangen door de Dames Verbeke, Ingels en Lafaut.

In de middelbare afdeling werden de EE. HH. Xavier Rau, Gabriël Vanherpe, Daniël Standaert en de Heer August Pecceu tijdelijk vervangen door de EE. HH. José de Mûelenaere en Jozef Loncke, de EE. PP. Robert Bentein, Thomas Van Laer, Norbert Wildiers, Emmerik Blondeel en de Heren Jozef Ghyssaert, Gustaaf Vanderschaeve, Hubert Vanderhaeghe, Juul Bogaerts, Jules Ghekiere, M. Vieren en R. Beckers.

Het grootste deel van dit schooljaar verliep betrekkelijk kalm. De berichten meldden alleen schermutselingen aan de Frans-Duitse grens. Binnen onze grenzen werd af en toe een divisie verplaatst, of was de toestand wel eens zo gespannen dat de soldaten de gevechtsposities aan het Albertkanaal moesten innemen, doch dergelijke manoeuvres stoorden het collegeleven in het verderafgelegen West-Vlaanderen niet.

De mobilisatie leek bijna overbodig tot plotseling op de mooie lentemorgen van vrijdag 10 mei 1940 om 6.30 uur het sirenegeloei iedereen in de stad opschrikte. Toen de leerlingen omstreeks 7.30 uur uit de kapel kwamen, zagen zij de eerste Duitse vliegtuigen boven de stad cirkelen. Over de radio

werd intussen aangekondigd dat ook België in de wereldramp was betrokken. De Z.E.H. Directeur kon bij een dergelijk gevaar niet langer instaan voor de veiligheid van de leerlingen. Inderdaad de Blitzkrieg in Polen had de beschaving een andere wending gegeven!

Tijdens de ochtendstudie kwam hij de leerlingen inlichten over het gewichtig gebeuren en meteen deelde hij mee dat de lessen voorlopig werden geschorst.

Om 9 uur in de morgen was het college verlaten... althans door de leerlingen! Omstreeks 16 uur kwam een afdeling aan van de gezondheidsdienst van het Belgisch leger. De farmaceutische producten van het leger, die tijdens de mobilisatieperiode in de kelders onder de voorhal waren opgestapeld, werden naar boven gehaald en nog diezelfde dag werd in het nieuw gebouwde gedeelte een militair hospitaal ingericht.

De studiezalen van de lagere en de middelbare afdeling waren bestemd voor de zieke en gewonde soldaten; de fysicaklas met de uitstalkasten bleek het best geschikt als apotheek; de infirmerie van de leerlingen werd de donkere kamer voor röntgenstralen; de kamer ernaast palend aan de halfronde, werd bestemd voor de ontsmettingsdienst; de

salon en de K.S.A.-zaal werden operatiezalen; de eerste verdieping met bureaus en slaapkamers werd eveneens in gebruik genomen; de slaapzaal was bestemd voor de officieren en dokters, terwijl de Congregatiezaal langs de Meensestraat ruimschoots volstond als slaapgelegenheid voor de soldaten van de dienst.

Op zaterdag 11 mei richtte ook de gezondheidsdienst van het Franse leger een hulppost in.

Op woensdag 22 mei werd gans het lazaret opgebroken. Reeds op 14 mei viel de beslissing van de strijd, toen de Duitse Panzerdivisionen onder leiding van von Kleist bij Sedan een weg baanden door de Franse troepen en onweerstaanbaar door Noord-Frankrijk voortrolden in de richting van Abbeville.

Ondanks het radiobericht : « De forten van Luik houden stand! » kondigde de omroeper meteen het bevel af van de Belgische regering dat de jongelui, ouder dan 16 jaar, zich op eigen middelen naar Frankrijk moesten begeven om zich ten dienste te stellen van het leger.

Toen een paar dagen later van hogerhand opdracht werd gegeven aan de directies van de colleges die uittocht voor de vrijwilligers te organiseren, stuurde de directeur een circulaire aan de ouders

De grote trek van mei 1940

KERK VAN TROISVAUX.

LINKS : KRUIPUNT NAAR MARCONNE.

RECHTS : PASTORIJ TE MARCONNE.

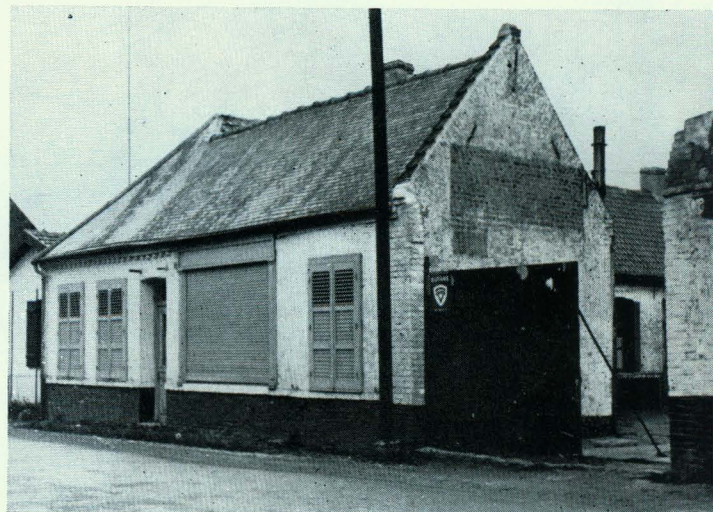

WAGENSCHUUR - SLAAPPLAATS TE CALONNE-RICOUART.

KASTEEL TE FRESNICOURT.

FRESNICOURT. - PLAATS VAN HET VERSTOORDE AVONDGEBED.

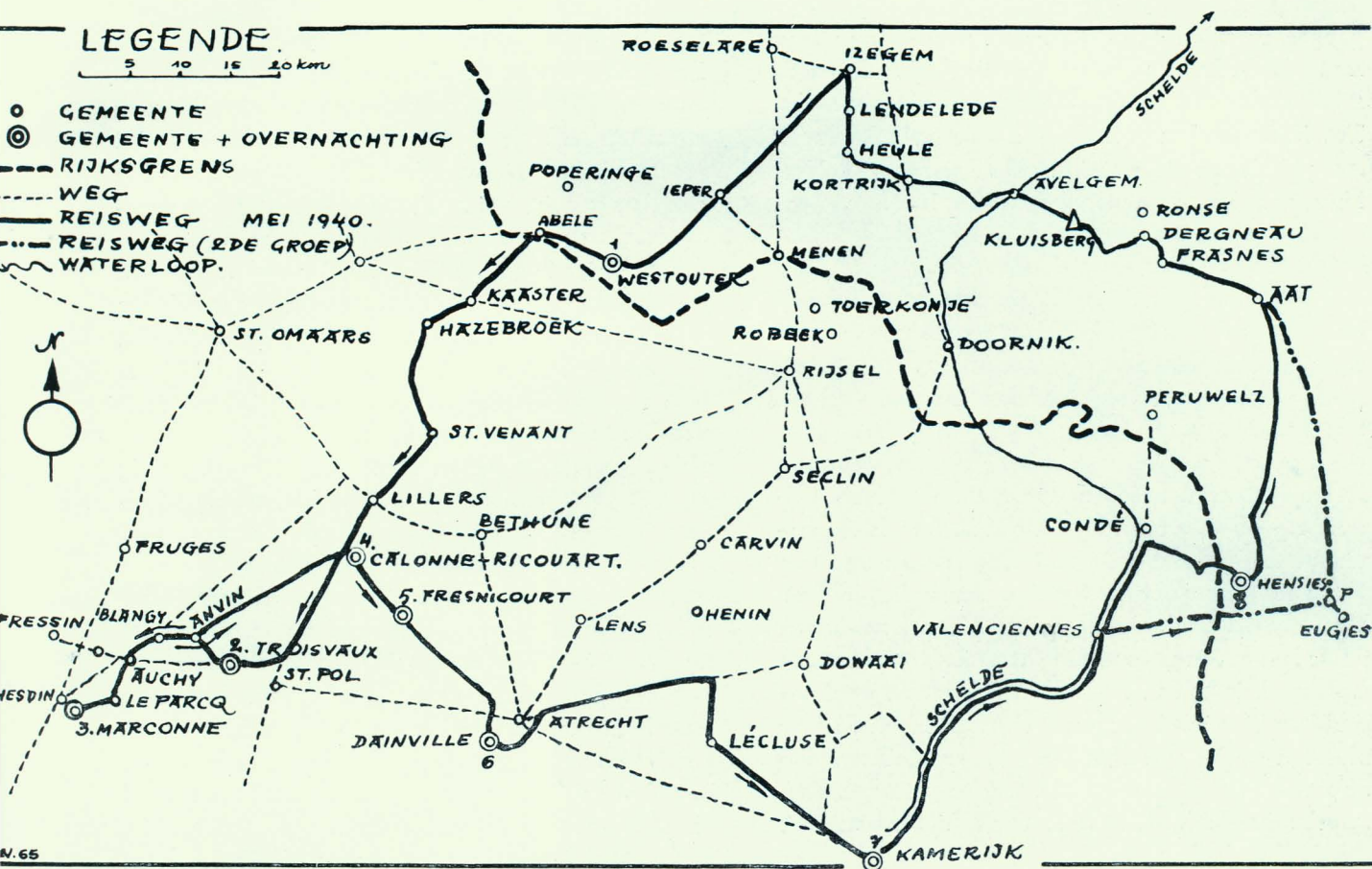

DAINVILLE. - VERLOREN BANKET!

DAINVILLE. - ZICHT VAN DE KOER.

LECLUSE. - HIER WERD DE GROEP GEVANGEN GENOMEN.

van de leerlingen : diegenen die verlangden naar Frankrijk te vertrekken, zouden op zondag 19 mei per fiets kunnen afreizen onder geleide van enkele leraren. Op die morgen, omstreeks 10 uur, stonden in de Meensestraat een zeventigtal leerlingen reisvaardig om onder de hoede van de E.H. A. Vandekerckhoven (prefect van de Lagere Afdeling), de E.H. D. Standaert (klasseleraar derde Latijnse) en de E.H. J. Dechièvre (subregent van de hoger middelbare) het onbekende avontuur tegemoet te trekken.

Een onder hen zou de dood vinden.

André Declerck, leerling van de Poësis, had samen met zijn broer Urbain in het geharrewar te Ieper de groep verloren. Op de weg naar Grevelingen verloren gereden, werden ze door een Engelse kanonade verrast. André werd dodelijk getroffen.

Op dinsdag 21 mei, langs de weg Auchy-Le Parcq, geraakte de hele groep, die in een lange sliert de steile weg opkronkelde, in de war door de suizende kogels van knetterende mitrailleurs, die op de hoogte van Le Parcq waren opgesteld.

Iedereen wilde vluchten. Een twintigtal fietste verder met de E.H. Standaert, de anderen bleven achter in een schuurtje bij hun gewonde kameraad Godfried Werbrouck. Beide groepen zijn behouden thuis gekomen in de eerste dagen van juni. Niet minder beklemmend was de toestand in de stad tijdens de achttiendaagse veldtocht.

Zodra het militair hospitaal onder druk van de naderende vijand was vertrokken, werd het college een toevluchtsoord, niet alleen voor beangstigde burgers uit de buurt, maar ook voor opgejaagde vluchtelingen. De kelders lagen volgepropt, de

gangen beneden en op de eerste verdieping waren met stro bedekt; de refter van de leerlingen en de studiezaal werden als slaapgelegenheid ingericht. Tot in de donkerste hoekjes hadden vluchtelingen een primitieve huisvesting gezocht. In de kelders hing een benauwende ongezonde lucht en een dertigtal kinderen werden ziek. Hier overleed het kindje van de heer Gerard Behaeghe.

De nood had zijn hoogtepunt nog niet bereikt. In de avond omstreeks 18 uur werd de stad door een luchtbombardement geteisterd.

Nieuwe vluchtelingen kwamen in het college terecht. De heer Pierre Declercq, onderwijzer, werd gewond aan het rechteroog en leerling Herman Dejaegher werd in de Marktstraat door een voltreffer gedood, terwijl hij bij een buurman binnenvluchtte. Op zondag 26 mei werd de stad vanuit het zuidoosten fel beschoten, maar het college bleef gevrijwaard. Op maandag 27 mei omstreeks 9 uur kwam een gewapende patrouille een algemeen onderzoek instellen. In de avond kwamen opnieuw soldaten binnen. Alle mannen tussen 16 en 65 jaar moesten zich opstellen op de speelplaats. De directeur wenste te onderhandelen maar kwam terecht in de H.-Hartkerk waar hij samen met enkele honderden opgejaagde mannen de nacht moest doorbrengen. In de morgen van 28 mei kwam hij terug met het nieuws van de capitulatie. Het gewone leven moest hervat worden. De lokalen, die reeds in de middag van dinsdag 28 mei door een Duitse bezetting waren ingenomen, werden na vijf dagen weer verlaten. Op dinsdag 4 juni werden de lessen hervat. Oostenrijkse soldaten betrokken in juni voor een tweetal maanden een deel van de gebouwen maar daarna bleef het college onbezet tot 13 februari 1943.

Verschillende circulaires vanwege de bezetters gericht aan de overheid en de leerkrachten wijzen op strenge maatregelen tegen anti-Duitse propaganda zowel binnen als buiten de klas. Een officier van de Kommandantur van Roeselare en later nog twee Duitse Feldgendarmes kwamen op inspectie, gelukkig zonder gevolgen.

Materiële noden, vooral voeding en huisvesting, kende het college gelukkig niet.

Op dat gebied verrichtte de directie wonderen. Een groeiend aantal internen tot 130 samen met leraren, zusters en personeel konden elke dag aanzitten aan een goed-gedekte tafel. Hierbij moet ook een bijzondere hulde gebracht worden aan het comité van Winterhulp onder het voorzitterschap van de heer Robert Holvoet.

Op vrijdag 13 november 1942 werden op een bescheiden wijze met slechts enkele genodigden het 75-jarig bestaan van de inrichting herdacht. Als aandenken schonken de heren Onderwijzers het zijaltaar dat nog ontbrak in de linkerzijbeuk van het koor.

Het gewone schoolleven verliep ondertussen weinig of niet gestoord. Er werden slechts enkele wijzigingen aan de gewone dagorde aangebracht. Wel bezorgde een vals alarm de leerlingen nu en dan een sportieve afwisseling. De leraar bleef halverwege de gloedvolle periode steken of vergat zijn enthousiasme in de bewijsvoering van een stelling. Op het gegeven signaal stormden allen naar beneden. De leerlingen van iedere klas wisten precies langs welke trap zij de schuilkelders - want ook daar waren schutsmuren uit aarde en zand opgetrokken - moesten bereiken.

Het aantal leerlingen groeide van 860 in 1939 tot 1105 in 1943. Als duizendste leerling werd Romain Maes uit Izegem ingeschreven en door Meester Malisse in de bloemetjes gezet.

NIEUW ONHEIL

In 1943 begon de Duitse Werbestelle leerkrachten op te eisen. De Heren Bernard Azou, Jozef Seynaeve, Maurice Vansteenkiste en Camiel Deprez doken onder tot na de bevrijding.

Op 13 februari kreeg de directie het bericht dat een Duitse legerstaf in aantocht was. Tot 2 april 1943 betrokken een Duits generaal en zijn officieren een deel van de benedenverdieping en alle studeer- en slaapkamers van de leraren. De Z.E.H. Directeur verhuisde naar het lokaal (thans als garage omgebouwd) naast de vroegere ingang in de Meensestraat. De E.E. H.H. Leraren laadden meubels en boeken op handkarren en de uittocht begon naar de

pastorie van de Z.E.H. Van Cappel of naar een kamer bij een welwillende buurman. De internen konden blijven. Van half februari 1944 tot begin april legerden Duitse troepen in een deel van de gebouwen van de twee afdelingen.

In mei 1944 volgde opnieuw een laatste bezetting van het centraal gedeelte van het gebouw en dus een tweede uittocht van de leraars. Op 2 september vluchtten de Duitsers uit de stad.

Toen de geallieerden hun landing voorbereidden door herhaalde bombardementen kwam op 5 mei 1944 vanwege het Ministerie van Onderwijs het bevel, dat het regelmatig onderwijs in de scholen van de vernoemde gemeenten, w.o. Izegem, werd opgeschort. De leerkrachten moesten zich beperken tot geregelde contacten met groepen leerlingen in verschillende voorbehouden lokalen. Ook in het vrij onderwijs werd deze maatregel van kracht. Op 11 mei werden de lessen geschorst.

Na Pinksteren kwamen de leerlingen van de lagere afdeling driemaal per week, telkens 'n paar uren, in de morgen samen in lokalen over de stad verspreid. De onderwijzers werden over de verschillende wijken ingedeeld en hadden de zorg over verschillende leerjaren. De Vrije Technische School in de Wijngaardstraat, de Congregatie achter de St.-Tillokerk, het Ave Maria-instituut, de school van de H. Familie aan de Bosmolens, de St.-Tillo-school (alias het Kotje), de school van de Engelbewaarder in de Pélichystraat, het huis van Mejuffrouw Anna Lafaut op het Kerkplein en zelfs de toonzaal van de firma Dumolin in de Meensestraat werden zovele filialen van het college. Dit aangepaste stelsel duurde slechts enkele weken, om tenslotte tot aan de zomervakantie vervangen te worden door het halve-tijdstelsel met aanpassing van lessenrooster en leerplan. Zoveel mogelijk werden de lessen opnieuw in het college gegeven. De leerlingen uit de middelbare afdeling waren aanvankelijk vooral op persoonlijke studie aangewezen. Inderdaad, vanaf Pinksteren kwamen diegenen die binnen de kring van een vijftal kilometers woonden, tweemaal per week in de morgen voor een paar uur naar het college : huistaken werden aangewezen en een voorbereiding in de hoofdvakken

werd gegeven. De klastitularissen bezochten ondertussen hun leerlingen aan huis om hun werkzaamheid in het nieuwe studiemilieu na te gaan.

Voor de leerlingen buiten deze kring werden enkele centra aangewezen o.a. Ardoois, Staden en Torhout. Daar werden ze wekelijks bijeengeroepen in een private woning om er de noodzakelijkste lessen te krijgen van hun leraar. Vanaf einde juni werd het beperkte halve-tijdstelsel van toepassing op drie dagen per week ook voor de internen die dan ook het middagmaal in het college konden gebruiken. De leerlingen werden in verschillende gebouwen bijeengebracht : sommigen in het college, anderen in de school van de Eerwaarde Zusters van Emelgem. De lessen gegeven aan de onderscheiden klassen waren over de hele week verspreid. Tenslotte werden proefwerken gegeven. Op zaterdag 29 juli werd dit bewogen schooljaar beëindigd. Hierbij hield de directeur zijn afscheidsrede tot de leerlingen!

EEN ONVERWACHTE UITNODIGING!

Inderdaad, reeds in 1943 had de Z.E.H. Van Lerberghe het verlangen te kennen gegeven zich in het klooster terug te trekken. Monseigneur had echter de wens geuit zijn toestemming nog uit te stellen doch meteen de E.H. X. Rau, leraar van de 5e Handelsklas, tot econoom benoemd, hetgeen de overdracht van de directie zou vergemakkelijken. In de derde week van augustus werden alle leden van het onderwijzend personeel in een brief, ondertekend door de E.H. Econoom, dringend uitgenodigd op het college op zondagavond 20 augustus.

Hierbij viel iedereen een onverwacht feestmaal te beurt dat meteen ook het afscheidsmaal werd. De E.H. X. Rau en de heer J. Behaeghe hielden ieder voor zijn afdeling het dankwoord. Daarop hield de Z.E.H. Vanlerberghe zijn afscheidsrede. Op 28 augustus trad hij binnen in de Orde van de Ongeschoeide Karmelieten te Brugge. Tijdens de 100-jarige viering van 1967 zou hem een tweede passende hulde worden gebracht.

Aldus werd in alle eenvoud en stilte een belangrijke maar zeer bewogen periode in de geschiedenis van het college afgesloten.

1942 - BIJ HET 75-JARIG JUBELFEEST VAN HET COLLEGE

- 1e RIJ : A. CARPENTIER, CH. DECLERCQ, Z.E.H. E. VAN CAPPEL, DOM. A. DE PELICHY, Z.E.H. J. VAN LERBERGHE, H. VANDOMMELE
INSP. A. DECOCK.
- 2e RIJ : J. BEHAEGHE, A. VERMEERSCH, E.H. C. DE VliegHERE, C. DEPREZ, J. SEYNAEVE, G. VANBESIEN, E.H. P. VERCRUYSE, A. OSTYN,
G. BEHAEGHE, G. BOURGEOIS, E.H. W. COUCKE, RAF. VERHOLLE, A. DECOCK, J. MALISSE.
- 3e RIJ : E.H. X. RAU, J. KOEVOETS, A. PECCEU, E.H. F. THIERS, D. VIEREN, G. TANGHE, R. PARRET, M. VANSTEENKISTE, E.H. L. VANBELLE.
- 4e RIJ : E.H. A. MAYAERT, E.H. J. WYBAILLIE, J. OOSTERLYNCK, E.H. R. BOURGEOIS, H. VERKEMPINCK, A. DUBOIS, E.H. G. VANHERPE,
E.H. C. CORNETTE, E.H. G. VANHOENACKER.
- 5e RIJ : L. VANANTWERPEN, P. DECLERCQ, L. DEBLAUWE, M. VANDOMMELE, B. AZOU, E.H. L. VAN HEULE.

Met de Z.E.H. E. Louwaege wordt meteen de laatste periode van deze eeuw geschiedenis ingezet. Niet de minst belangrijke. Integendeel, veel meer de kroon op het werk. Hoe meer we het eigentijdse gebeuren naderen, hoe uitgebreider de opdrachten. De laatste decennia betekenen niet de slotfase maar een nieuwe tijd van ongehoorde expansie.

DE BEVRIJDING

Reeds de volgende dag na het afscheidsfeest van zijn voorganger, op 21 augustus 1944, ontving de Z.E.H. Louwaege het bericht van zijn overplaatsing van het St.-Lodewijkscollege te Brugge naar Izegem. Het nieuwe werkterrein was dus niet zo vreemd. Op woensdag 30 augustus nam hij voor het eerst contact met de leerkrachten tijdens een receptie in de rookzaal.

De oorlogstijd was echter nog niet voorbij. Op 1 september werden de leerlingen ingeschreven, maar naar huis terug gestuurd tot 11 september. De Duitsers vatten geleidelijk de terugtocht aan. De geallieerden lieten nog op zich wachten.

We beleefden onzekere dagen van plunderingen en relletjes tegen Duitsgezinden en voorbijtrekkende Duitse soldaten. Op donderdag 7 september had een laatste gevecht plaats aan de huidige Rijksweg tussen Duitse infanteristen en Engelse voorposten. Enkele families vluchtten in de kelders van het college waar ook meerdere leraars gelogeed waren. De aftrekkende Duitsers lieten 's avonds de brug van Emelgem-Dam springen. De volgende dag deden de Engelsen hun blijde intrede langs de Vandenbogaerdelaan.

Op het college werd een bevrijdingsmaal gehouden. De volgende week werden de lessen hervat.

De gevluchte onderwijzers keerden terug.

De hoogste klassen van de lagere afdeling, vanaf het vijfde leerjaar verhuisden van de Congregatie terug naar het college. Op 1 oktober greep de plechtige aanstelling plaats van de nieuwe directeur. De onrust en onzekerheid van de oorlog ging voorbij. Het nieuwe schooljaar verliep ongestoord verder. Alle aandacht kon opnieuw gewijd worden aan de opvoedingstaak.

« DE GROTE BOUWER »

De huisvesting van de toenemende collegebevolking was één van de hoofdproblemen waarmee de nieuwe directeur werd geconfronteerd. De democratisering stelde haar eisen. De oude gebouwen bleven gelukkig van het oorlogsgeweld gespaard, maar ze werden ontoereikend. Andere afdelingen werden opgericht. De didactiek beleefde een hele vernieuwing. De vlugge evolutie van een steeds complexer wordende moderne samenleving sloeg ook op het collegeleven haar stempel. Oude gebruiken verdwijnen of worden aangepast. Nieuwe initiatieven verruimen de horizon. De gesloten leerlingengemeenschap ontluikt en richt haar blik op de hele maatschappij. Een rijke waaier van allerlei jeugdactiviteiten op gebied van geloof,

1947

1e RIJ : G. TANGHE, G. BOURGEOIS, A. DUBOIS, E.H. M. NEVEJANT, Z.E.H. E. LOUWAEGE, J. BEHAEGHE, JOS. MALISSE, P. DECLERCQ, G. BEHAEGHE.

2e RIJ : O. CUVELIER, A. OSTYN, G. VANBESIEN, D. VIEREN, B. AZOU, C. DEPREZ, M. VANSTEENKISTE, F. VERBANCK, R. VANDECAPELLE.

3e RIJ : A. DESMET, M. VANDOMMELE, J. VANDOORNE, J. SEYNAEVE, A. VANDROMME, A. DECOCK, R. LEROY, L. DEBLAUWE.

1947

1e RIJ : E.H. R. BOURGEOIS, E.H. L. VANBELLE, E.H. X. RAU, Z.E.H. E. LOUWAEGE, E.H. C. VANHERPE, E.H. J. WYBAILLIE, E.H. C. DEVLIEGHERE.

2e RIJ : E.H. C. MOEYAERT, E.H. J. BEVERNAGE, E.H. C. CORNETTE, JOS. SEAUX, E.H. A. DE JAEGERE, E.H. J. GHEKIERE, E.H. M. DECAPMAKER, E.H. J. LEURIDAN, E.H. M. NEVEJANT.

INGANGSHALL

studie, sport en ontspanning schept een nieuw leven dat zijn problemen stelt. Verschillende groepen zetten zich in voor A.B.N.-werking, toneel, zang, techniek, labo of filatelie. Sportieve jongelui leven zich uit in de gymnastiekzaal, op de grasmat of aan het volleynet. Op al deze terreinen moet de directie haar aandacht richten en zorgen voor de nodige aanpassing en leefruimte.

Terecht werd de Z.E.H. Louwaeg in vele toespraken geprezen als « De Grote Bouwer ». Een schets van zijn beleid op dat gebied bewijst dat deze eretitel meer dan ooit gerechtvaardigd is.

Tijdens het schooljaar 1947-1948 werden algemene schilder- en herstellingswerken uitgevoerd. De speelplaatsen op de lagere en middelbare afdeling werden in 1946 en 1948 geplaveid. Deze langs de Vandenbogaerdelaan kreeg een tennis- en basketuitrusting. De feestzaal werd verder klaargemaakt met een vloer (1948). Klapzetels en een volledige verlichtingsapparatuur voor het toneel (1950).

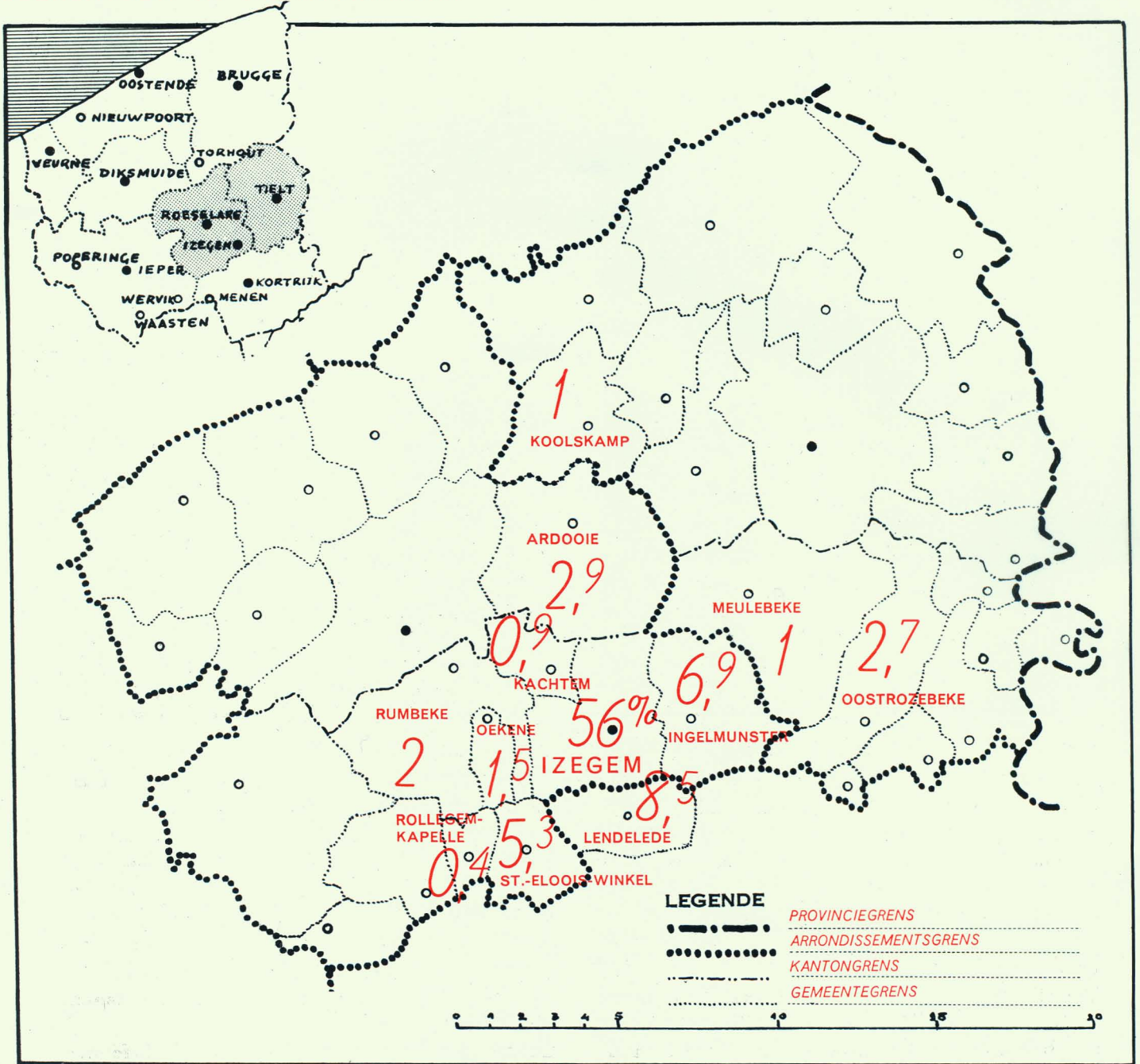

Op de lagere afdeling werden twee nieuwe klaslokalen aangebouwd (1946).

Nadat vroeger de terreinen op de Kasteelwijk en later die, waar het huidige Stadion gelegen is, werden gebruikt, kocht de Directie in 1951 het buitengoed « Wallemote » (5 ha 25 a 70 ca) samen met de grond gelegen vóór het kasteel (4 a 65 ca) langs de Kokelarestraat. Dit betekende een belangrijke aanwinst voor allerhande sport- en ontspanningsactiviteiten.

Tevens werden hier meerdere openluchtfeesten gehouden ter gelegenheid van de viering van de Z.E.H. Directeur of van het ouderfeest.

De onzekerheid van de weersomstandigheden stelde echter aan deze traditie een einde. De inwijdingsplechtigheid had plaats tijdens een officieel bezoek van Mgr. De Smedt, de nieuwe bisschop, op 12 november 1952, na een Pontificale Mis en een receptie in de feestzaal. Op het kasteel werd tot slot een feestmaal aangeboden.

In 1952 startte een ononderbroken reeks van bouwwerken die het college een totaal nieuw uitzicht bezorgden, vooral langs de Meensestraat. In de loop van dat jaar begon de uitvoering van de plannen voor een nieuwe turnzaal, op de plaats van de oude feestzaal. Op 23 september 1953 brak een brand uit in het oude washuis (alias 't kattedok) op de hofstede. De leerlingen van de derde Latijnse geraakten hierdoor dakloos en werden elders ondergebracht. Op deze plaats werd tijdens de paasvakantie van 1954 de bouw aangevat van een nieuwe studiezaal en vier klaslokalen. De lager middelbare, gehuisvest op de hooizolder, nam er in april 1955 haar intrek onder de hoede van de E.H. J. Van Ryckeghem. In 1956 begonnen de uitgebreide verbouwingswerken op de lagere afdeling, gespreid over een vijftal jaren. Een nieuwe voorgevel met ruime trapzaal werd aangebouwd. Ook de andere vleugels kregen ruime aangebouwde gangen op pijlers, nieuwe vloeren, vensters, poorten, enz. Maar ondertussen werkte men ook verder voor de middelbare. De hofstede werd totaal in beslag genomen. Een nieuwe studiezaal en vijf klaslokalen werden verder aangebouwd, volledig gelijkaardig opgevat. Hierheen zou de E.H. G. Colpaert verhuizen met de lager middelbare terwijl de E.H. E. Vergote met de hogere cyclus het internaat (1938) verliet en de plaats van zijn collega innam. Zo kwam een nieuwe vleugel tot stand met drie opeenvolgende studiezalen en een hele reeks klaslokalen. In 1963 en 1965 werden de gronden, respectievelijk van Burgemeester J. Sintobin (1 a 70 ca) en de Familie Crochon (4 a 86 ca), aangekocht. Daar bevonden zich vroeger de werkplaatsen van de Firma Vuylsteke-Ronse. Zo kwam een tweede verbinding tot stand met de Meiboomstraat, terwijl de collegegrond ook langs de Vandenbogaerdelaan verder werd uitgebreid. De hooizolder en de benedenverdieping verdwenen voor goed in februari 1959. Aldus ontstond een ruime speelplaats tot aan de kapel. Deze laatste werd totaal vernieuwd in moderne trant met miniatuur koepel, marmer en Kongolees hout. Ook werden nieuwe gebrandschilderde ramen aangebracht. Bovendien kwam er een brede zijgang

'T KATTEKOT NA DE BRAND.

tegenover de oude ingangdeur van het college naast de kapel.

Een reeks garages verbonden de turnzaal met de kapel. Daarboven verrezen nieuwe lokalen die tijdens het schooljaar 1960-1961 in gebruik werden genomen door de middelbare afdeling. Op zondag 18 februari 1962 kwam Mgr. de Bisschop een tweede inwijdingsplechtigheid houden. Hierover maakte de E.H. C. Moeyaert een verslag : « Monseigneur kwam drie nieuwe altaren consacrer. Tegelijk zou hij de talrijke nieuwe gebouwen inwijden die de laatste tien jaar werden opgericht. Het was beslist niet zonder grond van reden dat de Z.E.H. Louwaege van Monseigneur zelf in zijn blazoen geschreven kreeg : « Ecce nova facio omnia : zie ik maak alles nieuw! » Er werd van de Bisschop niet weinig moeite gevraagd : de rondgang langs en door de nieuwe gebouwen vormde een vrij lange wandeling. Gevolgd door de genodigden : Burgemeester J. Sintobin, Schepen van Onderwijs J. Tytgat, het Schoolcomité, het bestuur van de ouderraad, trok de glimlachende Bisschop vergezeld door Ceremonie-

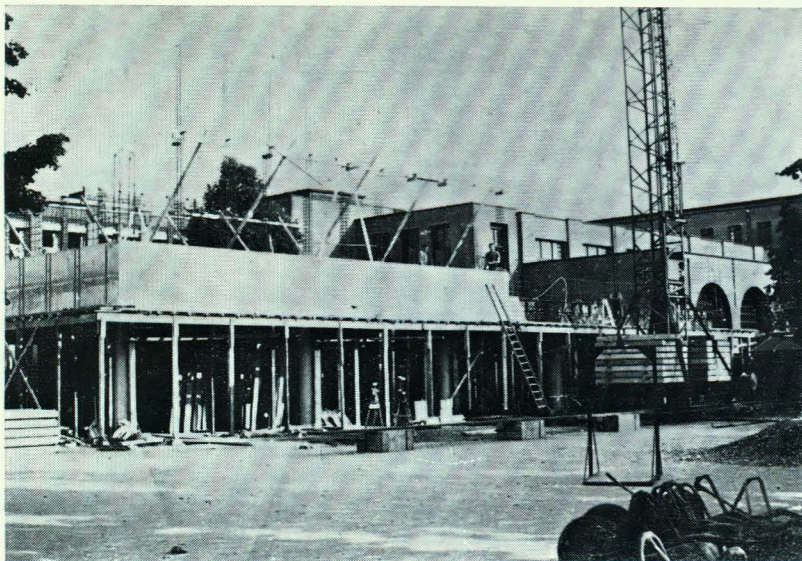
meester Kan. Carpentier, zegend door en langs de vijftien nieuwe klassen, twee studielokalen, het niet meer zo nieuwe gymnastieklokaal, de garages van de middelbare afdeling, de nieuwe trapgebouwen, gangen en klassen van de lagere afdeling. Overal stonden de leerlingen en leerkrachten opgesteld om de kerkvorst met sympathie te begroeten... »

Daarmee echter waren de plannen nog niet volledig uitgewerkt. Tijdens het derde trimester van 1964 verschenen opnieuw werklui, en ditmaal op de speelplaats van de E.H. Vergote. Stevige pijlers werden tot achttien meter diep gegoten om een torengebouw te schragen van 5 verdiepingen, in totaal drieëntwintig meter hoog. In 1965 werd de meitak aangebracht en kon men aan de inrichting

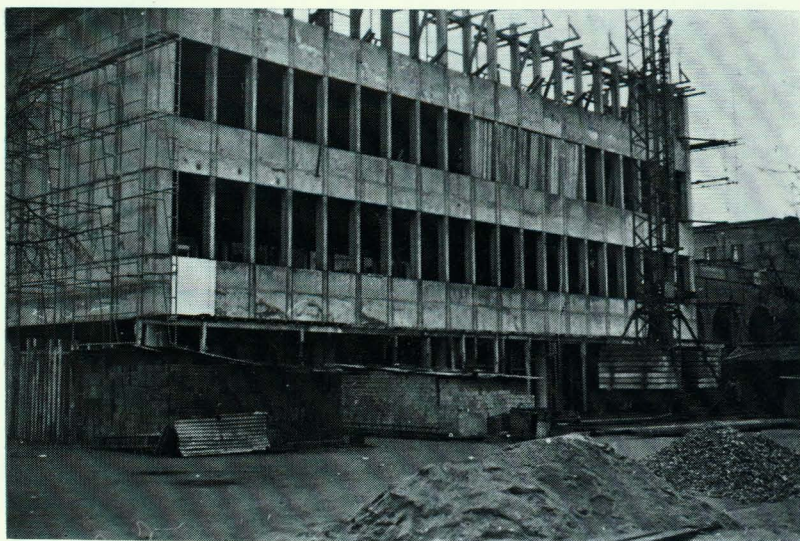

1. HET INMETSELEN VAN DE NIEUWE ALTAARSTEEN.
2. INWIJDING VAN DE GEBOUWEN OP DE LAGERE AFDELING.
3. ZEGENING VAN DE GEBOUWEN OP DE MIDDELBARE AFDELING.

Groei van het torengebouw

AANVANG JUNI 1964

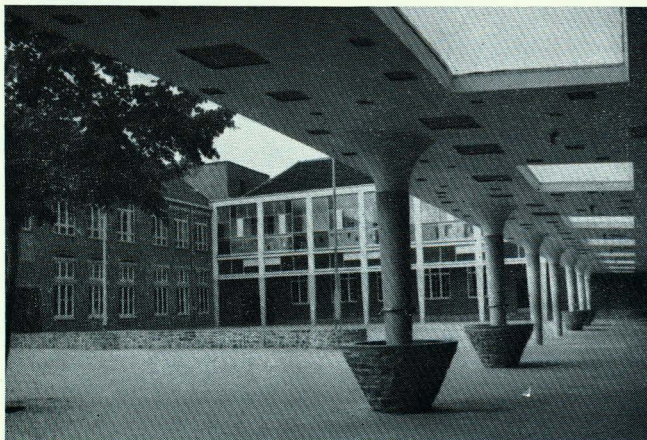
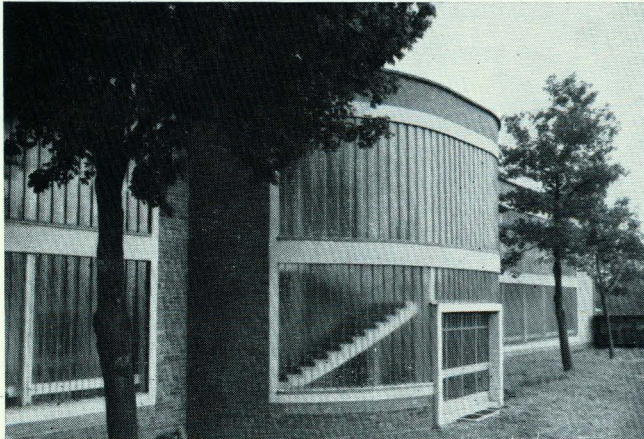
12 DECEMBER 1965

19 MEI 1968

1. ZICHT OP DE TWEE NIEUWE STUDIEZALEN.
VOORAAN LINKS BEMERKEN WE
DE VERSIERDE GEVEL MET TOEGANG
TOT DE TRAPZAAL.
VROEGER SLOOT HIER DE LINKERVLEUGEL
MET HET HOOFDGEBOUW AAN.

2. ZICHT OP DE NIEUWE GANG MET TRAPHAL
OP DE LAGERE AFDELING.
3. VERNIEUWINGEN OP DE SPEELPLAATSEN
VAN DE LAGERE AFDELING.

van de lokalen beginnen : Een ruime speelzaal voor de internen op het eerste, enkele bijzondere lokalen voor scheikunde, fysica, esthetica en aardrijkskunde op het tweede en dan verder klaslokalen. In de loop van 1967 werd de hogere cyclus hier ondergebracht.

Andermaal kwam Monseigneur op bezoek ter gelegenheid van het eeuwfeest, waarbij de inwijding van dit gebouw één van de hoofdpunten van het programma uitmaakte. Een nieuwe parel aan de kroon van de directie! Een nieuw symbool van groei en bloei van ons instituut!

Bij de behandeling van de expansieplannen verdient ook Pieter Constant De Jonckheere, laureaat van de derde middelbare 1911, onze aandacht. Steeds heeft hij zich ten dienste gesteld van het college, vooral ook tijdens de moeilijke oorlogsjaren. Bij zijn overlijden op 25 juni 1959 kwam zijn boerderij langs de Meensestraat (2 ha 61 a 91 ca) ter beschikking van het college.

GROEI EN BLOEI

De tweede eeuw werd ingezet in een nieuw gebouwencomplex. Alleen de ingangspoort aan de Meensestraat en de sacristie behoren nog tot de oudste en enige getuigen van het verre verleden. Hoe groots echter deze onderneming ook is, toch is daarmee niet alles gezegd. Wat betekent een gebouw zonder een dynamische, levende gemeenschap van directeur, leerkrachten en leerlingen! Zij moeten in dit ideale milieu streven naar een maximaal rendement in de opvoedingstaak.

Dit collegeleven zelf, volledig beschrijven is een onmogelijke opdracht. We beperken ons tot enkele punten die niettemin voldoende de levenskracht en ondernemingsgeest van deze eeuwig jonge gemeenschap zullen aantonen. De curve van de grafiek van het aantal leerlingen vertoont een geleidelijk opgaande beweging.

De oorlogsjaren zelf kennen een hoger cijfer veroorzaakt door de bijzondere omstandigheden waarbij veel vreemde leerlingen w.o. veel Antwerpenaars hier tijdelijk werden opgenomen.

In 1960 overschreed het aantal de kaap van duizend. Daarmee rangschikte ons college zich als het zevende grootste van de vijftwintig jongensinstituten van het bisdom. Tijdens hetzelfde jaar werd de eerste Wetenschappelijke A gehomologeerd zodat ook de Moderne Afdeling volledig was. Met het schooljaar 1961-1962 volgde de eerste Economische en in 1965-1966 de Afdeling Latijn-Wiskunde en Latijn-Wetenschappen.

Het Schoolpact van 1958 en de verdere democratisering van het onderwijs hebben deze evolutie in de hand gewerkt. Ze had ook haar weerslag op het korps niet alleen wat het aantal betreft, maar ook op gebied van de samenstelling. De doorbraak van de leek is hierbij wel de meest opvallende wijziging. Tot de pioniers behoorden de heren A. Peccue (1938-1944), Jan Koevoets (1941-1945), André Vermeersch (1941-1947), Camiel Deprez (1941-1948), A. Hubert (1921-1955) en Jozef Seaux (1945-). De heren Regenten W. Lagae en W. Maertens deden hun intrede in 1955 als eerste nieuwe leken met volledige leeropdracht algemene vakken.

Jaarlijks kregen ze nieuwe collega's bij. De uitbreiding van de Moderne Humaniora en de splitsing van klassen veroorzaakten in 1959 een kleine invasie w.o. de Heren G. Vandenweghe en W. Debyser als eerste Licentiaten. Het jaar 1966 bracht een exodus van priester-leraars, de EE. HH. J. Lodrioor, R. Bourgeois, P. Wullepit, O. Missiaen en Et. Mahieu.

De lagere afdeling kreeg een filiaal op de Bosmolens vanaf 1961 met onderwijzer G. Vandenbroucke en vanaf 1963 een afdeling B.L.O. met onderwijzer Fr. Vervenne.

Op bovengenoemde wijk Bosmolens werd in 1963 een perceel grond (64 a 84 ca) van de heer Ghisl. Vandenbogaerde aangekocht voor het bouwen van een jongensschool.

Op 1 oktober 1967 was de bevolking als volgt samengesteld :

ALGEMEEN TOTAAL 1.214.

- MIDDELBARE AFD. : TOTAAL 567

O.H. : 221 - M.H. 346

- LAGERE AFD. : TOTAAL 647

College : 473 - H. Familie : 65

B.L.O. : 20 - 7e Voorbereidende : 89.

Hierbij valt het overwicht op van Moderne op de Oude Humaniora, een nieuw maar tevens algemeen verschijnsel.

Tijdens het tweede trimester van het schooljaar 1954-1955 werd de Oudervereniging opgericht met het doel een noodzakelijk contact tussen school en huiskring tot stand te brengen. Een voorlopig bestuur bestond uit de heren J. Tytgat, voorzitter, Dr. R. Vandeputte, ondervoorzitter en A. De Klerck, secretaris.

Het huidig bestuur : De heren Notaris F. Sagon, voorzitter, A. De Klerck, secretaris, A. Demuyne, penningmeester en de bestuursleden J. Vanacker, M. Christiaens en J. Seynaeve.

In de Diocesane prijskampen behaalde ons college meerdere eerste prijzen en talrijke ereplaatsen zowel individueel en classicaal als in de totale uitslag t.o.v. de andere inrichtingen.

Ook onze studenten deden hun afkomst alle eer aan door een jaarlijks hoog procent (1956-1965 : 85,4 %) geslaagden in alle hogere studierichtingen.

Leraars en leerlingen zorgden voor een drukke activiteit ook buiten de leeropdracht van elke dag : een Missieactie met reuzetombola, jaarlijks georganiseerd door de E.E. H.H. Subregenten; een bloeiend K.S.A.-leven met als een van de hoofdmomenten de viering in 1963 van honderd jaar studentenbeweging te Izegem; de E.E. H.H. C. Moeyaert, M. Vanheule en de heer J. Seynaeve, de bezielers van een A.B.N.-werking w.o. de

inrichting van het spelprogramma één tegen allen, een jaarlijkse deelname aan opstelprijskampen, het declamatietornooi O. de Gruyter en het Europees Welsprekendheidstornooi; de EE. HH. C. Moeyaert en Edg. Vergote startten met het leerlingenblad « Antenne »; verschillende leerlingen behaalden literaire prijzen op nationaal en internationaal vlak w.o. Eric Denijs, laureaat van België en van de Raad van Europa in de Europese opstel-prijskamp (1958-1959); de E.H. J. Bevernage richtte een uitgebreide postzegelclub op en samen met zijn collega's, leraars wetenschappen, een actieve club « Jeugd en Wetenschap »; de EE. HH. Jos Ghekiere, O. Missiaen en de heer Jaak Vandoorne bereikten met hun jongenskoor opmerkelijke resultaten; een befaamde toneeltraditie: Een reeks opvoeringen w.o. « Radeske » (1e prijs van het W.-VI. Collegetornooi), « Leve Robinson » (2e prijs in het Rodenbachtornooi), « Kabouters in de stad » e.a. werden verzorgd met als zeer verdienstelijke leiders de EE. HH. L. Vanheule, A. De Jaegere, J. Leuridan, M. Nevejant en de heer regisseur Frans Verbanck, terwijl de E.H. Jos Ghekiere voor de muziekaanpassing zorgde; de EE. HH. J. Lodrioor, J. Bevernage, G. Devolder en de heren K. De Meulemeester en W. Debyser namen het initiatief tot de traditioneel geworden klasreizen naar Rome, Parijs en Londen. Wat de sportbeoefening betreft bereikte de E.H. Jos Lodrioor met zijn jongens verscheidene succesrijke uitslagen in atletiek en voetbal.

In 1956-1957 en 1965 richtte ons college samen met het N.S.V.O.-W.-Vlaanderen een jeugdolympiade in op het Izegemse stadion.

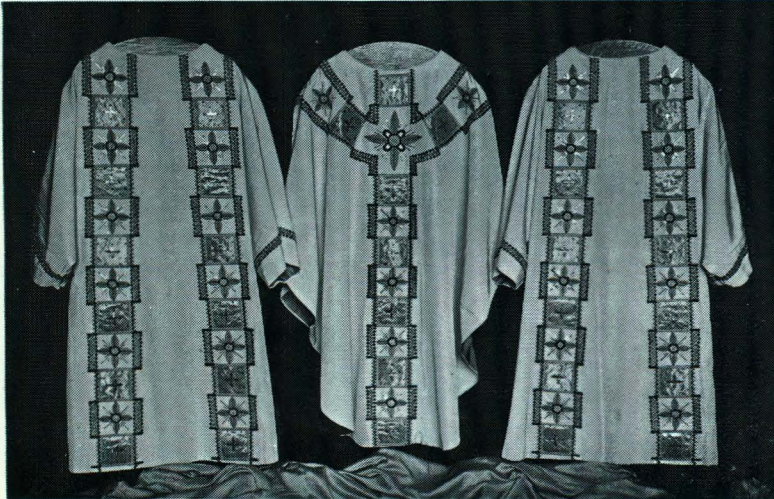
Deze opsomming blijft nog hoogst onvolledig. Vele verdienstelijke personen, vele prestaties blijven nog onvernoemd. Toch toont dit korte overzicht voldoende aan, welke veelzijdige en zware opgave wordt gesteld aan een onderwijsinrichting en haar directie.

Evenzeer zal de lezer inzien dat het St.-Jozefcollege in deze grootse taak niet heeft gefaald!

FEEST

De collegekroniek bevat, naast de hogervernoemde bezoeken van Mgr. de Bisschop, nog andere grote feestdagen met voor velen blijvende herinneringen. Jaarlijks wordt het Patroonsfeest gevierd op St.-Jozefsdag met een plechtige Eucharistieviering en een feestmaal. Het derde trimester heeft zijn traditionele feestdag van de Z.E.H. Directeur: Een plechtige Eucharistieviering, een receptie in de feestzaal of op de speelplaats met bloemenhulde en toespraken, een Vlaamse kermis op het kasteel of in het college. Ook de prijsuitdeling ging telkens gepaard met grote luister in de feestzaal in aanwezigheid van vooraanstaande genodigden die vele handjes drukten en prijzen uitdeelden. Vaak ook waren de ouders te gast op een Vlaamse Kermis. Vanaf het schooljaar 1963-1964 zouden deze manifestaties een democratische dood sterven of een soberder karakter krijgen. Met het Sint-Jozefseest en op het einde van het schooljaar biedt de Z.E.H. Directeur het korps een feestmaal aan.

De proclamatie wordt slechts voor de eerstes behouden, in beperkte kring, met de traditionele uitreiking van de ere-metalen geschonken door de Weledele Familie de Pélichy. Vanaf het schooljaar 1960-1961 werd door het oudercomité tweemaal per jaar een kontaktdag met de ouders ingevoerd voor de middelbare afdeling. Op de lagere was dit reeds vroeger het gebruik.

Het Hoogfeest van de vorige jaren was ongetwijfeld de viering van het zilveren priesterjubileum van de Z.E.H. Directeur. De hele collegefamilie was in feest en bracht aan haar hoofd een passende en oververdiende hulde voor al het schone, het goede, het grootse dat door hem werd verwezenlijkt ten bate van de hele gemeenschap.

Op woensdagavond 29 april 1959, werden de feestelijkheden ingezet met een feestmaal in de refter van het internaat waarbij Directeur, leraars en personeel samen met de internen aanzaten. De volgende dag, 30 april, had de officiële viering plaats. Om 9.45 uur begon een receptie op de speelplaats waar een podium was opgetimmerd. Leerlingen boden bloemen aan en hielden hulde-toespraken. De Z.E.H. Directeur mocht daarbij nog prachtige geschenken in ontvangst nemen: een brevier, drie kazuifels, een stel witte misgewaden, een huldealbum met foto's gemaakt door de E.H. M. Vanheule en een collegevlag, beide ontworpen door onderwijzer A. Vandromme.

Na een ontroerend dankwoord door de gevierde werd om 11 uur een meerstemmige Kristus-Koningmis uitgevoerd onder de leiding van de heren H. Roelstraete, die ook een huldlied componeerde, J. Vanbeckevoort en E.H. O. Missiaen. Daarop volgde voor de leerkrachten, oud-leerkrachten en bijzondere genodigden in de rookzaal een receptie en op het kasteel een feestmaal waarbij niet minder dan zeven tafelreden werden gehouden.

OUD-LEERLINGENBOND

Op 1 mei zetten de oud-leerlingen de viering verder. Het zou een historische dag worden!

Andermaal leidde de Heer Frans Verbanck een succesvolle toneelopvoering: « Het mes der Barmhartigheid ». Daarna vonden een honderdtal oud-leerlingen mekaar terug op een feestmaal. Er heerste een gezellige, kameraadschappelijke atmosfeer. Oude herinneringen werden opgehaald, nieuwe vriendschapsbanden gesmeed. De Heer Guido Declercq hield een tafelrede waarin hij als tolk van de aanwezigen zijn bewondering en dank uitsprak voor het gepresterde werk in dienst van de opvoeding. Toen nam de Z.E.H. Directeur het woord, een historisch woord! « Een bijeenkomst als deze, zou ieder jaar vernieuwd moeten worden... een oud-leerlingenbond moet gesticht worden! »

Burgemeester A. Bourgeois en de E.H. R. Bourgeois werden de grote bezielers van dit plan: het opnieuw contact opnemen met de vrienden uit het verleden!

1967 5e RIJ : JOZEF ANSEEUW, ERIK DEWITTE, WILFRIED LAGAE, ADRIEN VANDERHEEREN, KAREL DE MEULEMEESTER.
 4e RIJ : LUC GADEYNE, TILLO BRABANT, E.H. WILLIBRORD DENAUX, MICHEL LANDUYT, JEAN-PIERRE DEBLAUWE,
 E.H. HUGO WILLAERT, E.H. EDGARD VERGOTE, WILFRIED TAYMANS, JACQUES VANBECKEVOORT, ROLAND VANKEIRSBILCK.
 3e RIJ : ANDRÉ DESMET, FREDDY SEYNAEVE, ARMEL CAENEPEEL, JOZEF DEPREZ, WILLY VANDEKERCKHOVE, ANDRE DEGEZELLE, GUIDO
 EECKHOUT, WILFRIED MAERTENS, E.H. GABY DEVOLDER, E.H. STAF COLPAERT, GUIDO TANGHE.
 2e RIJ : CHRIS LAMBERT, GABRIËL VANDEPUTTE, ANDRÉ MISTIAEN, GUIDO VANDENBROUCKE, FRANS VERGERSCH, LUC SCHELPE, GEORGES
 VANDERCRUYSSE, ERIC DENHAERINCK, WALTER DE LEERSNIJDER, MAURICE DECROIX, CARLOS BILLIOUW, LUTGARD DECROOS,
 RAOUL VANDECAPELLE, MAURICE VANSTEENKISTE.
 1e RIJ : GERARD VANDENWEGHE, ANTOON VANDROMME, JAAK VANDOORNE, LUC BILLIOUW, LUC SCHELPE, PAUL WITDOUCK, LUC SUYS,
 JOSÉ BRUYNEEL, RAPHAËL VANDENBERGHE, ERIK VANDEWALLE.
 ZITTEND : E.H. JORIS BEVERNAGE, JOZEF SEAUX, ALBERT DECOCK, LEON DEBLAUWE, Z.E.H. ETIENNE LOUWAEGE, MAURICE VANDOMMELE,
 BERNARD AZOU, FRANS VERBANCK, JOZEF SEYNAEVE.
 WAREN AFWEZIG : WERNER DEBYSER, GEERT DEVOS, ROBERT LEROY, E.H. MAURITS VANHEULE, WALTER VERMOTE, LAURENT DEBRA-
 BANDERE, JOHNY VERSTRAETE, FRANS DEVEUGHELE, MARC MISTIAEN.

Marcel Deldaele vertegenwoordigde de externen, Jozef Lambrecht de internen en Raf. Sabbe de Moderne 'Afdeling. Zij vatten de reuzetaak aan adressen te verzamelen en een tijdschrift op te stellen. Op 22 december 1960 werd een eerste circulaire gestuurd. In maart 1961 kon de Directeur het inleidingswoord schrijven voor het eerste nummer van « De Brug » tussen college en oud-leerlingen : « ... een nieuwe band wordt gelegd, een schakel, een brug tussen het verleden en het nu. Het verschijnen van dit blad zal daarom met geestdrift worden begroet en de grote collegefamilie zal zoals het past bij een blijde geboorte in elk gezin, de jonge spruit verwelkomen met vreugde. »

Op 15 april 1961 werd de tweede belofte vervuld : een nieuwe bijeenkomst aan de feesttafel. Bij deze gelegenheid werd een vast comité gevormd : Burgemeester A. Bourgeois (ret. '46), voorzitter, Gabriël Eeckhout (ret. '38), ondervoorzitter, Guido Eeckhout (ret. '52), secretaris. De EE. HH. J. Bevernage, R. Bourgeois en de heren J. Lambrecht (ret. '45) en R. Sabbe (4e mod. '45), bestuursleden. Tenslotte werd een beroep gedaan op J. Verbeke (ret. '40), Gilbert Vermeulen (ret. '44) en Edg. Gasquet (ret. '45) als bijzondere medewerkers. Het oud-leerlingenblad en een jaarlijks feestmaal zouden voortaan het verleden levendig houden en de collegefamilie verder uitbreiden!

DE COLLEGE-GEMEENSCHAP VIERDE EEN EEUWFEEST

ZATERDAG 11 NOVEMBER

Nationale onweerswolken hokten samen boven het zilverwitte, nieuwe gebouw. Maar met de duizend feestelijke gezichten lachte ook een flauw najaarszonnetje het feest in. Die middag was er veel volk op het college. Alle leerlingen wachtten nieuwsgierig op Mgr. De Smedt en de genodigden, om samen het nieuwe gebouw in te wijden. Jubelende muziek verwelkomde de bisschop, de directeur en de genodigden aan de pijlers van het ranke gebouw. Je hoorde feesthymnen, er werden woorden van dank en lof gesproken, je zag gelukkige, trotse en dankbare gezichten.

Mgr. De Smedt zegende het gebouw en de kruisbeelden voor de nieuwe klassen. De vlaggen wapperden hoog en vrolijk boven het college, toen de lange stoet naar de St.-Tillokerk trok. Daar droeg Monseigneur het Misoffer op in concelebratie met de Z.E.H. Dekan A. Kindt, de Z.E.H. Directeur Louwaege en alle priesters-leraren. De uitvoering van de « Missa in honorem Sanctae Bernadette » van Daniël Clement, door het St.-Gregoriuskoor en het Dominiek Savio-knapenkoor, begeleid door de Koninklijke Harmonie van de Congregatie, in een orkestratie van Michel Timperman, werd een ontroerende en unieke gebeurtenis, een hoogtepunt uit deze eeuwfeestviering.

Na een korte hulde, bij het monument op de Koornmarkt, aan de oud-leerlingen gesneuveld onder de twee wereldoorlogen, werd aan de Z.E.H. Directeur, leraren en genodigden een receptie aangeboden door het Izegems Stadsbestuur. De burgemeester schetste kort de 100-jarige aanloop tot het collegefeest van 11 november 1967. De Z.E.H. Jozef de Pélichy, verder de Z.E. Pater Van Lerberghe en last but not least de Z.E.H. Louwaege, de grote bouwer, letterlijk en figuurlijk, werden in de hulde betrokken.

Terwijl de burgervader elke nieuwe zin van het blad begon en dan voltooide met een gelukkig onderzoekende blik in het publiek, werden stiekem nieuwe voornemens gesmeed om de tweede eeuw nog roemrijker en krachtadiger in te zetten. Je zag oud-leraren met diepe inhalingen trekken aan dikke

havannasigaren. Ze waren tevreden over hun steentje dat ze gemetseld hadden in het 100-jarige college. Jonge leraren fixeerden de lichte sigarettewalm die ze onhandig wegbliezen. Hier en daar nipte er een aan het parelend glas, dat hij van een schenkblad genomen had. Misschien meenden ze daar een wenk te vinden om het college een nog heerlijker bloei te schenken in de volgende eeuw. 7.30 uur 's avonds. In de Vandenbogaerdelaan kleurde een gloed de zwarte hemel boven het college. Wit licht weerkaatste tegen de witte gevel van het nieuwe gebouw, oranje licht vergulde de gele steentjes van het oude gebouw. Genodigden, oud-leraren en leraren vulden langzaam de gang en de rookzaal van het college. De Z.E.H. Directeur bood een fijn feestmaal aan. Tussen kreeftencocktail, hazeboutjes en andere jubileumspijzen werden leuke herinneringen opgediept. De Z.E.H. Directeur lichtte voor sommigen discreet een tipje op van de sluier die over het bloeiende collegeleven hangt. De heer Bourgeois, nu als voorzitter van de oud-leerlingenbond, grasduinde in de voorbije collegejaren, terwijl de Z.E.H. Dekan zijn aanwezigheid verantwoordde. Andere sappige en vlotte speeches wisselden af met smakelijke gerechten, zoete dranken en andere verheffende dingen. Dat nadien nog lang nagekaart werd over de voorbije dag, en dat dit niet in strikte geheelonthouding verliep, hoeft geen betoog.

ZONDAG 12 NOVEMBER

Die dag waren alle oud-leerlingen, ouders, vrienden en belangstellenden uitgenodigd tot een bezoek aan het nieuwe gebouw.

De leerlingen hadden er zelf voor gezorgd dat het geen saai bezoek zou worden aan een verlaten en doods gebouw. In een mini-tijd hadden ze in elk lokaal van de vijf verdiepingen een tentoonstelling georganiseerd. Alle aspecten van het collegeleven vroeger en nu, werden op een keurige, aangename en onderhoudende wijze getoond. Je zag er heel oude leenboeken van de lagere afdeling, je werd er geconfronteerd met de missiewerking en de honger in de wereld. Een andere klas was, als door een

toverfee, omgetoverd in een jeugdbeweging-kampeerplaats. Te midden van ontroerende stillevens en portretten (werk van oud-leerlingen) zag je beduimelde, vergeelde en gloednieuwe foto's van het college vroeger en nu, van de lerarenkorpsen, van de leerlingen uit de eerstes, enz. De Retorica illustreerde haar Rome-reis, de Poësis nodigde je uit in de stilte van een Griekse tempel, waar levenswijze spreuken of strak-voor-zich-kijkende Grieken je tot nadenken stemden.

Elders toonden jongelui hoe ze zelf kunnen schilderen en knutselen of hoe je het best door microscopen kijkt of hoe je met transformatoren en vele andere instrumenten werkt. Dat wij Frans-Vlaanderen niet in de steek laten, staaft de klas van de E.H. C. Moeyaert. De tweede wetenschappelijke, die elk jaar de zilte Noordzee oversteekt, zorgde voor de « British Style ». Kortom, de leerlingen die aan deze prachtige tentoonstelling hebben gewerkt, hebben zich kameraadschappelijk en volledig ingezet om alles zo boeiend mogelijk te maken. Ieder heeft op zijn eigen manier, met onverwachte creativiteit en expressiekracht het collegeleven belicht.

De hele avond kwamen mensen in dichte drommen naar het college. Er hing een warme, gezellige sfeer in de gangen, de klassen en vooral de nieuwe speelzaal van het internaat en de studiezaal van het externaat. Die twee zalen waren in rustige bars omgetoverd.

Er speelde muziek, overal zag je vrolijke gezichten, mensen die blij waren om hun oude collegemakkers terug te zien. Tot laat in de avond hingen rook-slierten en flarden van gesprekken in het jubilerende college. 's Anderendaags was het rustdag.

MAANDAG 13 NOVEMBER

De Z.E.H. Directeur, de leraren en de leerlingen genoten van een welverdiende rust. De volgende dag werd weer een feestdag.

DINSDAG 14 NOVEMBER : FEEST VAN DE LEERLINGEN!

Twee grote punten op het programma :

Morgen : voor de oudste leerlingen : welsprekendheids- en declamatietornooi; voor de lagere klassen : quiz, ontdek de ster, film, sketch, toneel, enz.

Middag : Eén tegen allen.

Prompt om twee uur stelde de heer Karel De Meulemeester met zijn alom bekende welsprekendheid de kandidaat en de jury voor. Mijnheer Eén, de Z.E.H. Directeur, legde het vuur aan alle collegeschonen. Zes theoretische en zes praktische proeven zouden door de jury gecontroleerd worden. Iedereen werkte en zocht in alle klassen, studiezalen of speelzalen, zoals in geen enkele proefwerkweek ooit iemand gewerkt heeft. De jongens kruisten woorden, trokken achtstemachtswortels, dichtten en componeerden liederen, bouwden maquettes, spoorden oud-leerkrachten op en stelden die aan de jury voor, ze legden puzzles, of beeldden leuke scholierotypes uit.

Om 16.30 u. klonk onverbiddelijk het eindsignaal. Eén en allen kwamen benieuwd terug in de studiezaal waar de jury zetelde. Een laatste defilé : baardige en gladgeschoren, kortgeknipte of provocerende jongenstypes traden onder fluks geïmproviseerde jubileum-sonates het gebouw binnen. Toen de hamer van de voorzitter viel, ademde de hele zaal bange verwachting uit. Tenslotte rolde het verdict de zaal in : « Eén werd krap overwonnen door allen. »

Een laatste jubelende geluidsgolf... De feesten waren voorbij. Iedereen was de Z.E.H. Directeur heel dankbaar voor die heerlijke feestdagen en voor elke collegedag die komt of ging.

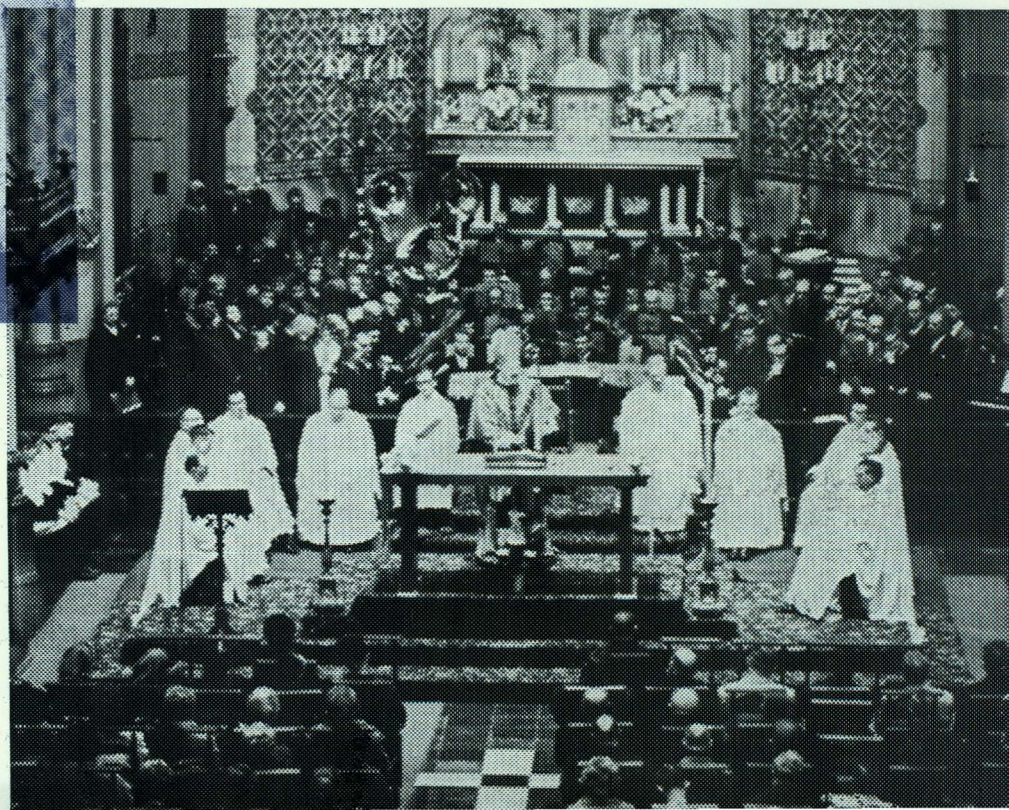
Clichés «Het Weeklijks Nieuws»

Mgr. De Smedt wijdt het nieuw torengedouw in, dat het laatste bouwwerk is van de eerste honderd jaar.

- ↑ 1. De studenten houden ter zegening de kruisen die in de nieuwe lokalen zullen opgehangen worden.
2. In de zalen van het Stadhuis werd door het Stadsbestuur een receptie aangeboden. Op de eerste rij bemerken we o.m.: Mgr. Van Gheluwe, Z.E.H. Deken, Z.E.H. Louwage, directeur en Z.E.P. Tillo (E.H. Joris Vanlerberghe, vorige directeur van het Sint-Jozefscollege).

→ Er werd 'n plechtige concelebratie gehouden in de St.-Tillokerk. Mgr. De Smedt met alle geestelijken van 't jubilerend college.

De Koninklijke Harmonie van de Jongelingscongregatie zorgde voor de muzikale begeleiding. 't Gregoriuskoor en het Dominiek Saviokoor stonden in voor de zang.

HONDERD JAAR PERSONEEL

LIJST VAN HET PERSONEEL

Naam	Indiensttreding	Uitdiensttreding		Geboorteplaats
1. BROEDER MATHIAS	13.11.1867	1872		
2. BROEDER CASIMIR	13.11.1867	1879		
3. BROEDER ADALBERT	13.11.1867	1876		
4. BROEDER PANCRATIUS	13.11.1867	1871		
5. BROEDER MASUETUS	1871	1876		
6. BROEDER XAVERIUS	1872	1876		
7. BROEDER EPHREM	1872	1879		
8. BROEDER THEODULE	1876	1879		
9. E.H. PIETER BAES	01.10.1879	1896	Bestuurder	Elverdinge
10. AUGUST VERMEIRE	01.10.1879	1894		Beernem
11. HENRI VANDENBUSSCHE	01.10.1879	1886		Varsenare
12. LOUIS BARBIER	01.10.1879	1880		Ramskapelle
13. AUGUST VAN MOORTELE	01.10.1879	1900		Bekegem
14. CAMIEL HALLAERT	01.10.1879	1893		Beernem
15. RICHARD MOYAERT	01.10.1879	1884		Lichtervelde
16. JULES LAFAUT	03.10.1879	1882		Izegem
17. JULIEN LOOSEN	01.11.1879	1880		Ieper
18. JEAN DESMARETS	23.01.1886	1889		Komen-ten Brielen
19. FLORIMOND BRYE	12.04.1880	1884		Gistel
20. ADOLF SIMPELAERE	12.04.1880	1884		Moorslede
21. CAMIEL VANDEKERCKHOVE	15.09.1882	1922		Emelgem
22. EMIEL NOLLET	26.11.1884	1886		Elverdinge
23. AIMÉ BRINGIER	21.01.1885	1889		St.-Eloois-Vijve
24. KAREL DEBRUYNE	13.03.1885	1885	waarnemend	Watou
25. KAREL DECLERCK	01.05.1885	1902		Klemskerke
26. AIMÉ VANRYCKEGHEM	17.09.1886	1892		Ingelmunster
27. JULES GRILLET	20.09.1886	1928		Moorslede
28. EDMOND STAELENS	21.09.1886	1923		Moere
29. EMERIC BRABANT	13.09.1887	1888		Beveren-Leie
30. EDMOND FAICT	29.10.1888	1892		Stene
31. ALBERIC CALLENS	15.09.1889	1896		Desselgem
32. JULES CLAEYS	15.09.1889	1893		Oedelem
33. JOZEF WARNIER	20.03.1892	1894		Brugge
34. ALFONS DEDUYTSCHAEVER	01.10.1892	1900		Mesen
35. KAREL DUPOND	15.09.1893	1898		Slijpe
36. JOZEF SUPPLY	15.09.1893	1929		Izegem
37. GERMAIN VAN MARCKE	05.01.1894	1895		Wulpen
38. HECTOR LOONTJENS	21.01.1894	1902		Aarsele
39. JULES JOYE	06.04.1894	1894	waarnemend	Torhout
40. MAURICE BRUYNOOGHE	29.04.1895	1898		Torhout

41. ACHIEL TANGHE	24.09.1896	1898		Emelgem
42. EVARIST DEVRIEZE	08.01.1898	1918		Leke
43. HECTOR VANDOMMELE	20.10.1897	1919		Moorsele
44. E.H. ALBERIC OPSOMER	08.01.1896	1910	Bestuurder	Dentergem
45. CAMIEL HANNICART	28.02.1898	1900	waarnemend	Geluwe
46. EMIEL MAERTEN	15.07.1898	1898	waarnemend	Aartrijke
47. HENRI VERKEMPINCK	08.05.1899	1947		Aartrijke
48. JOZEF SEYNAEVE	19.03.1900	1900	waarnemend	Izegem
49. LODEWIJK VANGHELuwe	21.09.1900	1911		Ruddervoorde
50. FELIX BEKAERT	08.11.1900	1933		Deerlijk
51. ALLARD CARPENTIER	22.09.1901	1941		Hooglede
52. VICTOR VANDERHAEGHE	26.09.1902	1929		Kachtem
53. MAURITS PAUWELS	12.01.1906	1906	waarnemend	Merkem
54. E.H. ALBERT VANOVERSCHELDE	10.11.1910	1921	Bestuurder	Menen
55. EMIEL REYNAERT	01.10.1911	1912		Roeselare
56. ANDRÉ DUBOIS	18.09.1911	1954		Menen
57. JOZEF MALISSE	01.10.1911	1952		Emelgem
58. EMIEL FRANCHOIS	19.02.1912	1921		Steenkerke
59. JOZEF BEHAEGHE	20.02.1918	1936		Izegem
JOZEF BEHAEGHE	15.09.1936	1958	Directeur lagere afdeling	
60. GERARD BEHAEGHE	16.09.1918	1956		Izegem
61. OMER COUCKE	17.05.1920	1924		Ingelmunster
62. GERARD TANGHE	01.03.1921	1955		Lichtervelde
63. E.H. EPHREM D'HONDT	28.05.1921	1936	Bestuurder	Ledegem
64. GERARD BOURGEOIS	01.08.1922	1954		Emelgem
65. PIETER TANGHE	26.09.1922	1929		Lichtervelde
66. GASPAR VANBESIEN	30.09.1924	1965		Izegem
67. GEORGES VANDENBROUCKE	29.03.1926	1927	waarnemend	Izegem
68. MARCEL VANDEWAETERE	24.04.1927	1927	waarnemend	Izegem
69. ROGER BEKAERT	03.04.1928	1928	waarnemend	Izegem
70. ALBERIC GODERIS	15.05.1928	1928	waarnemend	Zarren
71. ANDRÉ OSTYN	31.07.1928	1965		Kachtem
72. RAFAËL VERHOLLE	30.10.1928	1946		Rumbeke
73. PIERRE DECLERCQ	01.07.1929	1954		Izegem
74. RAFAËL PARRET	24.04.1929	1967		Oekene
75. JOZEF VIEREN	01.08.1929	1930	waarnemend	Emelgem
76. ROGER PELTOT, regent	11.04.1930	1930	waarnemend	Izegem
77. NORBERT VANDOMMELE	26.10.1931	1931	waarnemend	Izegem
78. LEON DEBLAUWE	01.08.1929	i.d.		Izegem
79. DANIËL VIEREN	12.10.1931	1967		Emelgem
80. WILLEM LESCROART	14.04.1932	1932	waarnemend	Beernem
81. LEOPOLD BOON	21.04.1932	1932	waarnemend	Oudenaarde
82. FRANS DECOCK	06.03.1933	1933	waarnemend	Verrebroek
83. PAUL MARCHAND	07.03.1933	1933	waarnemend	Roeselare
84. JULIEN DEWAELE	16.06.1933	1934	waarnemend	Nieuwkapelle

85. MAURICE VANDOMMELE	15.09.1933	1958		Izegem
MAURICE VANDOMMELE	01.09.1958	i.d.	Directeur lagere afdeling	
86. ALBERT HOET	24.07.1934	1935	waarnemend	Emelgem
87. E.H. ANDRÉ VANDEKERCKHOVE	20.08.1935	1940	Prefect	Harelbeke
88. E.H. JORIS VANLERBERGHE	14.02.1936	1944	Bestuurder	Woumen
89. JAN VERCRUYSSÉ	12.11.1938	1938	waarnemend	Roeselare
90. ALBERT DECOCK	01.12.1938	i.d.		Voormezele
91. MEVR. INGELS-DENOLF				
MADELEINE	20.10.1939	1940	waarnemend	Wingene
92. ANNA LAFAUT	27.11.1939	1940	waarnemend	Izegem
93. MEVR. VERBEKE-CEURSTEMONT				
MARIA	04.12.1939	1940	waarnemend	Lippelo
94. JOZEF SEYNAEVE	09.09.1940	i.d.		Izegem
95. JOZEF DEMEURISSE	09.09.1940	1940	waarnemend	Izegem
96. E.H. HUBERT LASURE	09.09.1940	1940	Prefect	Westnieuwkerke
97. CYRIEL DECOOMPAN reg.	25.11.1940	1940	waarnemend	Izegem
98. E.H. GERARD VANHOENACKER	04.12.1940	1945	Prefect	Zwevegem
99. BERNARD AZOU	15.09.1941	i.d.		Izegem
100. ROGER VERHAEGHE	15.09.1941	1942		Koolskamp
101. CAMIEL DEPRez reg.	28.10.1941	1948		Izegem
102. MAURITS VANSTEENKISTE	01.09.1942	i.d.		Gullegem
103. ANTOON VANDROMME	18.03.1943	1943	waarnemend	Izegem
	27.09.1944	i.d.		
104. ROGER AZOU	22.09.1943	1943	waarnemend	Izegem
105. MARCEL PRINSIE	27.09.1943	1944	waarnemend	Poperinge
106. GEORGETTE DEPRez	01.10.1943	1944	waarnemend	Izegem
107. ANNA-MARIE VANDERGUCHT	08.10.1943	1943	waarnemend	Rumbeke
108. LAURA VANDROMME	03.11.1943	1943	waarnemend	Izegem
109. M.-HENRIETTE VERKINDERE	10.01.1944	1944	waarnemend	Oekene
110. WILLY BRACKEZ	14.03.1944	1944	waarnemend	Kortemark
111. GASTON HERMAN	03.04.1944	1944	waarnemend	Wevelgem
112. E.H. ETIENNE LOUWAEGE	21.08.1944	i.d.	Bestuurder	Kortemark
113. JULIEN BEKAERT	08.01.1945	1945	waarnemend	Ingelmunster
114. RAFAËL WERBROUCK	11.01.1945	1945	waarnemend	Emelgem
115. MARIETTE LEZY	05.03.1945	1945	waarnemend	Izegem
116. ANDRÉ VERMEERSCH reg.	01.01.1945	1947		Kachtem
117. JAN KOEVOETS reg.	01.01.1945	1945		Brussel
118. MEVR. A. VANGROENWEGHE-				
LEFEVERE AUGUSTA	19.04.1945	1945	waarnemend	Izegem
119. OSCAR CUVELIER	24.05.1945	1948	waarnemend	Zwevezele
120. FRANS VERBANCK	24.09.1945	i.d.		Leisele
121. JACQUES BATAILLE	24.09.1945	1946	waarnemend	Roeselare
122. ANDRÉ DENOLF	24.09.1945	1945	waarnemend	Brugge
123. GEORGES DEBACKERE	24.09.1945	1945	waarnemend	Izegem
124. E.H. MAURITS NEVEJANT	24.09.1945	1959	Prefect	Hooglede

125. ANDRÉ DESMET	03.11.1945	i.d.		Izegem
126. ROBERT LEROY	07.01.1947	i.d.		Antwerpen
127. ROBERT SINNESAEI	29.05.1947	1947	waarnemend	Moeskroen
128. JAAK VANDOORNE	15.09.1947	i.d.		Hooglede
129. RAOUL VANDECAPELLE	15.09.1947	i.d.		Meulebeke
130. GABRIËL SCHOTTE	05.11.1947	1947	waarnemend	Moorslede
131. ROBERT STAELENS	10.05.1948	1948	waarnemend	Oostnieuwkerke
132. MARCEL DEMEURISSE	20.06.1950	1950	waarnemend	Izegem
133. CARLOS HOET	22.09.1950	1950	waarnemend	Emelgem
134. RAFAËL VANDENBERGHE	26.11.1952	1952	waarnemend	Izegem
	15.10.1955	i.d.		
135. NORBERT VANBIESBROUCK	02.12.1952	1952	waarnemend	Rollegem-Kapelle
136. ETIENNE ANSEEUW	19.06.1953	1953	waarnemend	Izegem
137. LIONEL BOGAERT	08.10.1953	1953	waarnemend	Ruiselede
138. MARCEL WYBAILLIE	08.02.1954	1954	waarnemend	Izegem
139. ANDRÉ STEEN	29.03.1954	1954	waarnemend	Ardoois
140. HERMAN VANBRUWAENE	01.04.1954	1954	waarnemend	Ardoois
141. LAURENT DEBRABANDERE	10.06.1954	1954	waarnemend	Izegem
	01.09.1958	i.d.		
142. HUGO CARLIER	02.07.1954	1954	waarnemend	Izegem
143. JACQUES VANBECKEVOORT	01.09.1954	i.d.		Oostende
144. EUGÈNE VANDORPE	01.09.1954	1964		Emelgem
145. ROBERT SABBE	07.01.1955	1955	waarnemend	Oostrozebeke
146. OSWALD GHEYSEN	10.02.1955	1955	waarnemend	Heule
147. CARLOS BILLIOUW	09.01.1956	i.d.		Izegem
148. ADRIAAN COUCKE	13.09.1955	1955	waarnemend	Waregem
149. ROGER VYNCKIER	14.09.1955	1955	waarnemend	Waregem
150. RENÉ DENOLF	26.09.1955	1955	waarnemend	Assebroek
151. GUIDO VANDENBROUCKE	16.11.1956	1956	waarnemend	Izegem
	11.09.1961	i.d.		
152. ANTOON BATAILLIE	12.09.1957	1957	waarnemend	Roeselare
153. JAN BROUCKE linc. L.O.	16.09.1957	1958	bijzonder leraar	Aalbeke
154. ALBERT VERSCHEURE	03.10.1957	1957	waarnemend	Ingelmunster
155. JAAK JACOBS reg.	24.01.1958	1958	bijzonder leraar	Stokkem
156. ARNOLD GHEYSEN	24.04.1958	1958	waarnemend	St.-Eloois-Winkel
157. WALTER VERMOTE reg.	01.09.1958	i.d.	bijzonder leraar	Izegem
158. MEVR. TANGHE- DELEUZE ALICE	11.12.1958	1958	waarnemend	Izegem
159. MEVR. R. VANDENBERGHE- VANDECAPELLE MARCELLA	18.03.1959	1959	waarnemend	Lauwe Izegem
160. E.H. IGNACE DEWITTE	15.04.1959	1959	waarnemend	
			Prefect	Lauwe
161. E.H. GUSTAF COLPAERT	01.09.1959	1962	Prefect	Bavikhove
162. FRITS VANFLETEREN	01.09.1959	1959	waarnemend	Kuurne
68 163. MAURITS CLAEYS	01.09.1959	1959	waarnemend	Oostrozebeke

164. MEVR. C. ONDERBEKE-CLEMENT HILDA	26.01.1960	1960	waarnemend	Izegem
165. MEVR. R. VANHOUTTE-TANGHE PAULA	02.02.1960	1960	waarnemend	Emelgem
166. MEVR. A. MEIRHAEGHE-DE BACKERE IRÈNE	02.02.1960	1960	waarnemend	Tielt
167. MEVR. M. CHRISTIAENS-VANHEGHE CECILE	04.02.1960	1960	waarnemend	Schendelbeke
168. CHRISTIAAN DEMUYNCK	06.09.1961	1961	waarnemend	Izegem
169. MEVR. H. VANDOORNE-HORRE MARIA	02.10.1961	1961	waarnemend	Izegem
170. MEVR. A. SAELEN-PUTZEYS JEANNA	24.10.1961	1961	waarnemend	Lincint
171. E.H. LUDGARD DECROOS	01.09.1962	i.d.	Prefect	Hoogstade
172. ANDRÉ MISTIAEN	14.01.1963	i.d.		Izegem
173. MEVR. U. HUYSENTRUYT-VELGHE LEONA	04.02.1963	1963	waarnemend	Izegem
174. MEVR. A. VAN DER HAEGEN-DECEUNINCK FLORE	19.03.1963	1963	waarnemend	Emelgem
	26.09.1966	1967		
175. FRANS VERVENNE	01.09.1963	1967		Staden
176. JOSEPH DEPREZ	01.09.1964	i.d.		Roeselare
177. LUC CHRISTIAENS	01.09.1964	1967		Izegem
178. JOHNY VERSTRAETE	01.09.1964	i.d.	Logopedist	Roeselare
179. TILLO BRABANT	01.09.1965	i.d.		Izegem
180. ROLAND VANKEIRSBILCK	01.09.1965	1966	waarnemend	Izegem
	01.09.1967	i.d.		
181. LUC GADEYNE	01.09.1965	i.d.		St.-Eloois-Winkel
182. GUIDO TANGHE	01.09.1966	1967	waarnemend	St.-Eloois-Winkel
	01.09.1967	i.d.		
183. RIK DEBLAUWE	01.09.1966	1967	waarnemend	Izegem
184. FREDDY SEYNAEVE	01.09.1966	1967	waarnemend	Izegem
	01.09.1967	i.d.		
185. MARC MISTIAEN	01.09.1967	i.d.		Izegem
186. ARMEL CAENEPEEL	01.09.1967	i.d.		Izegem
187. FRANS DEVEUGHELE	01.09.1967	i.d.		Izegem
188. MEVR. M. DECROIX-VERSTRAETE MAGDA	29.04.1968	1968	waarnemend	Lendeledede
189. MEVR. U. MONSEREZ-DEFORCHE RACHEL	15.06.1968	1968	waarnemend	Kuurne

HONDERD JAAR LAGERE SCHOOL

SCHOOLJAAR	AANTAL LEERLINGEN	AANTAL KLASSEN	BIJZONDERE LERAAR	DIRECTEURS LAGERE AFDELING	SCHOOLJAAR	AANTAL LEERLINGEN	AANTAL KLASSEN	BIJZONDERE LERAAR	DIRECTEURS LAGERE AFDELING
1867	148	3			1900	669			
1868	168				1901	670			
1869	166				1902	678			
1870	165	4			1903	676			
1871	209				1904	670			
1872	198				1905	663			
1873	215				1906	658			
1874	214				1907	682			
1875	208				1908	666			
1876	217				1909	642			
1877	241				1910	668			
1878	245				1911	630	13		
1879	254				1912	652			
1880	548	10			1913	644			
1881	622				1914	618			
1882	547				1915	635			
1883	549				1916	530			
1884	568				1917	474			
1885	579				1918	536			
1886	580				1919	571			
1887	588	11			1920	604	14		
1888	589				1921	576			
1889	609				1922	519			
1890	625				1923	472			
1891	604				1924	448			
1892	618	12			1925	429			
1893	694				1926	438			
1894	702				1927	376			
1895	688	11			1928	405			
1896	712				1929	462			
1897	696				1930	522			
1898	671				1931	559	16		
1899	671				1932	574			

SCHOOLJAAR	AANTAL LEERLINGEN	AANTAL KLASSEN	BIJZONDERE LERAAR	DIRECTEURS LACERE AFDELING
1933	560			
1934	542			
1935	501			
1936	476	15		1 (Hr. J. Behaeghe)
1937	488			
1938	521	16		
1939	538			
1940	566			
1941	600	18		
1942	625	20		
1943	640			
1944	660			
1945	723	22		
1946	715			
1947	715			
1948	671	21		
1949	667			
1950	656			

SCHOOLJAAR	AANTAL LEERLINGEN	AANTAL KLASSEN	BIJZONDERE LERAAR	DIRECTEURS LACERE AFDELING
1951	667			
1952	618			
1953	615	20		
1954	618	19		
1955	641	20		
1956	641			
1957	656			
1958	641			1 (Hr. M. Vandommele)
1959	601			1
1960	604			1
1961	617	21		1
1962	626	22		2
1963	631	23		2
1964	647	24		2
1965	630	24		3
1966	647	25		3
1967	648	26		3

MIDDELBARE AFDELING

LIJST VAN HET ONDERWIJZEND PERSONEEL (TOT 1968)

Naam	Voornaam	Geboortedatum	Begindatum van de ambtstermijn	Einddatum
ANSEEUW	JOZEF-ANDRIES	25.12.1945	01.09.1967	
BAES	PIETER	30.04.1848	17.09.1879	30.09.1895
BATAILLIE	ANTOON	01.07.1930	02.05.1955	13.09.1957
BEVERNAGE	JORIS	07.03.1917	10.11.1943	
BILLIOUW	LUC	17.02.1941	01.09.1964	
BLOMME	GEORGES	13.05.1882	aug. 1908	01.08.1914
BOURGEOIS	REMI	18.05.1916	sept. 1941	31.08.1965
BROUCKE	JAN	31.05.1932	14.09.1957	31.12.1957
BRUYNEEL	JOSÉ	17.02.1939	01.09.1959	
CAMERLYNCK	ARTHUR	10.03.1907	01.09.1931	aug. 1939
CLAERHOUT	MICHEL	02.04.1898	20.09.1925	02.09.1927
COLPAERT	GUSTAAF	07.02.1933	01.09.1959	
CORNETTE	KAMIEL	09.09.1917	01.09.1942	21.08.1953
COUCKE	WILLY	18.07.1907	01.09.1932	jan. 1944
CUVELIER	ALFONS	16.05.1892	20.09.1922	28.12.1933
CUVELIER	OSCAR	03.08.1920	waarnemend leraar in 1946 en in 1948	
DEBLAUWE	JEAN-PIERRE	21.03.1936	01.09.1959	
DEBOODT	LIONEL	30.10.1896	20.09.1923	juli 1932
DEBYSER	WERNER	27.11.1936	03.10.1959	
DECAPMAKER	MARCEL	13.10.1918	01.01.1944	31.07.1955
DE CHIÈVRE	J.	11.01.1914	april 1938	nov. 1940
DECKMYN	RICHARD	20.01.1933	01.09.1959	02.10.1959
DECLERCQ	GODFRIED	14.08.1932	01.09.1958	31.08.1959
DECROIX	MAURICE	07.05.1937	02.09.1958	
DECROOS	LUTGARD	05.09.1937	01.09.1962	
DEGEZELLE	ANDRÉ	20.10.1938	01.09.1961	
DE GROOTE	RAYMOND	04.04.1932	01.01.1957	31.08.1961
DE JAEGERE	ADRIEN	31.10.1921	01.01.1946	30.11.1956
DE LEERSNIJDER	WALTER	20.02.1943	01.09.1967	
DELEU	WILFRIED	09.03.1936	01.09.1960	31.08.1962
DE MEULEMEESTER	KAREL	08.12.1932	01.09.1962	30.06.1968

DE MUYNCK	GERARD	20.09.1904	sept. 1935	maart 1938
DENAUX	WILLIBRORD	11.08.1939	01.09.1964	
DENHAERINCK	ERIC	20.03.1942	01.09.1965	
DEPREZ	KAMIEL	25.04.1921	28.10.1941	sept. 1948
DETAILLEUR	WILLY	12.05.1936	01.05.1962	31.08.1962
DE VISSCHERE	HECTOR	14.05.1892	maart 1917	26.07.1931
DE VliegHERE	CYRIEL	30.07.1916	maart 1942	02.10.1952
DEVOLDER	GABY	04.03.1937	01.09.1965	
DEVOS	GEERT	17.03.1943	01.09.1966	
DEWITTE	IGNACE		14.04.1959	31.08.1959
DEWITTE	ERIK	14.02.1939	01.09.1960	
D'HERTOGHE	G.	17.12.1858	27.08.1894	26.10.1898
D'HONDT	EPHREM	13.02.1885	28.05.1921	12.02.1936
DUBOIS	ODIEL	17.09.1943	01.09.1966	28.10.1966
DUPOND	ALBERT	26.10.1906	01.09.1932	febr. 1937
EECKHOUT	GUIDO	14.06.1934	01.01.1957	
EECKHOUT	JORIS	09.09.1917	01.09.1938	31.08.1939
FOULON	ACHIEL	1874 - † 1914	1898-1908	
GHEERAERT	RAYMOND	19.03.1889	20.09.1921	20.09.1925
GHEKIERE	JOZEF	26.07.1921	02.08.1945	26.04.1955
GOVAERT	JEROOM	10.12.1884	13.11.1910	1916
GRUWIER	ALFONS	25.03.1883	31.12.1909	01.07.1932
HERREMAN	JOZEF	28.07.1901	10.09.1925	28.07.1932
HOORNAERT	EDWARD	07.10.1930	26.04.1955	31.08.1955
HUBERT	ADRIEN	19.11.1891	15.04.1921	31.08.1955
KOEVOETS	JAN	16.06.1914	01.04.1941	14.06.1945
LAEVENS	CHARLES	29.11.1936	01.09.1959	01.07.1964
LAGAE	WILFRIED	21.02.1934	01.09.1955	
LAMBERT	CHRISTIAAN	03.10.1942	01.09.1965	
LAMBRECHT	JOZEF	30.11.1922	01.08.1948	30.09.1964
LANDUYT	MICHEL	21.11.1942	01.09.1965	
LARIDON	VALERIUS	29.01.1909	sept. 1936	jan. 1937
LAVERGE	WERNER	11.06.1943	01.09.1965	30.06.1966
LEUPE	LUC	06.01.1943	01.09.1966	
LEURIDAN	JORIS	08.09.1919	15.09.1944	28.08.1952
LODRIOOR	JOZEF	25.08.1921	01.09.1950	31.08.1965
LOGIE	JULIAAN	22.06.1930	01.09.1955	31.08.1959
LOUWAEGE	ETIENNE	06.02.1909	21.08.1944	
MAERTENS	WILFRIED	14.03.1933	01.09.1955	
MAEYAERT	ALBERT	20.06.1912	sept. 1937	juni 1945
MAHIEU	ETIENNE	15.12.1926	25.08.1951	31.08.1965
MARTENS	FRANS	30.09.1917	okt. 1944	juli 1946
MATTHYS	JOZEF	21.02.1891	aug. 1917	01.09.1928
MATTHYS	ROBERT	26.11.1931	01.09.1956	30.08.1967
74 MISSIAEN	OMER	07.04.1926	18.10.1952	05.01.1966

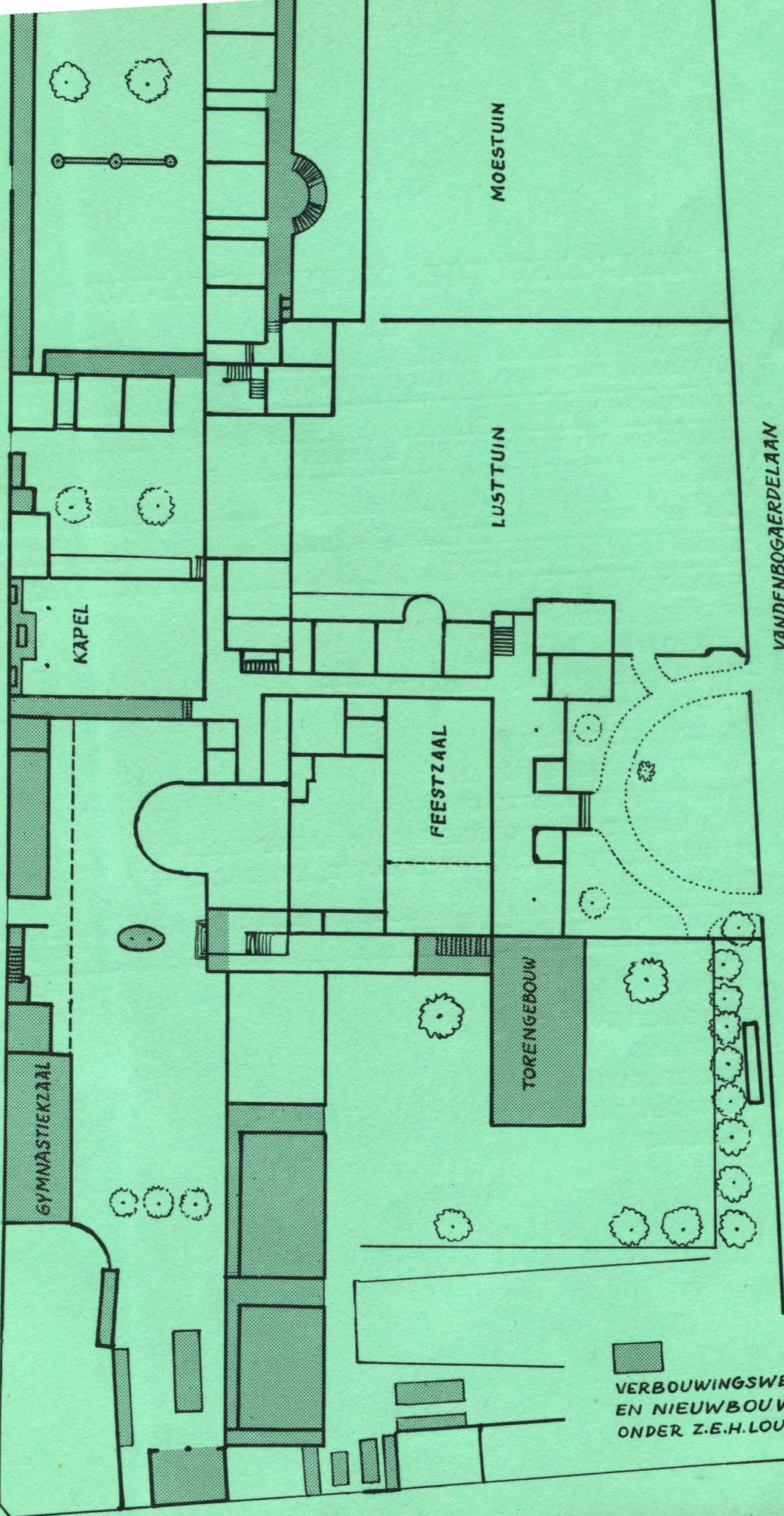
MOEYAERT	CYRIEL	23.05.1920	17.06.1945	28.01.1968
MULIER	RAPHAËL	04.03.1939	04.10.1963	21.12.1963
NEVEJANT	MAURITS	24.10.1920	18.06.1945	13.04.1959
NOLF	HILAIRE	12.11.1901	20.09.1927	26.07.1931
OOSTERLYNCK	JOZEF	27.07.1923	01.09.1942	31.07.1946
OPSOMER	ALBERIC	12.06.1862	28.08.1894	01.11.1910
OLAERTS	EMIEL	26.10.1918	nov. 1944	dec. 1945
PECCEU	ANDRÉ	22.04.1918	dec. 1944	sept. 1945
PECCEU	AUGUST	31.07.1915	01.10.1938	31.12.1944
PIL	FRANS	19.05.1914	15.09.1936	15.02.1940
POLLET	ADRIEN	09.11.1904	01.09.1931	maart 1942
RABAEY	AUGUST	05.10.1880	juni 1904	30.12.1909
RAU	XAVIER	16.11.1913	21.07.1939	31.08.1955
ROELSTRAETE	HERMAN	20.10.1925	01.09.1955	31.08.1967
SABBE	DANIËL	10.02.1920	sept. 1944	nov. 1944
SCHELPE	LUC	17.08.1941	01.09.1965	
SEAUX	JOZEF	30.05.1912	01.09.1945	
SEYNAEVE	HUBERT	13.11.1923	20.09.1948	03.08.1956
STANDAERT	DANIËL	06.07.1913	febr. 1937	sept. 1941
SUYS	LUC	07.04.1940	01.09.1965	
TAEYMANS	WILFRIED	13.04.1941	01.09.1964	
THIERS	FRANS	07.12.1907	20.08.1940	24.12.1944
VAN BELLE	LUCIEN	04.08.1914	03.05.1941	30.09.1948
VANDEKERCKHOVE	ANDRÉ	06.02.1909	01.01.1935	sept. 1938
VANDEKERCKHOVE	WILLY	11.09.1943	01.09.1967	
VANDENBROUCKE	VICTOR	04.10.1901	15.09.1928	29.07.1933
VANDENWEGHE	GERARD	14.08.1935	01.09.1959	
VANDE WEGHE	RAFAËL	07.10.1882	1908	aug. 1917
VANDEPOORTE	ANTOINE	07.07.1910	01.01.1934	aug. 1939
VANDEPUTTE	GABRIËL	21.12.1938	01.09.1963	
VANDERCROYSSSE	GEORGES	16.04.1942	29.01.1968	
VANDERHEEREN	ADRIEN	29.01.1944	01.09.1967	
VANDERHEYDE	ACHIEL	15.06.1873	sept. 1896	25.03.1910
VANDERMEERSCH	MAURICE	19.11.1887	maart 1915	01.09.1921
VANDEWALLE	ERIK	04.10.1937	01.09.1959	
VANHERPE	GABRIËL	04.07.1911	jan. 1937	aug. 1950
VANHEULE	LOUIS	22.02.1910	april 1936	dec. 1945
VANHEULE	MAURITS	27.09.1931	01.12.1956	aug. 1968
VANHOENACKERE	GERARD	14.08.1914	dec. 1940	aug. 1945
VAN LERBERGHE	JORIS	22.12.1898	14.02.1936	aug. 1944
VAN OOST	FELIX	1880		1904
VAN OVERSCHELDE	ALBERT	12.10.1872	24.09.1895	20.05.1921
VAN RYCKEGEM	JOZEF	24.07.1926	29.10.1953	30.04.1962
VAN ZIELEGHEM	REGINALD	30.04.1937	01.09.1963	30.06.1964
VERCRUYSSSE	PIETER	24.10.1905	sept. 1930	nov. 1943

VERFAILLIE	ROBERT	20.10.1930	01.09.1956	26.10.1957
VERGOTE	EDGARD	16.11.1924	29.08.1952	
VERKEST	ROBERT	05.05.1905	01.09.1933	29.12.1934
VERMEERSCH	ANDRÉ	11.03.1920	09.09.1941	sept. 1947
VERMEERSCH	FRANS	24.11.1939	01.09.1962	
VERMOTE	WALTER	21.01.1937	01.09.1961	
WILLAERT	HUGO	07.06.1941	01.09.1967	
WITDOUCK	PAUL	07.02.1944	01.09.1966	
WULLEPIT	PAUL	19.10.1928	25.08.1953	01.08.1965
WYBAILLIE	JOSEPH	05.03.1915	02.09.1940	07.10.1953

LEERLINGEN IN DE HUMANIORA 1962-1967

GEMEENTEN	1962	1963	1964	1965	1966	%
	1963	1964	1965	1966	1967	
TOTAAL AANTAL LEERLINGEN	375	426	451	516	532	
LENDELEDE	38	35	40	41	43	8,5
INGELMUNSTER	23	25	31	36	45	6,9
ST.-ELOOIS-WINKEL	20	21	27	28	26	5,3
ARDOOIE	12	11	12	14	18	2,9
OOSTROZEBEKE	7	7	11	15	23	2,7
RUMBEKE	13	14	7	7	5	2
OEKENE	7	6	6	8	8	1,5
KOOLSKAMP	3	3	2	8	10	1
MEULEBEKE	4	5	4	6	8	1
KACHTEM	3	3	2	4	8	0,9
UIT 40 ANDERE GEMEENTEN						11,3

MENENSTRAAT

KAPEL

MOESTUIN

LUSTTUIN

FEESTZAAL

GYMNASTIEKZAAL

TORENGEDOUW

VANDENBENGAERDELAAN

 VERBOUWINGSWERKEN
 EN NIEUWBOUW
 ONDER Z.E.H. LOUWAEGE

VERDERE STUDIES NA DE HUMANIORA

PERIODE	1946-1955	1955-1965
AANTAL LEERLINGEN IN DE UITGANGSJAREN	213	318
STUDEERDEN VERDER	80 %	85,25 %
SLAAGDEN BIJ DIE VERDERE STUDIES	82,5 %	85,4 %
KOZEN :		
1. SEMINARIE OF NOVICIAAT	45 leerlingen	20 leerlingen
2. UNIVERSITAIRE RICHTING	69,5 %	58,25 %
SLAAGDEN	80,6 %	84 %
- GENEESKUNDE	44 %	22,5 %
- RECHTEN	22 %	6,5 %
- KOLONIALE (OF ECONOMISCHE) RICHTING	15 %	-
- INGENIEUR	6 %	17 %
- LICENTIAAT TALEN	4 %	5,5 %
- NATUURWETENSCHAPPEN	1,3 %	11 %
- ECONOMISCHE RICHTING	-	13 %
OOK : LICENTIATEN GESCHIEDENIS, LICHAMELIJKE OPVOEDING, WISKUNDE, PSYCHOLOGIE, ARTSENIJ, VEEARTSEN...		
3. NIET-UNIVERSITAIRE RICHTING	30,5 %	41,75 %
SLAAGDEN	83,3 %	87 %
- REGENT	40 %	20 %
- TECHNISCH INGENIEUR	40 %	28 %
- GRADUAAT		16 %
- KINESITERAPIE	± 20 %	10 %
- MAATSCHAPPELIJK WERK		12 %
- ARCHITECT		7 %